

העלון נתרם
ע"י הנגיד הר"ח
ר' אהרון הלפרין הי"ו
מחשובי ומשתתפי השיעור

בסיעתא דשמיא

שיעורים בפרשת השבוע

שנאמרו בבית המדרש "בית יהושע"
רחוב מנחת יצחק 2
עיה"ק ירושלים תובב"א

ע"י הרה"ג

ר' מנשה ישראל רייזמאן שליט"א

פרשת בהר בהקדמות
תשפ"ו

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171105
www.kolhalashon.com

- גליון מס' 773 -

האזנה מהירה לשיעורים

מתקשרים לקול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקשיים מיד כוכבית סולמית ***#
ואחריו את מספר השיעור ולסיום סולמית #.
מס' השיעור מופיע ליד תאריך השיעור.

תוכן עניינים פרשת בהר בחקותי

יום א' פרשת בהר בחקותי הכנה ל"ג בעומר תשפ"ו
(מס' שיעור 42507955) ד.....

ת'הא ש'נת פ'רעשבורגא ו'עגן - ללא מירון ובלי ירושלים {א'}

בהכרח דניחא ליה לרשב"י שלא נעלה למירון | עלינו לנתב המחשבות וההרגשים לדעת תורה של החת"ס ז"ל
| מת'הא ש'נת ד'רך פ'רשבורג לת'הא ש'נת פ'רשבורגא ו'עגן | אלוקים נהל עדתך בל"ג בעומר אם למירון או
בירושלים | (פרדיסאות דירבעם בן נבט לירושלים והנהגת יונה בן אמיתי) | מ"ט ימי ספיה"ע שייכא לביטול מ"ט
קללות שבתורת כהנים | ל"ג בעומר כנגד והשימותי את מקדשיכם החמישית שבשבע החמישי | (המתקת ואכלתם
בשר בניכם ובנותיכם באכילת פסח שני) | לשון החת"ס בנסיעה למירון שתביא לווהשימותי את מקדשיכם | קנאת
ירושלים עשתה זאת לפי שהעדיפו להתיישב אצל מירון | דילוקו עלי אהבה ומן הטעם הזה עצמו אני הייתי מן
הפרושים | איך מניחים מקום המקדש ועושים תל תלפיות במירון שבצפת?! | קפידת ה'דעת סופר' שלא לעלות
למירון כתשובת זקנו החת"ס | אלוקים ניהל והשימותי את מקדשיכם ע"י מירון והיא מהתוכחה | מה תשובת
האריז"ל שקידש את העליה למירון לטענת החת"ס? | המתקת המגיד מקו'ניץ מתי נזכה לווהשימותי את מקדשיכם
| העמיד רבי שמעון לביא דמותו של רשב"י ככ"ג בקודש הקדשים | בנו עפ"י הוראת האריז"ל בנין ציון הרשב"י
כתבנית המקדש | פני האדון ה' דא רשב"י בל"ג בעומר הכולל את שלושת הרגלים | הוראת ראז"מ מדוע לא
לבטל את שחיטת הכבשים בל"ג בעומר | עולו במערה אתו בחצר ואתכנשו באהלים הפזורים בהר | כי אעבור בסך
אדד"ם מבית אלוקים לפני אלוקים בל"ג בעומר | איך נחוג ונקיים עבודת ל"ג בעומר בלי מירון וללא ירושלים?

יום ג' פרשת בהר בחקותי ל"ג בעומר י"ח אייר תשפ"ו
(מס' שיעור 42510935) י.....

העליון יכול לפשט ידו - בטחון צמצום וסוד הפחותים באור הרשב"י

שקו"ט דרשב"י עם רבי יוסי אם ילך איתו בנו ר"א לרומי | דנו רשב"י ק"ו מבטחונו שלא לירא ממה שהוכתב
למלכות | רשב"י ה"ע שם הבטחון בסוד בטחו בהשם עדי ע"ד בל"ג בעומר | שם אכדט"מ בחמש התלמידים
שחזר ר"ע והעמיד בבטחונו | לא הלך רשב"י למערה מיראה אלא לצד תיקון שמעון ומרע"ה | כל שהעליון יכול
לפשוט ידו שלו והשאר לתחתון - מחלוקת ר"מ ר"י ור"ש | רבנן דמתני' כל תלמודא דלהון על רזין דאורייתא סדרו
ליה | לא הפסיק רשב"י לק"ש בתלמוד ירושלמי אלא בבבלי | ק"ש דרבי תלמידו בפנימיות המשנה שהיה עסוק
בה גופא | איך סיימו המסכת בשבח שבור מלכא הגוי לרשב"י? | נחלקו בסוד הצמצום בחללא דעלמא וקו ירוק
שבינתיים | העליון יכול לפשוט ידו בסוד המשכת קו בתוך הצמצום שלו | אפיריון מטיא לרשב"י בסוד הצמצום
משבור מלכא גופא | ואשבור עולכם שלא לעבוד את ה' מיראה אלא בשמחת ג"ע | העבירו מרשב"י בצער המערה
עול מלכות שמים מיראה לגן עדן | מחשבת גאולה בתוך גלותינו בשנים האחרונות ממירון | סיבב להחזיר את
הפחותים ב 10.000 שוטרם על 200 יראים

יום ד' פרשת בהר בחקותי י"ט אייר תשפ"ו
(מס' שיעור 42512336) י"ז.....

ידיד נפש אב הרחמן - למחרת ל"ג בעומר << אחת דבר בקמ"ץ אָלְפִי - הילולת הרמ"מ מרימנוב זי"ע

ר"ש בן יוחי ידיד נפש אב הרחמן אף לפחותים | במקום גדולתו אהב לצדק הבריות מלהרשיעם | ג' מתנות טובות
דרשב"י ע"י יסורים בל"ג לספה"ע | עלית למרום שבית שב"י לקחת מתנות באד"ם | נמצא חן בעיני אד"ם דא
רשב"י אף בחביבותא | יארציט הרה"ק רמ"מ מרימנוב זי"ע | גילוי הרי"ף מהישיבה בניקלשבורג לחצר בליז'ענסק
| טעם שבת של בעל העגלה מרימנוב ליושב בבעלזא | אפשר שלא שמענו מהקב"ה אלא אל"ף דאנוכי ודפח"ח

פרשת בהר בחקותי

צורת שם הוי"ה דאות אל"ף בעיני וחוטם האדם ביושר | כאשר שמענו וראינו בסיני האל"ף ביושר שעל פנינו | זקן הפנים מורה על הקמץ שתחת האל"ף בצלם האדם | רמז לקמץ החושים א'זון ל'ב פ'ה שעולים יחד עיני"ם | יגלפו"ק שם של שמירת היסוד בגימטריה קמץ | כוונת קמץ אל"ף של תחילת לימוד תשב"ר | ניגון של קמץ אל"ף הכולל את כל התורה | רמז ללמוד ולהתפלל ולהתחסד לזולתו בקמ"ץ אלף | קמץ אל"ף בגימטריה משיח בראשית עד אחרית | לא נתן יוסף אוכל לקמצים במצרים אלא משנימולו | זוקף כפופים להחזיר קו האל"ף ליושר כלוחות ראשונות | וירא י'עקב צורת אל"ף ביושר כפי שהיה בסול"ם דסינ"י

יום ה' פרשת בהר בחקותי כ' אייר תשפ"ו
(מס' שיעור 42513879) כ"ד

הילולת המגיד מטשערנוביל זי"ע < עזרא תקן להם לישראל - מברית וגאולת השמיטה לקבה"ת

יארציט המגיד מטשערנוביל זי"ע | גאולה בכוח רשב"י אף לפחותים | כל העובר עבירה ומתבייש בה מיד | מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה | מעט מים רחצו רגליכם והשענו | נפשי כעפר עד זיבולא בתריתא | ברכות וקללות שבתו"כ קודם ר"ה דעצרת | קללות שבתו"כ מתחילת ברית השמיטה בפרשת בהר | קרא משה לפני מ"ת בספר הברית דשמיטה | לימדו מקצת קלות וחמורות לפני שבאו בברית | חוזרין וקורין בה"ב לפני קבה"ת בכל שנה | קבלו מלכותי בביטול של שמיטה לפני המצוות | מתירים כל שנה קשרי עוה"ז לפני קבה"ת | לא בא קושי מצוה בכתוב אלא בשמיטה | שמיטה ריבית ויובל לבטחון בעולם שנה נפש | במוצאי שמיטה יפקון בעצרתא מן גלותא ברחמי | גאולה מל"ט מלאכות הפת לעסק ידיעת השם | אין בין עוה"ז לימות המשיח בנחש הטכנולוגיה | במוצאי קריאת בה"ב נידונים בעצרת לגאולה | מותר האדם מן הבהמה בקניני הבעלות שלו | קניתי איש את השם בקנין אדה"ר בבנו כב"נ | השכיל אדה"ר להחזיר את קניניו להשם | ארבע מידות בתפיסת הבעלות של האדם | משלי שלך דשמיטה לאמת דשלך ביוכל | חשבון שמיטה ויובל בכל השנים שביניהם | גאולת האדם בדרור דשו"י מריבוי הנכסים | במוצאי קריאת בה"ב יפקון בעצרתא לדעת את השם

ערש"ק פרשת אמור י"ד אייר תשפ"ו
(מס' שיעור 42506810) ל"א

פסח שני - מידת ההוד ושיירי מצה < מתנות עניים באמצע הרגלים - אחרית כראשית בשנה ונפש {ב'}

ההוד זה בהמ"ק ותרעין פתיחין מפסח שני | מידת ההוד דקוב"ה שהוא מודה על האמת | חזר הקב"ה והודה לאליהו - אשר הריעותי | הודה הקב"ה למשה - סלחתי בשביל שאמרת | תבעו מנקודת האמת למה נגרע ונכרת מתוך בני" | הודה הקב"ה לטענתם בתרעין פתיחין של מידת ההוד | הקב"ה מקיים מצות יראה להודות לטענת הת"ח | ההוד זה בהמ"ק שבו מתקבלים טענות ישראל כתפילת שלמה | הנוי והנצח לחיי העולמים במידת ההוד של צדיק גוזר | נמשך נס יצ"מ באכילת שיירי מצה דפסח עד פסח שני | מקפידים על יום סיום החג כמו על יום תחילתו | זה נראה נכון יותר מכל מה שנאמר בקושיית הב"י | תחילת החג דאכילת מצה וסופו בפסח גדול וקטן | צפו"ן ועוד ס"א סעודות שיירי מצה עולה אפיקומ"ן | טעמו בס"א שיירי המצה טעם המן בבטחון של 'היו"ם' | קל הויה ויאר לנו בכוונת 'היום' דספירת העומר | פסוק של בקוצרכם נכנס לכאורה בתוך דברי חברו | אחרית כראשית בישראל כאחרית וראשית שבקציר | חזר והשווה אחרית דדוד לראשית העומר ושתי הלחם | אחרית דעוללות ופרט כראשית דביכורים במקדש | רות פורענות דאית לה אחרית כראשית טפי מאיוב | מקום המקדש הראשון בא באחרית ונהיה לראש פינה | רימז ליו"ט של אחרית הימים דת"ב כלשו"פ לאחר שבועות | הריון של משיח בי"ז תמוז ולידתו בתשעה באב | טעם גרשיים לרמז על החורבן הכפול שיהפך ליו"ט

אצל הקב"ה שיהיה שמחת ההילולא שלו כרצונו ית' וכרצון יראיו.

והנה לעת עתה נראה ששנת תשפ"ו יהיה כמו בשנת תשפ"ד. אין איתנו יודע עד מה. יתכן שרבי שמעון יעשה פעולות ביומיים הללו וכל השערים יפתחו לרווחה, ושמחתו תתנהל כדת כראוי וכנכון. אבל לפי ההסתכלות הפשוטה בעיני בשר, נראה שבל"ג בעומר תשפ"ו נהיה מוכרחים להשאר בירושלים. וא"כ עלינו להתבונן בזה.

לפני ל"ג בעומר תשפ"ד הזכרנו דברי מרן החת"ס זי"ע שאמר שאילו היה נמצא בארץ ישראל לא היה נוסע למירון בל"ג בעומר, ונתן טעם לדבריו, כמו שית' להלן. וכנודע שהיה לו השתוקקות לגור בארץ ישראל, ואמר שאילו היה זוכה לכך, היה קובע דירתו בירושלים ולא היה נוסע למירון בל"ג בעומר.

אע"פ שלא נפסקו דבריו להלכה. והרה"ק מסאטמר זצוק"ל אמר שאילו היה החת"ס נמצא פעם אחת בימי חייו בל"ג בעומר במירון, לא היה כותב כדברים האלה. אך עכ"ז הרי דעתו של החת"ס היא מיוסדת ע"פ אמיתה של תורה. וא"כ עכ"פ בשנים שאי אפשר לנסוע למירון, מתנהגים הדברים ע"פ החת"ס.

בשנים שכן אפשר לנסוע למירון, אנו נוהגים כדברי ה'משנת חסידים' בשם האריז"ל שכתב על ל"ג בעומר: 'מצוה לשמוח שמחת רבי שמעון בן יוחאי ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו'.

ובשנים שאי אפשר לנסוע, אין לטעות ולחשוב שאינו נוסע בגלל המשטרה של הציונים, או להבדיל, בגלל הישמעאלים הלבונניים, שא"כ ביום 'הוד שבהוד' שהוא יום של הודאה ושבח להשי"ת, יהיה הלב מלא היפך הודאה שבהודאה ח"ו, כי הלב יהיה עסוק כל היום בטענות וכאב לב על הרשעים הללו.

ולכן אנו צריכים למצוא הבנה וטעם במה שאין נוסעים, ע"פ דרכו של רבינו משה סופר שכתב שלא לנסוע.

ועוד שהרי אין מי שגילה סוד ל"ג בעומר כאותו הגילוי שגילה החת"ס שם באותה תשובה שהוא כתב שלא לנסוע למירון. החת"ס הוא אחד מרבותינו שגילו מהו פנימיות יום הל"ג בעומר. וזה היה אצלו אחד מהימים הגדולים ביותר מימות השנה. נמצא שיש לחת"ס דרך איך לחגוג ל"ג בעומר שלם בלי מירון.

מת'הא ש'נת ד'רך פ'רשבורג לת'הא ש'נת פ'רשבורג ו'עגן

וא"כ כשרואים שממילא אי אפשר לנסוע ח"ו, אין להתעסק בסיבות החיצוניות והפוליטיקה סביב ענין זה, נחקור

יום ראשון טז אייר תשפו

(מס' שיעור 42507955)

ת'הא ש'נת פ'רשבורג ו'עגן - ללא מירון ובלי ירושלים {א'}

בהכרח דבשנים אלו ניחא ליה לרשב"י שלא נעלה למירון

בערב ל"ג בעומר תשפ"ד, לפני שנתיים כשנעלו שערי מירון ולא היינו יכולים לעלות וליראות, דברנו שזהו דבר ברור שאף אחד אין לו שליטה על רבי שמעון בר יוחאי, כמבואר בזה"ק כ"פ שאין הערב רב יכולין לשלוט עליו, אין בבני אדם כח יותר חזק מרבי שמעון בר יוחאי, הוא מנצח את כל המלחמות שלו. ואם משמים מתנהג ענין כזה שהשערים שלו ננעלו ואי אפשר לבא. והרי האריז"ל כותב שרבי שמעון בר יוחאי שמח שבאים להילולא שלו, שזהו יום שמחתו והוא רוצה שנשתתף בשמחתו, והוא גם מקפיד אם מפריעים את שמחתו, ככתוב מפורש בכתבי האריז"ל.

ואם נתגלגלו הדברים כך, אין זאת משום שאין לרשב"י כח לסלק כל הגבולות ולבטל כל הפצצות ולהמיס את כל הגדרות, בלי שום ספק שיש לו כח לעשות כן. ואם מתנהג באופן אחר, בוודאי יש בזה סיבה פנימית.

הגם שבעלי בחירה הם בעלי בחירה, הן בעלי בחירה מחוץ לגבול, והן בעלי בחירה שבתוך הגבולות, סוף דבר יש לו לרשב"י כח לפעול אצל הקב"ה כל מה שהוא רוצה, ואם היה ניחא ליה שבל"ג בעומר תשפ"ד יהיו שם ציבור גדול, בוודאי היה כן. ואם לא היה כן, כפי הנראה שזהו רצונו של רבי שמעון בר יוחאי.

עלינו לנתב המחשבות וההרגשים לדעת תורה של החת"ס ז"ל

וא"כ שומה עלינו להתבונן האם אנו יכולין בכלל לשער בדעתינו בעניינים גבוהים כאלה, מה יכול להיות רצונו שלא יבואו להילולא קדישא דיליה.

ולכו"ע מצוה עלינו להאמין שהקב"ה מסבב כל הסיבות, ולא לכלות את כל הרגשות על כעס ושנאה מול המונעים, [המונעים מחוץ לגבול, או המונעים מתוך הגבול, תלוי אם הוא שונא את הגוי יותר מערב רב או איפכא, כ"א כפי שורש נשמתו] אלא לעורר רגשי ליבנו שבלי ספק יש לרשב"י כח לעשות כרצונו, צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ואילו היה ניחא ליה שכל הציבור יבא, היה מסדר הכל

עכ"פ אחרי ככלות הכל אין לנו שום שייכות עם המשטרה ולא עם הערבים, יש לנו שייכות רק עם הקב"ה בעצמו. ועלינו לדעת מה ה' אלקיך שואל מעמך.

אלוקים נהל עדתך בל"ג בעומר אם למירון או בירושלים

ידוע שבמ"ט ימי הספירה יש כל יום תיבה מיוחדת ב'אנא בכח' שהוא מכון כנגד אותו הלילה, והשם של ל"ג בעומר הוא תיבת 'נהל' עדתך. נה"ל לשון הנהגה והנהלה. ובמזמור למנצח הוא כנגד תיבת 'אלקים', 'נהל' - אלקים, כלומר שביום ל"ג בעומר אין לנו לחשוב כלל על אנשים מנהלים, רק הקב"ה מנהל הכל ברצונו הפשוט, ברצונו מנהלם ומנהיגם למירון, ברצונו מנהלם ומנהיגם לביתם. ואין מי שיוכל ללחום בניהולו של הקב"ה.

כי גם כשירבעם בן נבט עשה מחסומים שלא יעלו לרגל, והכל מחמת כבודו שלא יראו את רחבעם בן שלמה יושב בעזרה, ויש לו מדרגה אחת יותר ממנו שהוא איננו ממלכי בית דוד ואסור לו לשבת בעזרה. ולכן העמיד שומרים וביטל לגמרי את העליה לרגל.

ואע"פ שיונה בן אמיתי זכה לבטל את המחסום ולעלות לא", הרי כל אלו השומרים והמחסומים גם הם באו מאת ה', אף שירבעם עשה כן במזיד. הכל ממנו ית'. כי בשר ודם לא יכול לעשות פעולות מבלי שיהא כן רצון ה'.

וכדברי החינוך הידוע במצות 'לא תקום ולא תטור', אף שהאדם החוטא נענש על בחירתו הרעה, סוף דבר הקב"ה עושה הכל. ובפרט דברים גדולים כעליה לרגל, וכענין הגדול של ל"ג בעומר. עלינו לדעת שהקב"ה עושה הכל, ולכן עלינו להתבונן מעט ב'פרשבורג'ער וועג'.

ה'יושבים' בבעלזא, שהיו עובדי ה' מופלגים, ישבו פעם אחת ושוחחו בענין קדושת אכילה, שיש כמה דרכים בספה"ק איך לעבוד את ה' ע"י האכילה, אם במיעוט אכילה בימות החול, אם לתקן את הניצה"ק ולהעלותם ע"י האכילה.

עד שהחליטו ה'יושבים' פה אחד, סוף דבר: בימים שיש לנו לחם בשפע לאכול, נעבוד את ה' כפי השיטה שכן צריך לאכול, ובקדושה. ובימים שאין לנו מה לאכול, נעבוד את ה' ע"פ השיטה שיש למעט באכילה.

כך בענין ל"ג בעומר, כששערי מירון פתוחים, צריך לעבוד את ה' באופן אחד. וכששערי מירון סגורים, צריך לעבוד את ה' בדרכו של החת"ס. אב"ד פרשבורג.

ונעיין מה יש למרן החת"ס זי"ע לדבר בזה, איך אפשר לחגוג ל"ג בעומר בלי נסיעה למירון. כי הדברים עמוקים וגבוהים מאד.

אז בערב ל"ג בעומר אמרנו בדרך רמז ששנת תשפ"ד ר"ת 'ת'הא ש'נת ד'רך פ'רשבורג, שבשנה זאת נוהגין כמנהג החת"ס אב"ד פרשבורג שדעתו שלא לנסוע למירון. כפי הנראה שבשנה זאת נצטרך לומר ה'ר"ת בלשון אידיש: 'תשפ"ו' ת'הא ש'נת פ'רשבורגער ו'ועג.

שני דרכים לפנינו, לצאת ולהלחם בגבולות ומחסומים, או ללמוד בדברי החת"ס.

קירותיה של ירושלים הולכים ומתחזקים מריבוי המודעות שמדביקין עליה במלחמת אש דת השערה. וי"ל בדרך צחות כי כל הטענה של החת"ס על הנסיעה למירון, משום שמבטלין בנין קדושת ירושלים 'קנאת ירושלים עשתה זאת', וא"כ באלו המודעות שמעוררים על הנסיעה למירון, מחזקים לכל הפחות את הקירות של ירושלים עם הדבק של המודעות.

מהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל אב"ד חוסט, היה אומר לבחורי הישיבה שיש לצייר בלב שכל העולם באים לרבי שמעון על ל"ג בעומר, ויש לחשוב שמהמקום שהם עומדים עד הציון הק' של רשב"י מלא וגדוש בבני ישראל, תעמוד במקומך ותעצום עיניים ותחשוב שאתה עומד בתור עם מליוני יהודים שבאו להילולא דרשב"י. גם השוטרים היהודיים יכללו באותו התור.

זכה יונה בן אמיתי לנבואה ע"י שדילג על המחסומים ועלה להר ה' במסייג

וכן היה בימי יונה בן אמיתי שהעמיד ירבעם בן נבט שומרים פרדיסאות על הדרכים למנוע מבני ישראל לעלות לרגל, אך היו יחידים ששברו את המחסומים וכן עלו לרגל, ואחד מהם היה הנביא יונה בן אמיתי. ואמרו חז"ל שעי"ז זכה להיות נביא ה', כי עלה בחג הסוכות לירושלים ובשמחה הגדולה של שמחת בית השואבה שרתה עליו הנבואה. ומבואר בספה"ק שלא כל אחד זכה שם להיות נביא ה', אלא שהקשיים שלו להגיע מביתו שבערי שומרון עד ירושלים ולעבור את כל המחסומים, בזכות זה זכה להיות נביא ה'.

יונה הוא 'רוחא דאליהו', הוא הילד של האשה הצרפית שמת, והחיה אותו אליהו הנביא. והוא זכה להשקיע יותר כוחות להגיע להר ה' בחג הסוכות, עי"ז זכה להיות נביא ה'.

עד שבא הושע בן אלה מלך ישראל וביטל את כל המחסומים, והוא נזכר לשבח שהכריז 'מי שירצה לעלות יכול לעלות'.

מ"ט ימי ספירה לעומת מ"ט תוכחות

מקדשיכם, שהחורבן התחיל ב"ז בתמוז, והושלם בתשעה באב, בו נאמר 'דרכי ציון אבילות'. ובאה השמחה דל"ג בעומר להמתיקה ולבטלה.

קנאת ירושלים עשתה זאת לפי שהעדיפו להתיישב אצל מירון

ופלא והפלא, שהחת"ס טוען כנגד הנסיעה למירון, שלא יתקיים 'והשימותי את מקדשיכם', מסתמא בשנים כתיקונם שהכל נוסעים למירון, אין ציבור גדול בכותל המערבי. אחד היה הרה"ק רבי שלמה זוויעהלער ז"ע שהיה דבוק בקדושת ה'כותל המערבי', ובו ביום לאחר שחזר ממירון, נסע לכותל המערבי, ואמר 'כאן הוא בית הדואר המרכזי...'

הנה נודע בשערים דברי החת"ס בשו"ת יו"ד סי' רל"ג שכתב על הגאון הקדוש רבי עמרם חסידא ז"ע שנסע לארץ ישראל, וביקש ממנו החת"ס שיסע לירושלים לחזק שם את הישוב, למעשה בהגיעו לארץ ישראל נסע לעיה"ק צפת ושם מנו"כ. רבי עמרם ביקש מהחת"ס הסכמה להיותו בצפת, לאחר מעשה. ושתק לו החת"ס. אח"כ רעשה הארץ, ונחרב הישוב בצפת, ומתו הרבה מבני ישראל בשנת תקצ"ז באותו הרעש. ובהספדו של החת"ס על הסתלקותו של רבי עמרם חסידא הזכיר שרעידת האדמה שהיתה בצפת 'קנאת ירושלים עשתה זאת', עד שהושיבו את צפת וערי הקודש בגליל, ושכחו את ירושלים כשהיא שוממה.

באותה תקופה לא היה עדיין ישוב גדול בירושלים. תלמידי הגר"א התחילו את הישוב בירושלים.

דילוקו עלי אהבה ומן הטעם הזה עצמו אני הייתי מן הפרושים

בתוך דברי ההספד הזכיר החת"ס שרבי עמרם ביקש ממנו הסכמה רק לאחר מעשה, ומה שהסכים היה מכיון שכבר נסע לשם. אך בתשובתו בסי' רל"ג צועק החת"ס במר נפשו שהסיבה שבני ישראל מתיישרים בצפת יותר מבירושלים, הוא משום היו"ט של ל"ג בעומר במירון. **ובוודאי כל כוונתם לשם שמים, ושכרם רב בלי ספק, ועליהם נאמר 'ודילוקו עלי אהבה'...** אבל מטעם זה בעצמו 'אני הייתי מן הפרושים'.

חז"ל מפרשים על 'דילוגו עלי אהבה', שגם כשאדם אומר ענין שאינו כראוי, עלי אהבה, סירסו החת"ס ודרש 'ודילוקו', שלדעתו לא היה זה כראוי לעזוב את ירושלים, ואעפ"כ עלי אהבה.

וכנודע שגם החת"ס עלה בלבו לעלות לארץ ישראל, וכאן הוא מעיד על עצמו שפירש עצמו מלעלות לא"י משום

ראיתי בספה"ק 'נאות הדשא' - ליקוט דברי תורה של ה'אבני נזר' ז"ע בפרשת בחקותי, וכ"כ 'מלא העומר' להגאון רבי אריה לייב מפלאצק ז"ע, גם בפרשת בחקותי. כי הנה נודע שיש לנו מ"ט ימי הספירה, לעומתם יש מ"ט תוכחות בפרשת בחקותי, והמה מכוונים זה כנגד זה. וכנגדם מקריבין מ"ט כבשים בחג הפסח. [כמו שמקריבין צ"ח כבשים בסוכות כנגד צ"ח שבמשנה תורה]

בימי הספירה אין נושאים נשים ואין מסתפרין ואין שומעים מוזיקה, ענייני אבלות האלה תפקידם לבטל מ"ט קללות שבתורת כהנים. כי הא בהא תליא. 'והשימותי את מקדשיכם' לעומת 'הוד שבהוד'

רש"י בפרשת בחקותי אינו מפרש את כל סדר מ"ט התוכחות, מקצר ועולה, כנאה וכיאה שלא להאריך בהם. וכאשר נהגו בעלי קורא נאמנים, להזדרז ולקרוא התוכחה בקצרה.

רש"י ביאר איזה הם שבעה הראשונים ואחריהם כתב 'והרי שבע כחטאתיכם', אך לא המשיך לבאר כל השאר, רש"י השאיר ללומדים לחשב לבדם את יתר חשבון המ"ט. אמנם בחזקוני כן מסדר כל המ"ט, ז' אחרי ז'. וא"כ נעיין איזה מהתוכחות מכוון כנגד יום ל"ג בעומר.

ה'שבע' החמישי שהוא כנגד שבוע של הוד, מתחיל מפסוק **וְאָכַלְתֶּם בָּשָׂר בְּנִיכֶם וּבָשָׂר בְּנִיתֶם וְאָכַלְתֶּם אֶת הַבְּרִית וְהַשְׂמִיטֶת אֶת הַכִּרְתִּי אֶת חֲמִינֵיכֶם** אין זה בכלל הקללות שהרי בטול עבודת כוכבים הוא. וְנִתְּנִי אֶת פְּגִרְכֶּם עַל פְּגִרֵי גִלּוּלֵיכֶם, זו השניה. וְגִעְלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם. זו שלישית, וכנגדה תפארת שבהוד. וְנִתְּנִי אֶת עֲרִיכֶם חֲרָבָה - נצח שבהוד, וְהַשְׂמִיטֶת אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם - הוד שבהוד. וְלֹא אָרִיחַ בְּרִיחַ נִיחֻחְכֶם: זו השישית. וְהַשְׂמִיטֶת אֶת הָאָרֶץ וְשָׂמְמוּ עָלֶיהָ אֲיִבֵּיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ: זו השביעית.

המתקת ואכלתם בשר בניכם ובנותיכם באכילת פסח שני

וצריך לומר שההמתקה כנגד תוכחת 'ואכלתם בשר בניכם' הוא ביום פסח שני, כשיושבים בזה היום בחבורה ואוכלים עם בני המשפחה, זהו התיקון על תוכחה זאת. וכן יש בכל יום, עבודה מיוחדת לבטל התוכחה שכנגדה.

ולפי זה בהשמחה הגדולה של ל"ג בעומר אנו ניצולים מקללת 'והשימותי את מקדשיכם'. כי זה לעומת זה עשה האלקים, התיקון לעומת החורבן. וא"כ עלינו להתבונן בקשר הדברים בשני צדדי המטבע. איך שמחת הילולא דרשב"י מתקן את תוקף החורבן של 'והשימותי את

ועתה עמדו והתבוננו איך הדברים מתחברים ביחד.

אלוקים ניהל והשימותי את מקדשיכם ע"י מירון והיא מהתוכחה

הפסוק 'והשמותי את מקדשיכם' כתוב על יום ל"ג בעומר, כך מבואר מתוך דברי החזקוני, ואמרו רבוה"ק שהם מ"ט כנגד מ"ט, ואילו היו מציירים מנורה של 'למנצח בנגינות', עם מ"ט קללות דתורת כהנים, חס ושלוש, הס להזכיר, אזי היה רשום על יום ל"ג 'אלקים, נהל, והשמותי את מקדשיכם'. וממש כדברי החת"ס שהנהגת הנסיעה למירון יש בו משום 'והשמותי את מקדשיכם'.

ועוד עושים את זה בשמחה, וגורמים קנאה לירושלים. ובאמת גם בזה אנו מאמינים שהקב"ה מנהיג הכל. הגם שהחת"ס מדבר אל בעלי בחירה שלא יבחרו כן, אך לאחר שכבר היה כן, אלקים ניהל שנוסעים בשמחה למירון בל"ג בעומר ונהיה והשמותי את מקדשיכם.

אלא שהטענה היא שכל זה מדובר רק 'אם בחקותי תמאסו'. וא"כ הבה נשוב בתשובה ולא יתקיימו כל אלו פסוקי התוכחה, ואז לא יתקיים זה הפסוק, כי גם רבי שמעון מודה שלאחר שיבנה בית המקדש במהרה, לא יסעו למירון, שהראשון שיקום לתחיה הוא רבי שמעון בר יוחאי. ואנו עדיין מצפים שיום ל"ג בעומר תשפ"ו כבר יהיה לאחר תחיית המתים.

מסופר על הרה"ק רבי שלום'קע זויעה'ל'ער זי"ע שבעלותו להר מירון בל"ג בעומר, ראה את הספרדים שוחטים כבשים לכבוד ההילולא, והיו עיניו זולגות דמעות, מדוע אין אנו מקריבין אלו הכבשים בבית המקדש, אחד בבוקר ואחד בין הערביים. במקום ששישים רבוא אנשים יבואו להר מירון, עדיף שיבואו להר הבית לראות וליראות שלש פעמים בשנה. וזו היתה טענת החת"ס שלולא העליה למירון היה גדולה יותר התשוקה להר הבית.

מה תשובת האריז"ל שקידש את העליה למירון לטענת החת"ס?

אך לא נסיים דברינו באלה, כי נודה על האמת שמרן החת"ס זי"ע הוא כמעט יחיד בדבריו אלה, רובא דרובא של צדיקים וחסידים וקדושים נמשכו להר מירון בעבותות האהבה, ובמשנת חסידים כתב שהדר בארץ ישראל מצוה שישע למירון בל"ג בעומר, והרי הוא כתולדה ממצוות העליה לרגל, שכן נאמר בזוה"ק להדיא 'מאן פני האדון ה' דא רבי שמעון בר יוחאי'.

ומהרח"ו זי"ע מספר על רבו האריז"ל שעוד לפני שהיה תלמידו, נסע האריז"ל עם כל בני ביתו למירון, לעשות פיאות לבנו משה, וישב שם כמה ימים לפני ל"ג בעומר

סיבה זאת, שלא לפגוע בכבוד ירושלים, ולהיות בא"י ולא לנסוע למירון לל"ג בעומר, זה אינו עולה על הדעת. וכמעשה בגמ' חגיגה על רבי יהודה בן דורתאי שהיה דעתו שקרבן חגיגה דוחה את השבת אפילו כשערב פסח חל בשבת, כשם שקרבן פסח דוחה שבת כך גם חגיגה דוחה שבת. וכדי שלא להכנס לבית הספק, נסע לדרומה של ארץ ישראל, כדי שלא להקלע לספק זה. כך נשאר החת"ס בפרשבורג כדי שלא להיות בל"ג בעומר בירושלים.

איך מניחים מקום המקדש ועושים תל תלפיות במירון שבצפת

והנה מצד אחד מאריך מרן החת"ס מאד בהפלגת קדושת ל"ג בעומר, שהוא מהימים הכי מקודשים בשנה. וגם באותה תשובה שכתב לרבי עמרם חסידא, הוסיף לו סודות גדולים ע"פ קבלה על מעלת יום ל"ג בעומר. אמנם מאידך כתב שאין לעשות 'תל תלפיות' ממקום אחר חוץ מירושלים, מקום המקדש יש לו טענה כביכול כאילו עזבו אותה ועשו תל תלפיות אחר, והרי מקום המקדש הוא שער השמים ששם נתקבלין כל תפילותיהן של ישראל. כמבואר בספר דברי הימים ששלמה המלך ע"ה התפלל ששם יתקבלו כל התפילות.

ובכך שקבעו את מירון לתל תלפיות, נעשה כמי שאומר, אם אין לנו את ביהמ"ק לתל תלפיות, יש לנו את מירון, שלשם מותר להכנס אפילו בטומאה ואפילו בזמן הזה.

ומי יודע אם לא בעוה"ר שלא הגיע הזמן ליישב את ירושלים להיותה תל תלפיות, נסתבב הדבר שנוסעים לצפת ולמירון אבל אנו צריכין להיות ממיישבי ירושלים, ועכ"פ לא מאלה שגורמים ח"ו איזה פגיעה לכבוד ירושלים.

ובאמת שהחת"ס אינו מדבר מ'מירון' אלא מקבר הרשב"י אשר ב'צפת', כפי הנראה שבאותם הימים קראו למקום הזה בשם 'צפת'. ולא היה ישוב במירון, לזאת היה צריך להביא בכל שנה ספר תורה מבית משפחת בן עבו מצפת למירון. ועד היום נהגו כן, אף שיתכן שיש בימינו יותר ספרי תורה במירון מצפת...

קפידת ה'דעת סופר' שלא לעלות למירון כתשובת זקנו החת"ס

וידוע שצאצאי החת"ס היו יראים שלא לעבור על דבריו בתשובה זו, ומעשה שהיה בה'פרשבורגר רב' זצוק"ל שבדרך כלל לא נסע מירושלים למירון הרבה שנים, ופעם אחת הפצירו בו תלמידי הישיבה לנסוע, וכבר הכין עצמו לנסוע למירון בל"ג בעומר, ובדרכם נתקלקלו גלגלי האוטובוס, וסיבב הקב"ה שלא יעבור על תשובת זקנו החת"ס ביו"ד סי' רל"ג.

הנסיעה למירון, וכפי ההשקעה כך זכו למוחין ודביקות גדולה בהשי"ת. וכמבואר לעיל על הנביא יונה בן אמיתי שמכיון שהוא שבר את המניעות זכה לנבואה מאת ה'. גם אנו עוד זוכרים מלפני כמה עשרות שנים, שמחה עליונה שאי אפשר להסביר כלל. וידוע שהיו צדיקים שהשתוקקו לעלות לארץ ישראל רק בכדי לזכות להיות בל"ג בעומר במירון.

המגיד מקאזניץ היה בוודאי משתוקק לעלות למירון, א"כ היה יכול לומר שאם לא ביהמ"ק לכל הפחות מירון. ועל זאת דרש 'והשמותי את מקדשיכם - איך נזכה לזה.

אך גם המגיד מקאזניץ יודע שדרכו של החת"ס היא גם דרך, ואין זה דרך שיתקיים ח"ו 'והשמותי את מקדשיכם', כי 'עד מתי עוזך בשבי', אנו מצפים בכל לב שירושלים עיה"ק תהיה 'תל תלפיות'.

בשנה הזאת תשפ"ו אנו קרועים משני הצדדים, למירון לא נותנים לנו לנסוע, והלב כוסף לעלות להר בית ה' להקריב תמיד של שחר, וגם שם לא נותנים לנו ללכת, שועלים הילכו בו. מה יהיה איתנו? ואיך אפשר לשמוח בל"ג בעומר כזה.

העמיד רבי שמעון לביא דמותו של רשב"י ככ"ג בקודש הקדשים

והנה בפיוט 'בר יוחאי' שחיבר הג"מ רבי שמעון לביא זי"ע הוא מתאר את רבי שמעון כבית המקדש חי, וככהן גדול מפואר בשמונה בגדים, הוא משוח בשמן המשחה 'נמשחת אשריך' 'שמן משחת קודש נמשחת במדת הקודש, נשאת ציץ נזר הקודש, תומיך ואוריך'. ולא עוד אלא: 'בר יוחאי בקדש הקדשים', הרי לנו כה"ג שלם בקדש הקדשים, לפני ולפנים.

הרי שהיחס של בני ישראל למירון היה שיש כאן כהן גדול, ובית המקדש, וקדש הקדשים. רבי שמעון לביא לא דיבר סתם, הוא היה מקובל מופלג, וחיבר ביאור נורא על הזוה"ק בשם 'כתם פז', גילויים עליונים מבהיל על הרעיון. והוא מצייר לנו את הדמות של רבי שמעון ככהן גדול בקדש הקדשים. וכמאמרם ז"ל 'יקרה היא מפנינים' וכו'.

בנו עפ"י הוראת האריז"ל את בנין ציון הרשב"י כתבנית המקדש

ואמרו על האחים גאלאנטי מעשירי צפת שהם בנו את כל החצר ואת הבנין של היכל הציון הק' במירון, שהם קיבלו הוראות מהאריז"ל איך לבנות את הבנין הקדוש הזה ע"ד הסוד. והוא אמר לעשות חצר פתוח בחוץ, כחצר אהל מועד, ואח"כ יש שם 'אהל מועד', ואח"כ 'לפני ולפנים', חדר לפנים מחדר.

ואחריו. והיה זה לפני שנסע האריז"ל למצרים. והגם שכתב שאינו יודע אם כבר זכה אז לשלימות מדרגתו בתורת הסוד. הרי שגם אח"כ כשכבר גילה תורת הסוד עם החבריא קדישא, גילה שרשב"י מקפיד על מי שאינו שמח בשמחתו, וסיפר המעשה על תלמידו שאמר 'נחם' שם במירון, והקפיד עליו רבי שמעון. והרי שהאריז"ל קידש מאד את העליה בל"ג בעומר לציון הרשב"י, וכ"כ המשנת חסידים, ולא חילק בין אם האדם גר בצפת או בירושלים. והרי שבוודאי יש צד כנגד דברי רבינו החתם סופר, והראיה שהרי בני ישראל נוסעים בכל שנה לשמוח בהילולא דרשב"י.

ולא עוד אלא שבזוה"ק כתוב 'שלש פעמים יראה כל זכורך את פני האדון ה', מאן פני האדון ה' דא רבי שמעון בר יוחאי'.

המתקת המגיד מקאזניץ מתי נזכה לוהשימות את מקדשיכם

והנה נודע מהרה"ק מקאזניץ זי"ע שהיה קורא התוכחה בהמתקה, כדרך הצדיקים, ובבואו לתיבות 'והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניחוחכם' הפטיר ואמר באמצע קריאת התורה: 'ווי דערלעבט מען שוין דאס' - ולואי וכבר נזכה לכך...

ופירשו החסידים את דבריו הק' ע"פ דברי התוס' בסוף מס' מנחות שלמעלה בשמים עומד מיכאל המלאך, כהן גדול של מעלה, ומקריב קרבנות התמיד בכל יום שחרית ובין הערביים מנשמותיהן של צדיקים, וזש"כ בתפילת רצה 'ואישי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברצון'. לזה התגעגע המגיד מקאזניץ שכבר יתקיים בנו 'והשמותי את מקדשיכם', ולא אריח בריח ניחוחכם', שכבר נזכה להקריב קרבן ממש בבית שלישי, כבש אחד בבוקר וכבש אחד בין הערביים, ולא יריח רק ריח ניחוחי נשמות ישראל. צדיקים השתוקקו להיות במירון בל"ג בעומר

וכן שייך לפרש את הגעגוע של המגיד מקאזניץ לל"ג בעומר במירון, לעומת דברי החת"ס שאינו שש ושמח בל"ג בעומר במירון, כי הוא מקנא לכבוד ירושלים עיה"ק, אמר המגיד מקאזניץ: איך כבר נזכה שיתקיים בנו 'והשמותי את מקדשיכם', כזכור מהשנים הטובות שהיה לנו בגלות ל"ג בעומר נפלא במירון, ממש 'במקום' עליה לרגל, מי שזוכר איך היה ל"ג בעומר בשנים הקודמות, באמת היה זה מצב מרומם שאין לשער ולתא, החסידים הראשונים היו מתקרבים ומתדבקים בהשי"ת בחד קטירא עלאה. לא כדורות האחרונים שכל דבר הפך להיות סמלי וחיצוני, בדורות הראשונים היתה עבודה גדולה מאד כל ענין

אמר לו רבי אשר זעליג: 'לבטל את שחיטת הכבשים? הס מלהזכיר. רק תתאמץ ותשתדל לעשות סדר'.

ואז תיקן רבי מאיר שטרן תקנה שלא יוכלו לשחוט כבש בכל פינה בהר, וסידרו מקום מיוחד לכך, רק שם יוכלו לשחוט את הכבשים, באופן שיוכלו להשגיח על הכשרות כדת וכדין.

ביום ל"ג בעומר אמר לו רבי אשר זעליג לרבי מאיר, הנך רואה את כל ההר הזה והוא מלא אהלים אהלים, מסתמא אתה חושב שיש שם אנשים שאפילו לא באים להתפלל בציון הק'. הבה נטייל בין האהלים ואראה לך דבר נחמד.

סיבב השי"ת והם פתחו אהל אחד, והביטו פנימה, נדהמו לראות יהודי שהגיע ממרוקו עם ג'לביה על ראשו, וכל בני משפחתו נשים וילדים יושבים סביבו, והוא יושב עם ספר הזוה"ק וקורא לפניהם בקול רם, והכל שומעים בדחילו ורחימו.

אמר לו רבי אשר זעליג לרבי מאיר: 'היהודים האלה מושכים את כל חיות יהדותם מל"ג בעומר, אל תמעט משמחתם'.

עולו במערה אתו בחצר ואתכנשו באהלים הפזורים בהר

וכן אמר רבי מאיר, כתוב בזוה"ק ג' לשונות שאמרה ה'בת קול' על הילולא דרשב"י 'עולו אתו ואתכנשו'. 'עולו' הם אלו הנכנסים אל המערה להתפלל, 'אתו' הם אלו הבאים לרקוד בשמחה בחצר, 'אתכנשו' הם אלו שבאים מסביב ואפילו לא נכנסים אל הקודש. כולם באו לקיים עליה לרגל.

כי אעבור בסך אדד"ם מבית אלוקים לפני אלוקים בל"ג בעומר

והנה הזכרנו לעיל דברי הרה"ק מקאזניץ שהתגעגע ל'זה שמותי את מקדשיכם'... ומצאנו בדבריו הק' שהוא לקח פרק תהילים שמדבר על העליה לרגל בביהמ"ק, ופירש אותו על ל"ג בעומר.

כתוב בתיקון לאה, כלומר בתהילים: (מב, ה) אֵלֶּה אֲזַכֵּרָה וְאֶשְׁפָּכָה עָלַי נִפְשִׁי כִּי אֶעְבֹּר בְּסָךְ אֲדָדִים עַד בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמֶּזֶן חוֹגֵג: הפסוק מדבר בהשתוקקות לעליה לרגל, כי אעבור בסך, במספר המון חוגג, אדד"ם צעד אחר צעד, פסיעה אחר פסיעה, הנה הולכים לביהמ"ק, הוחילי לאלקים כי עוד אודנו.

וביאר המגיד מקאזניץ בשם רבו המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע שהפסוק מדבר על ל"ג בעומר, 'כי אעבור בסך', סך לשון מנין וספירה, כמו סכום, אדד"ם בגימ' מ"ט ימי ספירה, עד בית אלקים, לבא ליום מתן תורה, ובאותם

ואי' ב'אגרא דכלה' שהאריז"ל היה לו נשמת בצלאל בן אורי בן חור, שהיה יודע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ. ולא לחינם אמר להם איך לבנות את היכל הרשב"י כסוד המשכן, לכבוד הכה"ג הרשב"י עם ציץ נזר הקודש ושמן המשחה ואורים ותומים בקדש הקדשים.

פני האדון ה' דא רשב"י בל"ג בעומר הכולל את שלושת הרגלים

בספר 'אוצרות יוסף' יש רשימה שהכין לפני הדורש שדרש בביהכנ"ס הרמ"א בקראקא ביום ל"ג בעומר, וכתב של"ג בעומר כולל כל הימים טובים פסח שבועות סוכות, ולכן ג' פעמים חג בגימ' ל"ג.

ואם בימינו אין אנו יכולין לעלות וליראות בפסח שבועות וסוכות, ובזוה"ק כתוב 'יראה את פני האדון ה', דא רבי שמעון בר יוחאי'. ולכן עולין בל"ג בעומר למירון, כי ביו"ט כתוב 'ושמחת אתה וביתך', 'ומשבח אני את העצלנים ברגל', בפרט בפסח שצריך להיות בבית, ובסוכות צריכין סוכה. במקום זה לוקחים יום שנכלל בו כל ג' רגלים פסח שבועות סוכות ועולין למירון, ויש שם חצר, ואוהל מועד.

ובאמת היו שוחטין שם כבשים לכבוד ל"ג בעומר.

הוראת ראז"מ מדוע לא לבטל את שחיטת הכבשים בל"ג בעומר

לאחרונה יצא ספר נאה על רבה של מירון הגה"צ רבי מאיר שטרן זצ"ל, וכתב שם שבתחילה כשבא לכהן שם כרב, לא היה מוצא חן בעיניו שחיטת הכבשים בל"ג בעומר, וביקש לבטל את המנהג הזה, כי צריכין להזהר מאד באופן השחיטה, הניקוה, והמליחה.

היה רב ספרדי מקובל שאמר לו שלא יעיז לבטל את השחיטה הזאת, כי סכנה גדולה היא לנגוע ולפגוע בשמחתו של הרשב"י.

ועד כדי כך שאפילו הבית יוסף ישב עם חכמי צפת לתקן תקנה שהנשים לא יבואו למירון משום גדרי הצניעות, ושלח האריז"ל שליח שיחזרו בהם תיכף ומיד, שלא לנגוע בשמחת הרשב"י, וכבר היה כתוב פסק מוכן לזה, ותיכף קרע הבית יוסף את הכתב. וקיבל הוראת מחותנו האריז"ל שלא למעט בשמחת הרשב"י.

כששמע רבי מאיר שטרן את דברי המקובל הספרדי, אמר בנפשו להמשיך בדרכו לבטל את השחיטה של הכבשים, כי זה המקובל הוא ספרדי וע"פ דרכו הוא אומר כן.

הלך רבי מאיר אל רבי אשר זעליג מרגליות, שהיה מקנאי ירושלים, והיה איש מירון כדבעי, רבי מאיר היה בטוח שרבי אשר זעליג יסכים לעצתו לבטל את שחיטת הכבשים.

שקו"ט דרשב"י עם רבי יוסי אם ילך איתו בנו ר"א לרומי

אי' בגמ' מעילה יז' פעם אחת גזרה המלכות גזרה שלא ישמרו את השבת ושלא ימולו את בניהם וכו' וכו', אמרו **מי ילך ויבטל הגזרות ילך רבי שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסים** ואחריו מי ילך רבי אלעזר בר רבי יוסי, אמר להם רבי יוסי ואילו היה אבא חלפתא קיים יכולין אתם לומר לו תן בנך להריגה? אמר להם ר' שמעון אילו היה יוחאי אבא קיים יכולין אתם לומר לו תן בנך להריגה? אמר להו רבי יוסי אנא אזלין דלמא עניש ליה רבי שמעון דקא מסתפינא קביל עליה דלא ליענשיה.

אמרו חכמי ישראל שרבי שמעון שהוא ילך לבטל הגזרות, ופרש"י שהמעשה הזה היה לאחר המעשה דמסכת שבת לג. וידעו שרשב"י מלומד בניסים ולא יפחד מהרומאים אף שהם זוכרים אותו שבעבר הוא גינה את הרומאים.

אך היה צריך שילך עוד אחד איתו, ורבי יוסי מיאן בתחילה לשלוח את בנו רבי אלעזר עם רשב"י, ואמר 'אילו היה חלפתא קיים, יכולין אתם לומר לו תן בנך להריגה'? כי באמת היה מסוכן מאד להכנס ללוע הארי להשתדל בעבור בני ישראל, הרשעים היו מסוגלים לרצוח מיד ח"ו. וכמעשה שהיה בהרה"ק רבי שמואל שמעלקא קורניצער הי"ד, בנו של הרה"ק רבי יוסף נחמיה קורניצער זי"ע, שכיהן כאב"ד בעיר קראקא לאחר הסתלקות אביו הרי"נ. פעם אחת הלך להשתדל לבטל איזה גזירה מעל ישראל, והרגוהו ושרפוהו הרשעים, הביאו לביתו קופסה קטנה של אפר, ואמרו שזהו הוא, רח"ל. ועד היום נמצא קברו שם בבית החיים בקראקא, קבר קטן שקברו בו את האפר הזה.

ולכן לא הסכים רבי יוסי לשלוח את בנו, שלא יהרגוהו. ואמר לו רשב"י וכי אם אילו היה יוחאי קיים, הייתם שולחים את בנו להריגה? אמר לו רבי יוסי, אני אלך ולא אשלח את בני, לא מהרומאים אני מתיירא, אלא שלא תענישנו אתה לבנו. עד שהבטיח לו רשב"י שלא יקפיד על בנו בדרך, באמצע הדרך היה איזה מעשה שכן הקפיד עליו רשב"י כשדיברו ביניהם בדברי תורה, וברש"י כתוב שכמעט נסתלק רבי אלעזר מאותה קפידה, עד שנזכר רשב"י שהבטיח לאביו שיחזירנו לשלום וביקש עליו רחמים ונתרפא. כמבואר במדרש סוף איכה זוטא. ועכ"פ בסוף ביטל רשב"י את הגזירה בדרך נס ופלא.

ותוך כדי הנס, נכנסו לאוצרות המלוכה ברומי, ועל זאת אמר רבי אלעזר ברבי יוסי על ציץ נזר הקודש שהוא ראה אותה ברומי. בסוגיית הציץ, בנדון איך לכתוב עליו קודש להויה. ואכהמ"ל.

הימים מתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא ע"י מדת הדין סוד שם אלקים, ובל"ג בעומר היתה המתקת שם אלקים ופסקו מלמות. כי אותיות אלה"ם נתחלפו ע"י אותיות שלפניהם, לפני א' אין אות, נשאר א', ותחת לה"י נעשה כד"ט, ס' נתחלף במ' ונשאר כמו שהוא. נמצא שנתחלפו רק ג' אותיות כד"ט והם עולים בגימ' ל"ג. וגילה האריז"ל שזה השם הקדוש 'אכדט"ס' מתגלה בל"ג בעומר.

'מתי אבוא ואראה פני אלקים', בימי הספירה אנו משתוקקים שכבר נזכה ליום ל"ג בעומר שבו נתגלה 'פני אלקים' אותיות שלפני שם אלקים והוא סוד שם אכדט"ס. הרי שמפרשים פסוק של תיקון חצות המתגעגע לעלות לרגל לביהמ"ק, ומפרשים אותו על ל"ג בעומר...

והיינו הך עם מה שהיה המגיד מקאזניץ אומר 'והשמות את מקדשיכם - מתי כבר נזכה לזה', זוהי ההשתוקקות שלו לל"ג בעומר, שכבר יתגלה שם הקדוש אכדט"ס, ר"ת 'כי טובים דודיך מיין'.

מבואר בכתבי האריז"ל שחמשת תלמידיו החדשים של רבי עקיבא, הם סוד ה' אותיות שם הקדוש הזה אכדט"ס, ולכן היו מקובלים נוהגים שאם אי אפשר לנסוע למירון בל"ג בעומר, היו נוסעים לאחד משאר התלמידים של רבי עקיבא, לציון רבי יהודה ברבי עלאי הסמוך לצפת, או לרבי מאיר בטבריה, או לרבי עקיבא רבם בטבריה. כי לכל אלו הנשמות יש שייכות גדולה לקדושת יום ל"ג בעומר.

איך נחוג ונקיים עבודת לג בעומר בלי מירון וללא ירושלים?

נמצאנו למדים שזה הענין נדרש לכאן ולכאן, מצד אחד הצדיקים משתוקקים למירון, ומאידך החת"ס לא ניחא ליה בענין 'והשמות את מקדשיכם'.

וא"כ צ"ע איך נסדר את המחשבות שלנו בהאי שתא, שאין לנו לא ביהמ"ק ולא מירון, איך נוכל להתחזק? אי"ה יתבאר הענין בשיעור הבא בערב ל"ג בעומר.

יום שלישי יח אייר לג בעומר תשפו

(מס' שיעור 42510935)

העליון יכול לפשט ידו - בטחון צמצום וסוד הפחותים באור הרשב"י

היום יומא דהילולא דרבי שמעון בר יוחאי, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמנן.

סאדיגורה לגאליציה. והרי שלא רק הוא היה מוכתב למלכות, אלא גם בניו ונכדיו אחריו.

אמנם כלל ישראל היו יודעים שרק בכוחו דרשב"י יכולין לבטל את הגזירה, לכן סמכו על הנס, ואמרו שמכיון שהוא מלומד בניסים ילך ויבטל את הגזירה מעל ישראל. באותו מעמד אמרו שילך עמו יחד רבי אלעזר בן רבי יוסי, שגם הוא רשום במערכת של רומי ברשימה השחורה, כי אביו רבי יוסי בן חלפתא שתק באותו מעמד כשדיבר רשב"י בגנות רומי, וגזרו הרומאים 'יוסי ששתק יגלה'.

אמנם רבי שמעון בעצמו אינו מתיירא מהם כלל, כי כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, ואין לנו מקבל עול תורה גדול מרבי שמעון בר יוחאי, והרי לדעתו אין צריכין להשתדל כלל לפרנסה, רק לקבל עול תורה בלבד. וא"כ מעבירין ממנו עול מלכות, והוא יכול לדבר בגנות רומי שאין לי ממי לפחד כלל.

לכן באותה שעה שביקשו ממנו שילך לבטל את הגזירה ברומי, הסכים בשמחה.

אך רבי אלעזר בן רבי יוסי כן יש לו מקום לפחד, כי אינו בדרגת רשב"י, והרומאים יזכרו את אביו ששתק וגזרו עליו לגלות. לכן נענה רבי יוסי ואמר: 'ואילו היה אבא חלפתא קיים יכולין אתם לומר לו תן בנך להריגה?'

נעשה כאומר: 'אינני רוצה שהבן שלי יכנס למקום סכנה'. 'אמר להם ר' שמעון אילו היה יוחאי אבא קיים יכולין אתם לומר לו תן בנך להריגה?'

אמר להם רבי שמעון בר יוחאי, וכי אני אין לי מה לחשוש מהסכנה, והלא הדברים קל וחומר, אם יוסי שרק שתק, אתם חוששים לשלוח את **בנו**, אני שאני בעצמי דברתי בגנותם ולא אבי, על אחת כמה וכמה שיש לי מה לחשוש ממקום סכנה?

ואם אני אינני חושש ומפחד מהם, כי אני בוטח בהשי"ת שיצליח בדרכי לבטל הגזירה מבני ישראל, א"כ גם אתה אין לך מה לחשוש לשלוח את בנך שילך איתי.

בזה מובן הענין יפה, שאין הכונה שרשב"י ביקש לומר שהוא חושש ומפחד מהרומאים, הס מלהזכיר, והראיה שהרי בהמשך המעשה הלך בשמחה והצליח לבטל הגזירה. אלא שביקש לתבוע מאביו של רבי אלעזר ברבי יוסי שילמד ממדת הבטחון שלו, אף שאבא יוחאי לא היה מסכים שאלך לבטל את הגזירה, שהרי הם זוכרים אותי מאז, אעפ"כ אינני מתיירא מהם כלל, וא"כ אף אתה אל תתיירא כלל.

וצריך להבין מה היה המשא ומתן כאן, וכי רשב"י מפחד ללכת לרומאים שהוא אומר שאי אפשר לומר ליוחאי אבא לשלוח בנו להריגה, והרי בסוף הוא כן הולך ונעשה לו נס ופלא?

דנו רשב"י ק"ו מבטחנו שלא לירא ממה שהוכתב למלכות

וראיתי בספה"ק 'תקנת עזרא' להגה"ק רבי עזרא אלטשולר זצוק"ל מגאוני ליטא לפני כמאתיים שנה שביאר ע"פ מש"כ בגמ' שבת לג: 'דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתבי יהודה בן גרים גביהו, פתח רבי יהודה ואמר כמה נאים מעשיהן של אומה זו תקנו שווקים תקנו גשרים תקנו מרחצאות, רבי יוסי שתק, נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין להושיב בהן זונות, מרחצאות לעדן בהן עצמן גשרים ליטול מהן מכס, הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ונשמעו למלכות, אמרו יהודה שעילה יתעלה, **יוסי ששתק יגלה לציפורי** [קיבל חותמת שחורה בדרכון שלו]. **שמעון שגינה יהרג**, אזל הוא ובריה טשו בי מדרשא כל יומא הוה מייתי להו דביתהו ריפתא וכוזא דמיא וכרכי, כי תקיף גזירתא אמר ליה לבריה נשים דעתן קלה עליהן דילמא מצערי לה ומגליא לן אזלו טשו במערתא איתרחיש ניסא איברי להו חרובא ועינא דמיא...'

ואם למדנו ברש"י במס' מעילה ששלחו את רבי שמעון בר יוחאי משום שהוא מלומד בניסים, משמע שבתחילה היה המעשה דמסכת שבת ואח"כ היה המעשה דמס' מעילה, כי הסיבה שהוא יצא מהמערה היה משום שסיפרו לו שהקיסר הראשון מת ונתחלפה המלוכה, ונתבטלה הגזירה.

אבל עדיין צ"ע כי גם אם מת הקיסר הראשון ונתבטלה הגזירה, עדיין קשה להבין איך הוא יכול להכנס לתוך ארמון מלכות רומי, ולראות את ה'תעודת זהות', הפקיד בשער יכניס את המספר שלו במחשב הרומאי, ויעלה ויבא ויזכר ויפקד כל מה שדיבר רבי שמעון בגנות המלכות, האין יוכל לבטל את הגזירה? והרי עלולים הם לעשות כמעשיהם של רשעי קראקא עם רבי שמלעקא קארניצער. גם אם נתבטלה הגזירה מעליו, די לו בכך שאין רודפין אחריו להורגו, אך לא כדי שיכנס לתוך לוע הארי ולסכן את נפשו בנסיון לבטל הגזירה?

הנכדים של הרה"ק מרוז'ין היו יראים מהצאר הרוסי גם לאחר כמה דורות, מפני שהשם שלהם היה מוכתב למלכות, וכנודע שלאחר שגזרו הרוסים על משפחת פרידמאן שאין לו רשיון שהות, אז נסע הרוז'ינער דרך

המושרשות בה' אותיות שם הק' 'אכדט"ם' המורה על בטחון.

והרי אחד מהם הוא רבי שמעון בר יוחאי, ולכן איננו מתיירא כלל מהרומאים, אם צריך, הוא נכנס לתוך לוע הארי. עד שבסוף שלח איזה ש"ד ששיגע את בת הקיסר, וקבע איתו שברגע שהוא יאמר לו לצאת הוא יצא, והקיסר חיפש רופאים ולא מצא, עד שבא רשב"י ואמר שהוא יכול לרפאות אותה, ואמר לאותו הש"ד לצאת ממנה, ונתרפאה. וכך נתנו לו רשות להכנס לאוצר המלוכה ונכנס וקרע וביטל את הגזירה.

כל זאת רק ע"י כח הבטחון של הרשב"י שאינו מתיירא מהרומאים כלל, וגם מלמד לאחרים שלא להתיירא.

אלא שבתחילה היה חושב שרבי יוסי בן חלפתא מפחד לשלוח את בנו לרומאים, ואח"כ אמר לו שאינו מפחד מהם, אלא שלא יקפיד עליו רבי שמעון בעצמו. וכפי הנראה שה'בטחון' עוזר רק לעומת קליפת הרומאים, אך לא לעומת כבוד תלמידי חכמים שנשיכת נחש, ולחישתן לחישת שרף, ועקיצתן עקיצת עקרב. עד שהבטיח לו רשב"י שהוא ישמור עליו. כל זה ראיתי בספר 'תקנת עזרא' על מסכת מעילה.

לא הלך רשב"י למערה מיראה אלא לצד תיקון שמעון ומרע"ה

מבואר בספה"ק שהטעם שהיה רשב"י צריך להיות במערה י"ג שנים, זאת משום שהוא היה גלגול דשמעון בן יעקב שבעבורו נכנס יוסף הצדיק י"ג שנה בתפיסה. ועוד כמה סיבות המובאים בספרי קבלה. אך לא ישב במערה משום שנתירא מהרומאים, כי היה יכול לשלוח כמה ש"דים על ראש הרומאים ולסדר אותם יפה יפה... או שהיה יכול ליתן בהם עיניו ולעשותם גל של עצמות, כמו שעשה ביהודה בן גרים. צדיק כזה אינו מפחד מרומי, אלא שהבין שהוא צריך ללכת להיות במערה מסיבות עליונות, ושם קנה הודו והדרו.

עוד מבואר בכתבי האריז"ל שמשום שרשב"י הוא ניצוץ נשמת משה רבינו, ופעם אחת אמר משה רבינו 'מוטב שיעבוד אדם עבודה זרה ואל יצטרך לבריות', ונכדו לא הבין שהכונה לעשות 'עבודה' שהיא זרה לו, שישכים להתבזות בשביל פרנסה, וכמו שאמר רב לרב כהנא 'פשוט נבילתא בשוקא, ולא תאמר כהנא אנא, גברא רבא אנא', והעיקר שלא להיות נצרך לבריות.

אך נכדו יונתן בן גרשם בן משה, היה אז צעיר ולא הבין את דברי משה זקנו, וחשב שהוא התיר לעבוד ח"ו עבודה זרה בעבור פרנסה. ואח"כ היה המעשה המובא בספר

השיבו רבי יוסי, באמת אין אני מפחד מהרומאים כלל, והרריה שאז כשאתה גינית את הרומאים, שתקתי ולא פחדתי מהם. ואף הרומאים יודעים שאני עומד לצדך, אלא שאינני חושש לפחד מהם כלל. והסיבה שאינני רוצה שרבי אלעזר בני ילך איתך, שמא תקפיד עליו: 'אמר להו רבי יוסי אנא אזלין, דלמא עניש ליה רבי שמעון דקא מסתפינא'. כמאמרם ז"ל 'הזהרו מגחלתן, שנשיכתן נשיכת נחש' וכו'.

'קביל עליה דלא ליענשיה'. קיבל עליו רשב"י שלא יענישנו. ואעפ"כ היה מעשה בדרך וכן הענישו, אך בסוף קיים רשב"י את הערבות והשיב את רבי אלעזר לביתו לחיים ולשלום.

ה"ע שם הבטחון בסוד בהשם עדי ע"ד בל"ג בעומר

עכ"פ מכאן למדנו על כוחו הגדול של רבי שמעון בר יוחאי, שלא התייחס כלל למה שהשם שלו רשום בספרי הרומאים, כי כל אלו הדברים שייכים רק להאנשים ההולכים אחר חשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם, הצדיקים מתרוממים מכל זה, ואינם מתייראים כלל.

וכן מבואר בכתבי האריז"ל שרשב"י מגלה את שם הבטחון ביום ל"ג בעומר, כי נודע ששם אלקים הוא מדת הדין, שורש כל הדינים הגבורות והיראות, והמתקתו הוא ע"י האותיות הקודמים לו, ועיקר החילוף הוא רק בג' אותיות לה"י עם האותיות שלפניהם כד"ט, [כי לפני אות א' אין, ולפני ס' הוא מ' ונשאר כמו שהוא] והרי הוא שם 'אכדט"ם' והוא עולה בגימט' 'בטחון', וכמ"ש בטחו בה' עדי עד, ע"ד בגימ' בטחון. ולכן נקרא שמו בטחון שהוא מלמד את האדם שלא להתיירא מגבורות ודינים, רק לבטוח בו ית'.

וג' האותיות שנתחלפו בו הם 'כד"ט' והם עולים בגימ' ל"ג, שזה השם מתגלה בל"ג העומר. שלא כשאר ימי ספירת העומר שהם בחינת קטנות המוחין, בזה היום נתגלה שם אכדט"ם וזוכין למדת הבטחון.

שם אכדט"ם בחמש התלמידים שחזר ר"ע והעמיד בבטחונו

וכתב האריז"ל שחמשת התלמידים החדשים של רבי עקיבא, כל אחד מהם מושרש באות אחת דה' אותיות שם אכדט"ם.

וגם בפשטות הדבר מורה על מדת הבטחון המופלגת של רבי עקיבא, שלאחר שהוא קבר כ"ד אלף תלמידים אינו מתייאש אלא פותח ישיבה חדשה ללמד תורה לחמשה תלמידים בלבד, ועי"ז נתגלה תורה שלימה לכל הדורות כולם. ולכן נבנה בית המדרש החדש ע"י חמשה נשמות

ודעת רבי יהודה שהם שייכים לתחתון, שהרי התחתון יכול להתיישר עם העליון ע"י שימלא כל גנתו עפר, וממילא לא יוכלו לצמוח שם ירקות על הכותל. הרי שהם יונקים מאויר שלו והם של התחתון.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל שֶׁהֶעֱלִיין יָכוֹל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִטֹּל, הָרִי הוּא שְׁלוֹ, וְהַשָּׂאָר שֶׁל תַּחְתּוֹן:

רבנן דמתני' כל תלמודא דלהון על רזין דאורייתא סדרו ליה

ונודע שבכל מחלוקת של תנאים קדושים יש פנימיות. כמ"ש בזוה"ק [ח"ג רמד:]: 'ורבנן דמתניתין ואמוראין, כל תלמודא דלהון על רזין דאורייתא סדרו ליה'.

הרי שכל משנה וכל גמרא יש לה סוד, אין שום דבר בדברי חז"ל שאין לה פנימיות ברזא דרשב"י.

לא הפסיק רשב"י לק"ש בתלמוד ירושלמי אלא בבבלי

ולדוגמא נזכיר כי בתלמוד בבלי כתוב שרשב"י לא הפסיק ממשנתו לתפילה, כי תורתו אומנותו, אך לק"ש כן הפסיק. ובתלמוד ירושלמי כתוב שאפילו לק"ש לא הפסיק. וביארו צדיקי חב"ד כי כשרשב"י לומד תורה הוא מייחד את הקב"ה, נמצא שיש לו קריאת שמע בתוך כל מה שהוא לומד בתוה"ק. ומה לו 'להפסיק' ולומר 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'.

מי שלומד תורה בחיצוניות ואינו משיג את הפנימיות שבתוכה, צריך להפסיק ב' פעמים ביום ולייחד שמו ית'. אך רבי שמעון וחבריו מייחדים שמו ית' בכל מה שהם לומדים, אין להם צורך להפסיק כלל.

וזהו החילוק בין בבלי לירושלמי, כי מבואר בזוה"ק שחכמי ארץ ישראל היו יותר מייחדים בתורתם יחוד עליון מחכמי בבל, לכן לפי השגת חכמי בבל צריכין להפסיק לק"ש, אך לפי תפיסת ארץ ישראל אין צריך להפסיק לק"ש.

ק"ש דרבי תלמידו בפנימיות המשנה שהיה עסוק בה גופא

נתפוס דוגמא במשנה זאת בעצמה למצוא בה פירוש איך נאמר בה 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', שכן דרכי רבוה"ק המקובלים הרמ"ע מפאנו זי"ע ועוד צדיקי אמת שהיו מפרשים כל דיבור מדברי חז"ל ב'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'. וזה שמבואר בגמ' שרבינו הקדוש היה אומר את השיעור בבוקר, מעלות השחר עד סוף זמן ק"ש ולא מצאנו שהוא מפסיק באמצע לקרוא ק"ש, ותירצו בגמ' שהיה עושה עם ידו על עיניו באמצע השיעור, באותם רגעים היה קורא ק"ש. הביאור הפשוט הוא שבאותם

שופטים פרק יז שהיה נער לוי, יונתן בן גרשם בן מנשה, ואות נ' דמנשה תלויה, כי הכונה על מש"ה רבינו. ובגלל הטעות הנ"ל הלך להיות כומר לעבודה זרה בשביל פרנסה, מבלי לטעות אחר ע"ז. וסופו ששב לא"ל בכל לבו, ולכן נקרא שמו 'שבואל', וכמובא בסוף מס' ב"ב. וגם זכה לנבואה. אף עדיין היה צריך תיקון.

ומכיון שהחכמים צריכים להזהר ביותר בדבריהם, הוצרכו שניהם לחזור לעוה"ז, משה וגם יונתן נכדו. רבי שמעון הוא משה רבינו, ורבי אלעזר בן רבי שמעון הוא יונתן. וישבו שניהם י"ג שנה במערה כדי לתקן את המעשה שהיה שם בספר שופטים יז. אך לא משום פחד מהרומאים ישבו במערה. שהרי הן רבי שמעון והן רבי אלעזר יש להם כח רק להסתכל בעיניהם ולשרוף, מה להם לפחד כלל.

כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, ולכן היה מותר לרבי שמעון לגנות את הרומאים מבלי להתפחד מהם כלל. ולא חל עליו הא דאמר שלמה ג' גם במדעך מלך אל תקלל כי עוף השמים יוליך את הקול'.

לולא מדרגתו המופלגת היה לו להזהר מסכנת הרומאים, וכמו שמצאנו גדולי ישראל שהדפיסו ספריהם הקדושים והוכרחו לכתוב בשער הספר שכל מקום שמוזכר גוי בספר הזה אין הכונה לגויים שבזמן הזה, מרוב פחד אומות העולם שהם יושבים ביניהם.

אבל רבי שמעון ורבי אלעזר אין להם שום פחד מהרומאים, והם יושבים במערה בעבור לתקן שורש נשמות ועוד רזין עלאין, לכן ישבו ב'צער מערה' כדי לזכך מה שצריך לזכך, ולזכות ליחוד השלם, וכנודע שרבי שמעון ובנו רבי אלעזר הם גדולי המייחדים בעולמות העליונים.

כל שהעליון יכול לפשוט ידו שלו והשאר לתחתון - מחלוקת ר"מ ר"י ור"ש

ראיתי בפירוש 'ענף יוסף' על עין יעקב, בסוף מסכת ב"מ, מביא בשם ספר 'רמת שמואל' הקדמון. שם במשנה [פרק י' משנה ו'] יש מחלוקת בדין שתי גנות זו למעלה מזו. כמו שמצוי בבתי ירושלים העומדים על ההרים, ופעמים שאחד גר בקומה התחתונה והשכן בקומה עליונה ובית השכן יותר עמוקה וגבוהה בתוך ההר, ויש מדרגה מפרדת ביניהם. [כמו שיש בגנות סחרוב, בצד ימין בכניסה לירושלים עיה"ק] ויש נדון מה הדין בירקות שצמחו על הכותל המבדיל ביניהם.

דעת רבי מאיר שהם של השכן העליון, שהרי הוא יכול לסלק קרקע ולהתיישר עם השכן, כיון שיש בידו לסלק כל הסלע הזה, כל הירקות שעליהם שלו.

יש עולם ממש, ואם אני מפחד מרומי הוא רק בגלל שאני נוקט שהצמצום כפשוטו, ולכן אני צריך להזהר מהם, אבל אם אני צועק בקול גדול 'אין עוד מלבדו יתברך', ואינני מפחד משום מציאות כלל, כי אין שום מציאות מבלעדו ית' כלל, דאיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין.

שְׁתֵּי גִּנּוּת זֶה עַל גִּבּוֹ זֶה וְהִירָק בִּינְתִּים, ברא הקב"ה שתי גנות, גן עדן העליון וגן עדן התחתון שבזה העולם, וקו ירוק בינתיים, כנודע ליודעי חן. והשאלה היא למי שייך החלל של העולם, האם הצמצום כפשוטו שסילק הקב"ה את אורו מהחלל הפנוי, או ש'לית אתר פנוי מניה'.

רבי מאיר אומר, שֶׁל עֲלִיוֹן.

רבי מאיר היה מקובל אלקי. והעידו חכמים על רבי מאיר 'גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו'.

ודבר פלא שממש לשון זה כתוב על רשב"י, ושניהם היו באותו דור. ופעם אחת הושיב רבי עקיבא את רבי מאיר למעלה מרבי שמעון, וחלשה דעתו, אמר לו רבי עקיבא 'דייך שאני ואתה מכירין כחך', הרי שרבי שמעון היה יותר נסתר בגדולתו מרבי מאיר.

עכ"פ רבי מאיר שהוא מקובל אלקי, אומר שכל הירק של העליון, הכל שייך להקב"ה.

רבי יהודה אומר, שֶׁל תַּחְתּוֹן.

סוף סוף הרי כתוב 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם'.

ובאמת שדוד המלך אמר שני הפסוקים, מצד אחד 'והארץ נתן לבני אדם', ומאידך 'להויה הארץ ומלואה'. ולכן:

העליון יכול לפשוט ידו בסוד המשכת קו בתוך הצמצום שלו

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל שֶׁהֶעֱלִיִן יָכוֹל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִטֹּל, הָרִי הוּא שְׁלוֹ, וְהַשָּׁאֵר שֶׁל תַּחְתּוֹן:

רבי שמעון בר יוחאי מגלה סוד קו אור אין סוף שהמשיך הקב"ה בתוך החלל הפנוי לאחר הצמצום. וכמבואר בספרי חסידות שבתחילה היה הכל אור אין סוף, וכשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם צמצם את האור לצדדין ונעשה כעין חלל פנוי מאור, ואח"כ חזר והמשיך מלמעלה קו אור לתוך החלל הפנוי. וסביב הקו הזה מתלבשין כל העולמות וכל המדרגות.

רבי שמעון מכריע בין רבי מאיר לרבי יהודה, רבי מאיר אומר, שאין הצמצום כפשוטו כלל, רבי יהודה אומר שבוודאי היה צמצום, אומר רבי שמעון, 'כל שהאין סוף ב"ה יכול לפשוט את ידו הרי הוא שלו'.

רגעים היה אומר בפיו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ועדיין צ"ע מדוע לא שמעו אותו אומר 'אחד' בקול?

ולפי הנ"ל מובן שהניח ידו על עיניו להתבונן בסוד פנימיות הדבר שהוא לומד אז, וזה בעצמו היה הק"ש שלו. עצם עיניו מלראות בסוגיה הנלמדת איזה ענין חיצוני בלבד, אלא סוד הפנימי שבו, וכן אמרו חז"ל שרבינו הקדוש היה תלמידו של רבי שמעון בר יוחאי, במס' עירובין אמר רבי 'כשהלכתי ללמוד תורה אצל רבי שמעון בר יוחאי' והלך עם אלונטית למקוה בשבת וכו'. א"כ ברור ופשוט שתלמיד הרשב"י לומד ע"ד הסוד.

אלא שבתלמוד בבלי אסור עדיין לגלות את הסוד הזה, ולכן פירשו כפשוטו שהניח ידו על עיניו לומר בפשטות פסוק שמע ישראל.

איך סיימו המסכת בשבח שבור מלכא הגוי לרשב"י?

ועכ"פ לכבוד ל"ג בעומר נפרש משנה זאת שבש"ס ע"פ סוד היחוד שבה, וממנה נלמד ונאמין לכל משנה בכל הש"ס, שהיא מלאה סודות פנימיים, כי לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא.

ונחזור לדברי הרמת שמואל' שבסוף מס' ב"מ מסופר שאמרו לפני 'שבור מלכא' מלך פרס, את המשנה הזאת שנחלקו בה ר"מ ר"י ורשב"י למי שייך הירקות שבין השכנים, אמר שבור מלכא 'אפיריון נמטייה לרבי שמעון'. וכך מסתיים מסכת ב"מ.

וצריך עיון גדול מה כתוב כאן, וכי זקוקים אנו למלך פרסי שיבא לשבח את רשב"י שצריך לעשות לו חופה של כבוד, וכי כך מסיימים מסכתא? והרי כל ילד יהודי הקטן שבקטנים יש לו יותר השגה ברבי שמעון בר יוחאי מאותו שבור מלכא פרסי?

נחלקו בסוד הצמצום בחללא דעלמא וקו ירוק שבינתיים

וביאר ב'רמת שמואל' כך: **שְׁתֵּי גִּנּוּת זֶה עַל גִּבּוֹ זֶה וְהִירָק בִּינְתִּים**, שתי הגנות הם השמים והארץ, השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, השאלה היא האם 'הצמצום כפשוטו', שהקב"ה סילק עצמו ח"ו ועלה למעלה בשמים, או שמלא כל הארץ כבודו גם לאחר שברא את העולם, וכמ"ש 'אתה הוא עד שלא נברא העולם, ואתה הוא משבראת העולם', ולית אתר פנוי מניה, כי עוד מלבדו יתברך.

וכאמור שהצדיקים אינם מתייירים מרומאים כלל, כי כל מהות של רומי הוא רק לפי הצמצום שעשה הקב"ה כאילו

ואשבור מוטות עולכם? איזה עול יהיה על צוארם ח"ו שיצטרך לשבור מוטותיהם?

ותירץ כי בתחילה היינו עבדים לפרעה, והקב"ה גאל אותנו ברחמי המרובים, וא"כ עלינו להיות לו לעבדים, ולקבל עול תורה ומצוות להיות עבדים לאלקים, כמ"ש בפרשה 'עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים', ופרש"י 'שטרי קודם', נמצא שאנו בני ישראל כעבדים מכורים במוסרות התורה.

ומה יעשה אדם שאומר אפשי בבשר חזיר וקציצת פאת ראש וזקן, ומה יעשה והתורה אסרה, והוא יהודי כשר ואינו רוצה למרוד על אדונו. זהו עובד ה' כל ימיו. אבל הוא 'לעול על צוארו' והוא יהודי כשר.

על עבודה כזאת נאמר 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה', כי הוא מקבל על עצמו 'עול מלכות שמים', המושג 'עול' הוא ענין שמכביד על הכתפיים. אף שהוא איש כשר, ויכולין לתת לו קוויטלאך כי זכותו עצום ומופלג כשעומד בנסיונות קשים ומתגבר על יצרו. אך אינו עובד את ה' בשמחה וטוב לבב. כי אע"פ שאמת הוא שהתורה היא עול כבד על צווארינו, עכ"ז חלילה וחס, הוא צריך להיות אצלינו שמחה וחדוה, אשרינו מה טוב חלקינו שלא שם חלקינו עם התועים והשוטים האלה, יושבי בתי טרטריאות, ואוכלים ושותים בחייהם ובמותם לא נפרדו...

כי באמת איזה מתיקות יש בחיים של תסריטן בתיאטרון? וכבר נודע המציאות שרוב שחקני הסרטים בלוס אנג'לס מתאבדים מרוב מרירות. והקב"ה הציל אותנו מכל אלה, והעיד בנו 'ואתם הדבקים בהויה אלקיכם חיים כולכם היום'.

זוהי הברכה האחרונה שאם בחקותי תלכו, ונתתי שלום בארץ, שלום הכללי בעולם המתקן לעתיד לבא, או אז 'ואשבור מוטות עולכם', לא תהא לכם עוד התורה והמצוה כעול על צואריכם, ואולך אתכם קוממיות. בקומה זקופה. עכת"ד.

העבירו מרשב"י בצער המערה עול מלכות שמים מיראה לגן עדן

ונחזור לענין רבי שמעון בר יוחאי. כיון שהוא קיבל על עצמו עול תורה, י"ג שנות יסורי מערה, גופו מבוקע ומחותך והוא מאושר ואומר לחמיו 'אשריך שראיתני בכך'. לזאת הוא פטור מלקרוא ק"ש לדעת הירושלמי, כי מעבירין ממנו עול מלכות. והרי לשון המשנה במס' ברכות על פרקי ק"ש 'כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים', רשב"י שכבר קיבל עליו עול תורה, 'מעבירין ממנו עול

כי הנה יש סוד בכתבי האריז"ל שזה הקו אור אין סוף שהאיר הקב"ה לתוך החלל הפנוי אינו יורד עד תחתית העיגול למטה, אלא עד שיעור מסויים.

והרי מי שלומד את המשנה בפירוש כזה, אינו אלא כקורא שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. אחד ממש.

אפיריון מטיא לרשב"י בסוד הצמצום משבור מלכא גופא

וזהו סיום מסכת ב"מ, מסיימים בדבר טוב, שהלכו לשאול את 'שבור מלכא', הוא הצמצום בעצמו, שהוא בחינת שבר בתוך המלכות כביכול, שאלו את הצמצום עצמו מה אתה אומר על ענין זה, כי מצד אחד נדמה כאילו יש צמצום ממש, שהרי יש בעולם פושעים ורשעים ועובדי עבודה זרה.

השיב הצמצום בעצמו המכונה שבור מלכא: 'אפיריון נמטייה לרבי שמעון', הוא יודע היטב איך להסביר את ענין הצמצום, צריך לכבדו בחופה, חופה הוא בחינת מקיף, הוא אור אין סוף שמקיף את כל העולמות.

כך יכולין לסיים מסכת בבא מציעא, מניחין היד על העיניים ועוצמים אותם מלהביט רק בחיצוניות הסוגיות שלמדנו מ'שנים אוחזים בטלית' עד משנה זאת, ומתבוננים בפנימיות הסוד שיש בכל שורה ומשנה. ובאופן כזה מבואר בירושלמי שאין צריך להפסיק אפילו לק"ש.

וכמובן שאין אנו מדברים הלכה למעשה, כי למעשה צריך להפסיק מהלימוד הן לק"ש והן לתפילה. כי אנו רק הזכרנו מתוך הספר מה שמבואר במשנה זאת ע"ד הסוד, ואין אנו משיגים היחוד האמתי שבאלו הדברים. אך אלו הצדיקים התנאים הקדושים לא איחרו מימיהם זמן ק"ש ח"ו, כי היו מייחדים יחודא עלאה בכל רגע ורגע, ולא הסיחו דעתם מיחוד הבורא. כן ביאר ב'ענף יוסף' בעין יעקב בסוף מס' ב"מ.

ואשבור עולכם שלא לעבוד את ה' מיראה אלא בשמחת ג"ע

כתב מרן החת"ס זי"ע הן בפרשת בחקותי, והן בדרשה אחרונה דדרשות שבת הגדול וכן בדרשת ח' טבת, ג' פעמים מוזכר ענין בדברי החת"ס, והאמת אומר שאני מתיירא מלהזכיר את הדברים, אך כן ביאר החת"ס, וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

כתוב בפרשה 'אם בחקותי תלכו וגו', ונתתי שלום בארץ וגו' ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות', וצריך עיון שהרי ברכות דפרשת בחקותי הם הברכות הגדולות שלעתיד לבא שעדיין לא זכינו להם, אחר כל אלה מבטיח

וכאן המקום להזכיר כי יש לשמוח ב"ה בשמחת הרבה מבני ישראל שכן זכו להגיע למירון, כפי הנראה קבלו 'הזמנה' מרבי שמעון.

אמנם נתבאר בשיעור הקודם שגילוי הסוד של רשב"י, הוא שהוא מוצא גאולה בכל גלות. וא"כ גם צריך למצוא נקודה של גאולה בגלות הנוכחית שבשנה זו אי אפשר לנסוע, הנה בכל שנה אנו שם ועכשיו אנו כאן, אוי להם לבנים שגלו ואי אפשר לנסוע למירון.

אך אסור לנו לדבר כן, כי רשב"י מקפיד על מי שאומר 'נחם' ל"ג בעומר בהילולא דיליה, כי רשב"י הוא אור של גאולה, וא"כ גם מתוך ההרגשה הקשה הזאת שאנחנו לא במירון, מזה בעצמו הוא צריך לגאול אותנו.

לאורו דרשב"י נבא להציע מחשבה איך להתייחס למצב שלנו.

מבואר ב'בית אהרן' שכוחו דרשב"י הוא אפילו לפחותים, אפילו נשמות חלושות ביותר, והנה כמה שהנשמה חלושה יותר ויותר, ואעפ"כ עומד רשב"י בכוחו הגדול ומתקן אותנו, בכך ניכר יותר ויותר רב עוצם חילו וכוחו הגדול, אם הוא מעלה את הרה"ק מבארדיטוב זי"ע לעוד מדרגה עליונה, מאי קמ"ל, אך אם הוא לוקח אדם פחות שבפחותים ומתקנהו ומעלהו, זהו גילוי כוחו העצום שאין לשער.

והנה לפני שלושים שנה וחמישים שנה, היו הרבה 'פחותים' נוסעים לרשב"י, אני זוכר בילדותי איך היה נראה חצר המערה, עוד חקוק לי בזכרוני, כשעשו לי את הפאות בחלאקה בל"ג בעומר, לא ראיתי שם אנשים עם חליפות וגארטלעך, תמונות אחרות לגמרי, וכמו שסיפרנו ביום ראשון מעשה דרבי אשר זעליג בין האוהלים.

אלא שרבי שמעון עשה תיקונים גדולים לפחותים, כמוכן שרבי שמעון מתקן את כולם, גם את נשמתו של רבי אשר זעליגן הבעיה, אך עיקר העליה היתה נראית בגלוי לפחותים. וזה גרם שהיו נסיונות קשים בשמירת עיניים לעלות למירון.

אך בשנים אחרונות, ברוך הוא וברוך שמו, עם ישראל התחזק מאד, עשו מחיצה בחצר, ועשו מחיצה עד אמצע ההר למטה, ועשו שביל מהדרין לגברים בלבד. ב"ה אפשר דרי. זהו תיקון נורא שאפשר לעלות במירון עם שמירת עיניים.

אבל, סוף כל סוף התחילו לבא לשם הרבה מאד אנשים כשרים לומדי תורה מכל החוגים והעדויות, ולא הרבה מהפחותים. אף שבאמת באמת צריך כל אדם לומר על עצמו שהוא מהפחותים, בלי שום ספק. כך צריך לומר מי

מלכות', לא על מלכות רומי התנא מדבר, שזה דבר פשוט וקל אצלו, אלא על עול מלכות שמים מדבר ברזין דרזין, שכבר קומתו זקופה קוממיות.

אבל אנחנו כולנו היום, הלוואי ונזכה תחילה לקבל עול מלכות שמים כראוי, להיות בכלל ה'יהודי הכשר' המוזכר לעיל בדברי החת"ס. אבל 'בר יוחאי בקדש הקדשים' שהוא חי בגן עדן, אין אצלו 'קבלת עול', אלא עובד ה' בשמחה וטוב לבב מרוב כל, הוא משיג כל מצוה על אמיתתה משורשה העליון, וכי יש לו נסיון עדיין? והרי מבואר בזוה"ק שכל הדבוק בקדושת הזוה"ק יוצא ממקום הנסיון. וכמו שנתבאר בשיעור הקודם שהוא ענין גאולה פרטית.

והרי שנתקיימו ברשב"י שני הברכות שבמשנה 'מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ', דרך ארץ היינו פרנסה, לא הוצרך רשב"י לעסוק לפרנסתו כלל, כי 'ושם נברא מעיין לו, וחורב למאכלו, מה טוב חלקו וחבלו אדוננו בר יוחאי'. וכן 'עול מלכות', מבואר בירושלמי שלא היה מפסיק לקרוא ק"ש, כי כל כולו טובל באחדות ה', גם כשהוא מדבר בערוגה וירק הוא אומר 'לית אתר פנוי מניה'. והרי גם אנו אזובי הקיר, כשרק מתבוננים לכמה רגעים שהקב"ה נמצא בכל מקום, לית אתר פנוי מניה, טועמים טעם גן עדן.

רשב"י נמצא בגן עדן תמיד, לכן אינו צריך לצאת לקבל עליו עול מלכות שמים. שכבר תיקן חטא עץ הדעת, ואינו צריך להגרש מגן עדן לעבוד את האדמה, כי ממנה לוקחת. הוא מזבח החיצון שהוא מקום עבודה וקרבת, שם עסוקים בקבלת עול מלכות שמים, אבל בר יוחאי אינו עומד במזבח החיצון, אלא במקום שהיה אדה"ר קודם החטא.

לפני קדש הקדשים היה פרוכת, ויש בה להט החרב המתהפכת, 'ולא יבא בכל עת אל הקודש' פן ימות. אבל רשב"י נכנס פנימה ולא יצא משם לעולם, לכן אינו מפסיק לא לתפילה ולא לק"ש, נתקיים בו 'ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות'. הוא חי בגן עדן העליון.

מחשבת גאולה בתוך גלותינו בשנים האחרונות ממירון

נזכיר עוד ענין שאסור לדבר.

הארכנו בשיעור דיום ראשון, שבשנה זאת אנו מגורשים ממירון בל"ג בעומר, כל השנים לא היה ציבור כזה גדול בשיעור, רוב העולם היה בדרך למירון או ממירון, אבל היום הרבה לא נסעו למירון.

וקליפות יוכלו למנוע את ההילולא דרשב"י. אם רבני צפת רצו למעט קצת משמחת ההילולא, שלח האריז"ל תיכף לבטלם שלא יעיו. אם האריז"ל יכול לעצור את רבני צפת, בוודאי יכול הרשב"י לעצור את הציונים ואת השוטרים וכו'.

רבי שמעון לא מפחד מהם כלל, כולם כנגדו כנגד קטן של בועת סבון. אלא שהוא זימן את השוטרים האלה שיבואו בהילולא שלו כדי לתקן אפילו הפחותים. איך אפשר להביא אנשים פחותים כאלה למירון? לכן עשו תיקנו הציונים גזירה שרק מאתיים חרדים יבואו, ולשם כך הם שולחים עשר אלף שוטרים שישמרו שרק מאתיים חרדים יעלו להר. פלא והפלא, איך לא חשבו על הסכנה של עשר אלף השוטרים? אין זאת אלא שהם מוסרים נפשם על הילולא דרשב"י מבלי שהם ידעו מזה.

אנו יושבים כאן בירושלים עם פיטם קטום 'מדוע אינני במירון', אבל רבי שמעון שש ושמח, בשנת תשפ"ו הוא קיבל אורחים כאלה שלא עלה על הדעת שהם יבואו להילולא שלו, הם עדיין חושבים ששבת זה יום שישי, ויש להם עוד הרבה דברים לתקן, וכפי הערכין הם יותר פחותים מאיתנו הפחותים, והנה באו עשרת אלפים מהם ואתכנשו בשמחה וברצון, וההילולא הילולא.

יום רביעי יט אייר תשפו

(מס' שיעור 42512336)

ידיד נפש אב הרחמן - למחרת ל"ג בעומר
<< אחת דבר בקמ"ץ אל"ף - הילולת
הרמ"מ מרימנוב זי"ע

ר"ש בן יוחי ידיד נפש אב הרחמן אף לפחותים
 ראיתי בספר 'עטרת זקנים' שפעם אחת ישב מורו ורבו הרה"ק רבי הערשלע' זידיטשויבער זי"ע בשלחן הטהור בל"ג בעומר, וצוה לזמר 'ידיד נפש', ואמר כי תיבות 'ידיד נפש אב הרחמן' בגימט' רבי שמעון בר יוחאי'.

אף שכוונת רבינו בעל ה'חרדים' זי"ע בפיט זה, היה בוודאי על הקב"ה, שהוא אב הרחמן וידיד נפש, יכולין לכוון גם על הרשב"י שהוא ידיד נפש לכל יהודי, וגם אב הרחמן לכל יהודי, וכמו שאמר 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין'.

אחד הנוכחים היה יהודי למדן, והחל לחשב את חשבון הגימט' ומצא שחסר אחד למספר 'ידיד נפש אב הרחמן', אמר לו מהרצ"ה 'אפשר איז שוין גענוג געווען - בגמרא

שכבר הגיע למירון, אם אני כאן, הרי שאני הוא הפחות, עם השטריימל והגארטל שלי, אין פחות כמוני'.

סיבב להחזיר את הפחותים ב 10.000 שוטרים על 200 יראים

אך רבי שמעון ביקש להראות את כוחו הגדול לפחותים, עשה דבר פלא. משנת תש"פ עד היום, כמה שנים שמביאים עשר אלף שוטרים למנוע את בני ישראל הכשרים לעלות אל ההר. כל אלו השוטרים לא חלמו בחיים שלהם שיהיו בל"ג בעומר במירון. והם כולם נמצאים עכשיו במירון. אנחנו יושבים כעת עתה בירושלים בל"ג בעומר, ואלפי אנשים נמצאים במירון.

רבי שמעון עושה תיקונים עם הפחותים, אם ירצו או לא ירצו. בהם נתקיים 'עולו ואתנכשו' בהאי שתא. אע"פ שמצד הגלות, הרי הם ציונים ושוטרים ובאנדיטים. אבל בפנימיות יצאה בת קול גם בשנה זאת 'עולו ואתנכשו בהילולא דבר יוחאי'. מי שמע את הכרוז? שוטרי משמר הגבול...

כולנו בני אברהם יצחק ויעקב, כולנו ערבים זה לזה. הרי אנו מבקשים מלבינו ללבבם, מנשמותינו לנשמתם, שיעמדו שם בישוב הדעת, כי הם עומדים במירון.

אף שבפועל הם עומדים באכזריות שלא לתת לאנשים הכשרים להכנס למירון. בפנימיות צועקת נשמתם כך: 'רבי שמעון הוא לפחותים, מה אתם מחפשים כאן? תחזרו למאה שערים, ההר שלנו היום'.

רבי שמעון עושה היום כאלה תיקונים עם האנשים האלה, שבעוד כמה ימים יבא השוטר הזה לרשום את הבן שלו לשיבה, רבי שמעון עושה את שלו בטהרת הנשמות. כי בשעה שמטהרין את הנשמה אין האדם עצמו צריך להכיר בכך. כמ"ש במצורע 'והובא אל אהרן הכהן', גם השוטרים האלה אין להם שום רצון להיות אצל רשב"י, אלא שהמפקד צוה עליהם בעל כרחם שילכו לשם. אבל רבי שמעון עושה את שלו...

וממילא יש גם לנו תועלת גדולה, כי כולנו ערבים זה בזה, ועי"ז נבנה קומת כנסת ישראל.

אין לנו השגה איך רבי שמעון רוצה לפעול את התיקונים שלו. אנו רק רואים עין בעין שבשנת תשע"ט רצה באופן כזה, בשנת תש"פ רצה באופן של קורונה, בשנת תשפ"א רצה באופן של האסון הנורא רח"ל, בשנת תשפ"ב סגרו את ההר, בשנת תשפ"ד ותשפ"ו שוב סגרו את ההר.

אסור לנו להעלות על הדעת שיש מישהו שיכול להשתלט על רבי שמעון בר יוחאי, חס ושלום, כוחו הגדול עומד כנגד מלאכי מעלה. וממילא לא יתכן לומר שאנשים

הרחמן לכל אחד מישראל, ואפילו הפחותים שכן שכחו את התורה.

ובזה מיושב הסתירה הנודעת שמצד אחד אומר רשב"י שאם יחרוש ויזרע ויקיים ואספת דגן, תורה מה תהא עליה. ומאידך אמר רשב"י במסכת מנחות שאפילו קרא אדם ק"ש שחרית וערבית יצא ידי חובת ת"ת, כי אדרבה הם שני הקצוות הטובות והנפלאות. ליושבי בית המדרש הוא מחמיר שיעסקו עוד ועוד בתורה"ק, ולמי שנתרחק ח"ו, הרי הוא גם לו כידיד נפש אב הרחמן.

במקום גדולתו אהב לצדק הבריות מלהרשיעם

וזהו שורש הפיוט דרבי שמעון לביא 'בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחברריך', בפרק מ"ה דתהילים 'אהבת צדק ותשנא רשע, על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון מחברריך'. ובמדרש פירשוהו חז"ל באהרן הכהן: 'אהבת צדק, אהבת לצדק את בריותי, ותשנא רשע, שנאת מלחייבן ולהרשיען, על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון מחברריך'. וזהו השבח הגדול של בר יוחאי, כי אדרבה לפי גודל מעלתו וקדושתו המופלגת, הרי הוא חידוש יותר גדול שהוא ידיד נפש אפילו לפחותים.

שמאי הזקן היה לו אמת הבנין על שלחנו, ומי שהיה פחות, נדחף באמת הבנין שבידו.

וזהו השבח שאמר ה'בית אהרן' על רשב"י 'כשם שהקב"ה לכל כך רבי שמעון לכל, אפילו לפחותים, שכן מצאנו בהקב"ה שבמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, כך אתה מוצא ברשב"י שכשם שאתה מוצא גדולתו, כך אתה מוצא חביבותו ליהודי הכי נמוך ופחות. אהבת צדק ותשנא רשע, על כן משחך ה' שמן ששון מחברריך, יותר משאר התנאים הקדושים.

בנוסח ברכת המזון אנו מבקשים 'ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם', וצ"ע דבשלמא מציאות חן בעיני אלקים, הרי זאת תקות נפשינו להעלות ולרומם החן של ישראל בעיניו ית' תמיד, אבל לפני בני אדם, הרי לא חונכנו שצריך למצוא חן בעיני בני אדם?

ובאמת שהוא מלשון הפסוק [משלי ג, ד] וּמָצָא חֵן וְשָׁכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם. ובמשנה מבואר שזה בא ממילא, כשיש לאדם חן בעיני השי"ת הרי הוא ממילא מוצא חן בעיני בני אדם.

אמנם עדיין צ"ע מה לנו להתעסק בדבר הזה למצוא חן בעיני בני אדם. וכן מתפלל ליל שבת קודם קידוש 'ונמצא חן בעיניך ובעיני כל בני אדם וחוה'. מה לנו ולדבר הזה?

מצאנו הרבה פעמים רבי שמעון בר יוחי חסר א', וא"כ הגימטרי' שוה'.

וביאור הענין כי מבואר בגמ' שבת דף קל"ח שכשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, אמרו 'עתידה תורה שתשתכח מישראל'. ואח"כ אמר רבי שמעון בר יוחאי, חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, דכתיב כי לא תשכח מפי זרעו. רבי שמעון מבטיח ולוקח אחריות שבזכותו לא תשכח התורה.

ומבואר ב'תפארת שלמה', והמקור הוא ב'ליקוטי מוהר"ן' שכן מרומז בפסוק שרשב"י הזכיר שם: 'כי לא תשכח מפי זרעו' ס"ת יוחאי". כי בזכות זרעו של יוחאי שהוא רבי שמעון בעצמו, בזכותו לא תשכח התורה.

והרי אם מחסירין תיבת 'לא', נמצא ס"ת יוחאי ולא יוחאי". כי רק מאותו יום שרבי שמעון קיבל על עצמו את ההבטחה הזאת שבזכותו לא תשכח תורה מישראל, מאז נקרא שמו 'רבי שמעון בר יוחאי'. אך בתחילה לפני אותו ענין, נקרא 'רבי שמעון בר יוחאי'.

כביכול רצו לחתום בתוך שמו, שהוא לוקח אחריות שהתורה לא תשתכח תורה מישראל, ולכן שינו שם אביו מיוחי ליוחאי.

והנה דרכו של רבי שמעון בר יוחאי לאחר שיצא מהמערה, להבין גם מי שאינו עוסק בתורה, וכל היכי דמחי רבי אלעזר, מסי רבי שמעון. וא"כ אין לומר שרשב"י הוא אב רחמן רק למי שאינו שוכח את התורה, אדרבה, הרי כתוב ב'בית אהרן' שרבי שמעון הוא גם לפחותים, ולכן עשו גימטרי' כפי 'רבי שמעון בן יוחאי', שאפילו מי שאינו בכלל 'לא תשכח', וכן שכח את התורה, גם הוא חביב בעיני ה', וכמו שאמר רשב"י כשראה את היהודי רץ עם הדסים לכבוד שבת, 'כמה חביבין מצוות על ישראל', גם כשאנו זוכה לעסוק בתורה.

והחת"ס ז"ע כתב במאמרי שבועות שאין מציאות של ג' דורות שנפסקו מאור תורה, אם הוא אינו עוסק בתורה, יזכה בנו, ואם לא בנו, יזכה בן בנו. ועפ"ז ביאר מש"כ 'ואני זאת בריתי, לא ימוש מפ"ך זרעך ומפי זרע זרעך', לא יהיה מצב שהתורה תמוש ח"ו מג' דורות, כך אמר ה', מעתה ועד עולם. כמובן, חוץ ממומר שיצא מן הדת.

נמצא שאין מושג שמשפחה בישראל תהא מופקעת מתורה ג' דורות. וא"כ נתקיים בכל ישראל 'לא תשכח מפי זרעו', אפי' אם תשכח התורה מפיהו, לא תשכח מפי זרעו וזרע זרעו. וכך מתקיימת ההבטחה של רשב"י שלא תשכח התורה. אך אעפ"כ הרי הוא ידיד נפש ואב

נמצא חן בעיני אדם דא רשב"י אף בחביבותא

וזה שאנו מבקשים בכל יום 'ונמצא חן בעיני אלקים ואדם', לא לכל אדם הכתוב מדבר, אלא לרבי שמעון בר יוחאי, 'נעשה אדם נאמר בעבורך', כי כל מצוה וכל נקודה טובה של יהודי, מוצא חן בעיניו של רשב"י.

ומשמע בגמרא שבכדי למצוא חן בעיני רבי שמעון כביכול, צריכין להיות יהודי חם, א ווארעמער איד, כמו שראה אותו יהודי שהוא רץ עם שתי בדי הדסים, ושאל 'מדוע לא מספיק לך אחד', אמר לו היהודי 'אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור', ההדסים האלה אין בהם מצוה דאורייתא, אבל יש בהם חמימות של לב יהודי.

וכל ענין ה'חן' הוא לשון 'חנינה', 'וחנותי אע"פ שאינו הגון', כי גם יהודי שהוא חורש בשעת חרישה וקוצר בשעת קצירה, הוא מוצא 'חן' בעיניו של רשב"י ע"י החביבות במצוות. 'תא חזי כמה חביבין מצוות על ישראל'. אף שרבי אלעזר היה שורפו, היה מוצא חן בעיני רבי שמעון, כיון שמצא בו ווארעמקייט למצוות ה'.

ועל זאת מתפללים 'ונמצא חן ושכל בעיני אלקים ואדם', שנזכה למצוא חן בעיני רשב"י.

יארציט רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע

היום יארציט הרה"ק רבי מנחם מענדל בן רבי יוסף מרימנוב זי"ע, בתחילה למד בישיבת הרבי רבי שמעלקא זי"ע בחבורתא קדישתא עם הרבי מלובלין והמגיד מקאזניץ זי"ע, ודרכו של הרבי רבי מנדל'ע להתמיד מאד בלימוד הרי"ף, בימיהם לא היו מדפיסים את הרי"ף יחד עם הש"ס, היה ספר מיוחד של רי"ף. ועיקר הלימוד בישיבת הרבי רבי שמעלקא היה בלימוד הש"ס בעיון וחריפות גדולה, רק בחור'ל אחד ישב והתמיד בלימוד הרי"ף, הלא הוא הרבי רבי מנדל'ע.

גילוי הרי"ף מהישיבה בניקלשבורג לחצר בליז'ענסק

הגה"ח רבי אליעזר דוד פרידמאן מספר שהוא זוכר יהודי שהיה נוהג לבא לשלחן הטהור של ה'אהבת ישראל' זי"ע ביום השבת, ושם משפחתו היה 'ריף'. ולאחר הברור נתגלה שהוא נכדו של הרבי רבי מנדל'ע, ומתוך זה הבינו שנקרא שם המשפחה 'רי"ף' ע"ש שהיה הרבי רבי מנדל'ע דבוק מאד בלימוד ספרי הרי"ף.

ויהי היום, והרבי רבי מנדל'ע זכה לסיים את כל ספר הרי"ף בפעם ה'מאה'! באותו מעמד ישב ועשה חשבון הנפש, וכביכול דיבר אל הרי"ף 'למדתי אותך מאה פעמים, אבל מה אתה לימדת אותי, והרי עדיין לא זכיתי להיות איש

יש מפרשים שהתפילה היא שנמצא חן בעיני בני אדם, כדי שיהיו דבריו נשמעין לעבודתו.

ובברכת המעביר שינה, ובברכת הדרך, גם מבקשים על מציאת חן, אך כאן יש דגש מיוחד שמבקש למצוא חן בעיני אלקים ואדם.

ג' מתנות טובות דרשב"י ע"י יסורים בל"ג לספה"ע

ונודע מה שאמר הרה"ק רבי שלום קאמינקער זי"ע בשעה שנתוועד עם הרה"ק רבי מאיר'ל דז'יקובער זי"ע בסעודת ל"ג בעומר, שהמאמר הראשון שמובא מרבי שמעון בר יוחאי בש"ס הוא במס' ברכות דף ה. 'תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין'.

וביאר רבי שלום שבמאמר זה גנוז כוונת ל"ג בעומר. כי מבואר בסידור האריז"ל שבשעה שמברכין ברכת 'על ספירת העומר' יש לכוון כשאומר ברוך אתה ה', הויה במילוי מ"ה כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. והוא בגימ' אד"ם.

ואם מכוונים בכל יום שם זה שהוא בגימ' מ"ה, נמצא שעד יום ל"ג בעומר מכוונים ל"ג פעמים אד"ם. 11 פעמים אד"ם בגימ' מתנ"ה. ונמצא שכבר זכינו לכוון ג' פעמים כמספר מתנ"ה עד ל"ג בעומר.

עלית למרום שבית שב"י לקחת מתנות באד"ם

וזה שאמר רשב"י 'שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין' כי הוא בעצמו זכה לג' מתנות הללו ע"י יסורים. בדידה הוה עובדא, התורה שלו והתורה של בנו רבי אלעזר ברבי שמעון באה להם ע"י יסורים.

וכן מרומז בספר תהילים 'עלית למרום שבית שבי', הוא רבי שמעון בר יוחאי שנאמר בו 'ולשדה תפוחים עלית ללקוט בו מרקחים', 'עלה מעלות רמות', שב"י ר"ת ש'מעון ב'ן י'וחאי. 'לקחת מתנות' אלו הם ג' המתנות הטובות הנ"ל, אבל הם באו ע"י יסורים, 'באדם'. היינו שע"י היסורים הקריב מנפשו כמה פעמים י"א פעמים אדם בגימ' מתנ"ה. 'לקחת מתנות באדם'.

וכן היה מעשה לאחר י"ג שנות מערה, [שבת לג:] כשראה חמיו רבי פינחס בן יאיר את היסורים הקשים שרשב"י מתייסר בגופו, אמר לו 'אוי לי שראיתך בכך', אמר לו רבי שמעון: 'אשריך שראיתני בכך שאילמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך'. וכאמור שרשב"י זכה למדרגותיו ע"י אלו היסורים.

במוצאי שבת החזיר את החסידים לביתם, וכשהגיע לביתו שמח, אמר לאשתו, לקראת שבת הבאה את לא מכינה כלום, אני עושה הכל, מנקה את הבית, קונה את הדברים, מוליך את העופות אל השוחט, אני מבשל ואני מנקה וכו'. הכל כדי שיזכה לטעום טעם שבת.

וכך הוה מעשה. כשהגיע זמן הדלקת נר שבת, החל להרגיש בלבו הארה נפלאה שלא הרגישה כמותה בכל ימי חייו. ובהכנסו לבית הכנסת התחיל להתפלל בהתלהבות עצומה. וכל בני העיירה הסתכלו עליו בתמהון, מה קרה לו לבעל העגלה שלנו, הוא רוקד ב'לכה דודי' וצועק בתפילה בהתלהבות. וגם כשחזר לביתו החל לומר 'שלום עליכם' כאיש אחר לגמרי, ועשה קידוש בדביקות עלאה. וזימר זמירות בנעימה ודביקות. גם בליל שבת לא היה יכול לישון מרוב התלהבות בקדושת השבת. וכן היה עבודת יום השבת בהתרוממות גדולה מאד, ממש 'נפשי חולת אהבתך'.

אך במוצאי שבת אחר ההבדלה נפל עליו חושך נורא, מאגרא רמא לבירא עמיקתא, ונצטער צער גדול מאד.

נחמה אחת היתה לפניו, בעזרת השי"ת בעוד ששה ימים יבא עוד פעם יום השבת, ואזכה שוב לטעום את הטעם המתוק הזה.

וכשם שעשה כל ההכנות הגדולות בשבת הקודמת, עשה גם בשבת השניה, וחיכה והשתוקק וכסף ליום השבת. מתי תבא לידי ואטעמנה.

אך בבוא ליל שבת, לא הרגיש מאומה בנפשו, הן בקבלת שבת, הן בתפילת ערבית, הן בקידוש, הן בסעודה, הן בשחרית הן במנחה, הלב נשאר אטום כאבן, כמימים ימימה. ותגדל צערו בכפלי כפליים.

לאחר שבת התבונן מדוע היתה כזאת, והחל לחשוש שמא לא השתדל מספיק בהכנות לשבת. ולקראת השבת השלישית התאמץ בכפליים להכין כל ההכנות לשבת. אך לא הועיל לו מאומה, כל השבת עברה עליו בלי שום טעם ודעת כלל.

אחר שעברו חמשה שבתות 'חשוכות', קם מיודעינו ונסע אל הרבי רבי מנדל'ע ביום חמישי, כדי להסתופף בצל קדשו ולשאול אותו מדוע אינו זוכה עוד לטעום טעם שבת כמו שזכה בשבת הראשונה לאחר שהיה אצל הרבי. רק נכנסה העגלה לעיר רימנוב, ולפני עיניו מאות ואלפי אנשים יוצאים מרימנוב, חזרו אז מהלויה של הרבי רבי מנדל'ע שנלב"ע ביום ל"ד לעומה, יום חמישי פרשת בהר בחקותי תקצ"ה.

כשר וירא שמים'. ומתוך כבייתו נתנמנם על הספר, ויבא אליו רבינו הרי"ף זי"ע בחלום, ואמר לו 'דע לך שאתה משורש נשמת, ולכן אתה נמשך ללמוד את ספרי, והנני להודיעך שאם תרצה לזכות להשיג את דרגתך האמיתית ביראת ה', עליך לנסוע לליזענסק...'

הרבי רבי מנדל'ע הקיץ, ולא נתמהמה, תיכף נסע בזריזות אל הרבי רבי אלימלך זי"ע, שכבר היה אז לעת זקנותו. בלחיצת יד הראשונה אמר עליו הרר"א 'אויף די ווארעמע האנט, ווארט איך שוין גאר לאנג'. = על היד החמימה הזאת, הנני יושב ומצפה זמן רב מאד. ושם עלה הרבי רבי מנדל'ע מעלות רמות, והכל מתוך עסק התורה ביגיעה עצומה.

טעם שבת של בעל העגלה מרימנוב ליושב בבעלזא

לכבוד יומא דהילולא נספר מעשה שהיה עם הרבי רבי מנדל'ע [בספר 'החכמה מאי"ן' להגה"ח רבי יוסף ליפשיץ, מספר שהוא שמע בעצמו את המעשה מיהודי ממעליץ הגה"ח רבי יוסף צינעץ הי"ד, שהוא שמע זאת מבעל המעשה בעצמו].

קבוצת חסידים שהתגוררו בעיירות קרובות לרימנוב, היו מתקבצים ונוסעים מפעם לפעם אל הרבי רבי מנדל'ע על שבת קודש. ולשם כך היו שוכרים בעל עגלה שיביא אותם לרימנוב בערב שבת קודש, ובמוצאי שבת יחזירם לביתם. ובעל העגלה היה גם הוא יהודי, ובהיותו ברימנוב היה שוכר לעצמו איזה חדר לנוח שם בשבת, ואח"כ היה נוסע עמהם במוצאי שבת.

בדרך חזרה היה שומע את החסידים מספרים בהתלהבות על התפילות הלוהטות, ועל התורות ששמעו מהרבי וכו' וכו', עד שנכנס בלבו סקרנות לבא פעם אחת לראות את זה במו עיניו, שהרי ממילא הוא צריך לשבות שבת ברימנוב, מה לו לישון כל השבת, יצא ממיטתו ויבא לחצר הקדוש של הרבי רבי מנדל'ע.

היהודי הכין את עצמו כפי יכולתו, והגיע לשלחנו הטהור של הרבי רבי מנדל'ע, כמובן שלא הבין מלה אחת מדברי תורתו, רק דיבור אחד נכנס בלבו כחץ מקשת: 'כשיהודי מכין את עצמו בהכנה ראויה לכבוד שבת, יזכה לטעום טעם שבת'.

הדברים פשוטים מאד, והיהודי הבין את הדברים, ואמר לנפשו, והרי גם אני יהודי, ובחיים לא שמעתי על המושג 'טעם שבת', רק יודע שבשבת אוכלים ויושנים הרבה ומקבלים כח להכות היטב בסוסים עוד ששה ימים. אבל מהו ענין 'טעם שבת'?

ב'בני יששכר' שמל"ג בעומר כבר הגיעו ימי ההכנה לחג השבועות, כמבואר ב'קדושת לוי' שעד ל"ג בעומר אנו עוזבים ומתרחקים ממצרים, ומל"ג בעומר ואילך כבר מכינים את הנפש למתן תורה. וכמו שיעקב אבינו היה לו מהלך אחד 'ללכת מבית לבן', ועוד מהלך 'ללכת לארץ ישראל'. עד 'גלעד' הוא עדיין הולך מבית לבן, ושם מקים מצבה לעד, 'עד הג'ל הזה ועדה המצבה' שכבר עזבתי את לבן וענייניו. ומעתה הולכים לבית אבא בארץ ישראל.

צורת שם הוי"ה דאות אל"ף בעיני וחוטם האדם ביושר

וביאר הרה"ק מראפשיץ: 'ולהבין דבריו הקדושים דברי אלהים חיים שדבריו כפטיש יפוצץ סלע. גם להבין איך כתיב פנים בפנים דיבר ה' עמכם והכתיב כי לא ראיתם כל תמונה זולתי קול?'

ואפשר להבין על פי מתק לשון קדמונינו ז"ל שאמרו, שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה (רמ"א או"ח סימן א סעיף א), להבין מתיקת לשונם, זה כלל גדול 'בתורה' דייקא, ולא אמרו בעבודת הש"י וכדומה. רק הענין כה, כי ידוע שכתבו ספרי מוסר, ששם הוי"ה נרמז באות אל"ף שהוא צורת ב' יודי"ן ו'וא"ו באמצע, גימטריא שם הוי"ה, ושכן נרמז בפני האדם, ב' עינים דוגמת צורת ב' יודי"ן, והחוטם דוגמת אות ו'וא"ו, והוא דוגמת אל"ף, ועל זה כתיב בצלם אלהים עשה את האדם (בראשית א, כז), כי בצורת אדם חקוק צורת אות אל"ף שמורה שם הוי"ה כנ"ל.

וא"כ כשאדם רוצה לייחד שמו ית' ברגע קט, יוכל להניח קצות אצבעותיו בקצות עיניו הנוגעים בחוטם, ויכוון ב' יודין ואות ו' דחוטם הרי בגימ' כ"ו.

וב'מגלה עמוקות' הקשה איך יש כאן צורת אות א', והרי הו' דאות א' הוא באלכסון ואילו החוטם הוא ביושר. ותיירץ [ואתחנן, אופן קסב] וזלה"ק: **'ידוע שבבריאת העולם קודם חטא של אדם הראשון היה האלף בדמות י' ו' י', כי הו' האמצעית היתה זקופה כעמוד, כי הב' יודין הם ב' עינים, והו' הוא החוטם בסוד פרצוף אדם כשיעור קומה, וזה סוד ויי"צר (בראשית ב ז) בב' יודין וא"ו. ולאחר שחטא אדם הראשון נתעקם הו'.**

כי האלקים עשה את האדם ישר, כך יצר הקב"ה את צורת האדם באות ו' ישרה בין שתי עיניו. אלא שלאחר החטא נתעקם קו הא' לצד שמאל, וצורתו כמו משקל מאזניים הנוטה לצד שמאל. כי לאחר ששמעו לקול הנחש הקדמוני נטה הקו לצד שמאל.

אך במהרה בעולם התיקון יתיישר אות הא' ויעמוד ביושר.

כיון ששמע בעל העגלה את הבשורה הקשה, נפל והתעלף. ולאחר שהעירוהו מעלפונו ניגש אליו חסיד אחד, בר דעת, ושאל אותו מה היה לך כי התעלפת מרוב צער? לאחר שסיפר לו בעל העגלה במר לבו שרק זכה לטעום טעם שבת פעם אחת, ומאז והלאה עברו עליו השבתות בלי שום טעם.

הסביר לו החסיד: בשבת הראשונה זכית לטעום טעם שבת, כי עשית באמת את כל ההכנות לכבוד שבת. אך בשבתות שלאחריו עשית כל ההכנות כדי לזכות לטעום את אותו הטעם שטעמת בשבת הקודמת, לא כיבדת את השבת אלא את עצמך ואת טעמך.

כדי ללמוד איך לעבוד את ה' באמת, כבר נשאר הבעל עגלה להסתופף בצל החסידים, ונהפך לבעל תשובה גמור. ואח"כ נסע אל כ"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע ואחר הסתלקותו היה נוסע אל כ"ק מהר"י מבעלזא זי"ע.

פוק חזי כמה גדול כוחו של דיבור אחד שיצא מפי הרבי רבי מנדל'ע.

אשע"כ נעסוק עתה בדיבור אמת אחד מצדיק אמת זה, שיעמוד לנו לזכות.

אפשר שלא שמענו מהקב"ה אלא אל"ף דאנוכי ודפח"ח

אי' בספה"ק 'זרע קודש' להרה"ק מראפשיץ זי"ע, תלמידו המובהק של הרבי רבי מנדל'ע זי"ע. במאמרי שבועות וכן במאמרי פרשת יתרו. וזלה"ק:

'נראה לפרש על דרך ששמעתי מן פי אדמו"ר מרימנאב מהר"מ ז"ל על הפסוק אחת דיבר אלהים כו' (תהלים ס, יב), **שאפשר שלא שמענו מפי הקב"ה רק אות א' דאנוכי, ודברי פי חכם חן.**

הלשון הנפלא 'ודברי פי חכם חן' אומרים דווקא כשאין מבינים את הענין, כי דבר שהוא מובן בשכל פשוט, אין הדבר צריך שיהיה לו חן. כמו שהשכל הפשוט שאחד ועוד אחד זה שתיים אינו צריך שיהיה לו חן לזה השכל, כי הוא הגון וכדאי ומובן. כך כשאדם מדבר דברים של טעם בתורה, הדבר בעצמו מעיד על עצמו שהוא אמת, ואינו זקוק לחן. אבל כשהצדיק אומר סוד עליון ואין אנו מבינים את דבריו הק', כהאי מימרא קדישא שלא שמענו מהקב"ה רק אות א' דאנוכי, אעפ"כ היה לדבריו הק' חן בעיני הרה"ק מראפשיץ, וטרח וכתב עליו ארבעה דפים של ביאורים עמוקים מאד מאד.

אנו נשתדל להזכיר רק החלק השווה לכל נפש מתוך דברי הרה"ק מראפשיץ במאמרי שבועות. וכמבואר

וּכְתַב הָרָה"ק מֵרַאפְשִׁיץ שֵׁם: 'וְהִזְקֵן שְׁתַּחַת הַפְּנִים מוֹרָה עַל הַנִּקּוּדָה שְׁתַּחַת הָאֵל"ף שְׁבַצְלָם פְּנֵי הָאָדָם. וְלֹאֲשֶׁר שִׁנְגָּלָה עֲלֵינוּ הַשִּׁי"ת בְּאוֹת אֵל"ף דָּאֲנִכִּי וּבִנְיָקוּד קִמְץ, אִמְרוּ ז"ל שֶׁנִּרְאָה כְּזֶקֶן מִלֵּא רַחֲמִים'.

וּמִבּוֹאֵר בְּסִפְרֵי קִבְלָה שֶׁנִּיקּוּד קִמְץ הוּא שׁוֹרֵשׁ הַרְחָמִים לִמְעַלָּה לִמְעַלָּה, הוּא סוּד אֹר הַכֶּתֶר. וְזֶה שֶׁהִרְאָה לָנוּ הַקֶּב"ה אֲנִכִּי עִם נִיקּוּד הַקִּמְץ דְּאוֹת אָ.

רמז לקמץ החושים א'זון ל'ב פ'ה שעולים יחד עינינו

וּבִיָּאֵר הָרָה"ק מִבְּאֲרָנִיב כִּי 'קִמְץ' ר"ת צ'וֹה מ'יָמִי ק'דָם. וְזֶש"כ בְּאִיכָה שְׁבַגְלוּתֵינוּ לֹא שִׁמְרָנוּ עַל צֶלֶם אֱלֹקִים, לֹא נִזְהַרְנוּ ב'קִמְץ אֵלֶּף' שֶׁשִּׁמְעָנוּ בְּסִינִי. וְלִכֵּן הוּא מֵאִי דְהוּהָ. עַכ"פ עֵיקָר מֶה שֶׁשִּׁמְעָנוּ בְּהַר סִינִי, הוּא שֶׁפְּנֵי הָאָדָם יֵשׁ בָּהֶם צֶלֶם אֱלֹקִים.

וּבִיָּאֵר רַבִּי אֲשֶׁר יִשְׁעִיָּה אֶת דְּבָרֵי הָרָה"ק מֵרִימְנוֹב זִי"ע בְּהַסְבֵּר הַשּׁוֹה לְכָל נֶפֶשׁ, כִּי אֵל"ף בְּמִילּוֹאוֹ ר"ת א'זון ל'ב פ'ה, וְשִׁלְשַׁתָּם בְּגִימ' עֵינִיִּים. הֵרִי שֶׁמְדוּבָר כָּאֵן בְּד' אִיבְרֵי הָאָדָם, עֵינָיו אֲזִנִּיו פִּיּוּ וְלִבּוֹ. וְזֶה שֶׁאִמְרָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, הַחֲכָם מְכַל אָדָם 'תֵּנָה בְּנֵי לִבְךָ לִי, וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תְצוֹרֶנָּה', כִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְצוּיִים לַעֲשׂוֹת 'קִמְץ אֵלֶּף', כְּלוֹמֵר לִקְמָץ בְּרֵאִיִּת הָעֵינִיִּים, לִקְמָץ בְּדִיבּוּר פֶּה, לִקְמָץ בְּמַחֲשָׁבוֹת הַלֵּב, לִקְמָץ בְּאוֹזְנֵינוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹעַ מֶה שֶׁלֹּא צָרִיךְ לִשְׁמוֹעַ. כֹּל אֵלּוֹ מְרוֹמְזִים בְּחֶשְׁבוֹן 'אֵלֶּף' כִּנ"ל. כִּי עֲבוּדַת הָאָדָם הוּא לִקְמָץ בְּאֵלּוֹ הַחוּשִׁים.

יגלפז"ק שם של שמירת היסוד בגימטריה קמץ

וּכְתַב עוֹד כִּי בִשְׁבֻעַ הַשִּׁישִׁי דִּימִי הַסְפִּירָה הוּא סְפִירַת הַיְסוּד, שֶׁהוּא עֵיקָר שְׁמִירַת כָּל אִיבְרֵי הָאָדָם, כִּי הֵא בְּהָא תִּלְיָא, הָעֵינִיִּים הָאוֹזֵן וְהַפֶּה וְהַלֵּב, הַכֹּל תְּלוּי בִּיְסוּד בְּרִית קוּדֶשׁ. וּבִשְׁבֻעַ הַשִּׁישִׁי מְכוּוֹנִים בְּסְפִירַת הָעוֹמֵר בְּשֵׁם הַשִּׁישִׁי יִגְלַפְז"ק וְהוּא בְּגִימ' 'קִמְץ'.

וְכֹאמֹר שֶׁשׁוֹרֵשׁ קְדוּשַׁת הַיְסוּד הוּא לַעֲשׂוֹת קִמְץ בְּאִיבְרֵיו, לִקְמָץ וּלְסוּגוֹר וּלְעֲצוֹם אֶת עֲצָמוֹ לְכַבּוּד יִת'. וְלִכֵּן זֶה הַשֵּׁם בְּר"ת הוּא 'יְחִיד גָּאֵה לַעֲמֹךְ פִּנָּה זֹכְרֵי קְדוּשַׁתךָ', כִּי כִפִּי מֶה שֶׁאָדָם מִקְמָץ בְּחוּשָׁיו לְכַבּוֹד ה', הֵרִי הוּא מִתְקַדֵּשׁ בְּקְדוּשָׁה שֶׁל מַעְלָה, בְּצֶלֶם אֱלֹקִים.

כוונת קמץ אל"ף של תחילת לימוד תשב"ר הוא של אנוכי

הָרָה"ק רַבִּי יוֹסֵף יִצְחָק מְלִיּוּבְאוּיִטֶשׁ זִי"ע הִיָּה אֹמֵר לְמַלְמֵדֵי תִּינוּקוֹת שֶׁמִּלְמַדִּים אוֹתָם אוֹתִיּוֹת וּנְקוּדוֹת וּפּוֹתָחִים ב'קִמְץ אֵלֶּף אָ, יְכוּוֹנוּ בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה עַל אָ דָּאֲנִכִּי ה' אֱלֹקֶיךָ. וְלִכֵּן פּוֹתָחִין לְלַמֵּד אוֹתָם בְּאוֹת זו, כִּי זֶה הוּא הָאוֹת

כאשר שמענו וראינו בסיני האל"ף ביושר שעל פנינו

וּנְחַזֹּר לְדִבְרֵי הָרָה"ק מֵרַאפְשִׁיץ זִי"ע: 'וְהִנֵּה יָדוּעַ שְׁצֵלָם הוּא הָאוֹר הַמְקִיף אֶת הַצּוֹרֶה שֶׁל אָדָם, וְאִנְחָנוּ עִם קְדוּשַׁת מוֹזָהָרִים עַל זֶה לְצִיֵּיר תְּמִיד נּוֹכַחֵינוּ צֶלֶם זֶה, לִידַע שְׁחוֹתָם ה' נֶגֶד פְּנִינוּ, וְלִדְמוּת צוֹרֶה לִיּוֹצְרָה. וְזֶהוּ אִמְרָם ז"ל כֹּל גָּדוֹל 'בְּתוֹרָה' שְׁכֹאֲשֶׁר זָכִינוּ לְמַעֲמַד הַנִּבְחָר וּשְׁמַעְנוּ קוֹל יוֹצֵא הָאוֹת אֵל"ף, אֲזִי נִכְלָל וְנִתְגַּלָּה לָנוּ צוֹרֶת הָאוֹת אֵל"ף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכֹל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת (שְׁמוֹת כ, טו), וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהִיוּ רוֹאִים אֶת הַנִּשְׁמָע (מְכִילֵתֵא), רָאִינוּ צוֹרֶת אֵל"ף נֶגֶד פְּנִינוּ שְׁמוֹרָה עַל שֵׁם הוִי"ה, וְרָאוּ וְהִבִּינוּ שֶׁזֶהוּ גַם כֵּן צוֹרֶת פְּנִיָּהֶם. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב לְמַעַן תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנִיכֶם לְבִלְתִּי תַחֲטְאוּ, כִּי כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ תְּמִיד בְּמַחֲשָׁבָה זֹו לֹא בְּמַהֲרָה הוּא חוֹטֵא'.

לְפָנֵי שְׁפִסְקָה זֹוהֶמֶתְנוּ, לֹא רָאִינוּ בְּפְנִינוּ צוֹרֶת א', אֵךְ כְּשֶׁהִקְב"ה אִמְרָה אֶת צוֹרֶת א' הָאִמִּיתִי, בְּאוֹתָהּ שַׁעַת הַכִּירוּ בְּפְנִיָּהֶם צוֹרֶת א', כִּי הִיוּ רוֹאִים אֶת הַנִּשְׁמָע. וְזֶש"כ 'לְמַעַן תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנִיכֶם לְבִלְתִּי תַחֲטְאוּ', כִּי יֵשׁ שֵׁם הוִיָּה עַל פְּנִיכֶם. וְאִי אִפְשָׁר לְחַטּוֹא עִם תְּפִלִּין עַל הָרֶאֱשׁ, אִפִּילוּ כְּשֶׁאָדָם נִכְשַׁל בְּלִשָּׁה"ר הוּא מְזִיז אֶת הַתְּפִלִּין לְצַד, אֵךְ אֶת הַחוּטִם וְאֶת הָעֵינִיִּים אִי אִפְשָׁר לְהִזִּיז הַצַּדָּה, כְּשֶׁרָאוּ שֵׁשׁ שֵׁם הוִיָּה עַל הַפְּנִים, מִמִּילָא 'לְבִלְתִּי תַחֲטְאוּ'.

וְזֶה שֶׁאִמְרָה הָרָה"ק מֵרִימְנוֹב שֶׁעֵיקָר מֶה שֶׁשִּׁמְעָנוּ הִיָּה אוֹת א' דָּאֲנִכִּי. כִּי לֹא רָאִיתָם כֹּל תְּמוּנָה, זוֹלָתִי קוֹל, וּבְאוֹתוֹ הַקּוֹל רָאִיתָם כִּי 'פְּנִים בְּפְנִים דִּיבֵר ה' עִמָּכֶם' שֵׁשׁ לָכֶם פְּנִים בְּקְדוּשַׁת שֵׁם הוִיָּה, כְּשֶׁצּוֹרֶת א' הִתְנָה יִשְׂרָאֵל.

ז'קן הפנים מורה על הקמץ שתחת האל"ף בצלם האדם

הָרָה"ק רַבִּי אֲבֵרָהָם שְׁמַחָה מִבְּאֲרָנִיב זְצוּק"ל כְּתַב בְּסִפְרוֹ 'חֲמֵרָא טְבָא' שֶׁכֹּל זֶה מְרוֹמְזָה בְּפִסּוּק בְּמַגִּילַת אִיכָה 'בְּצַע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צוּה מִיָּמִי קָדָם'.

וּבִיָּאֵר ע"פ מִשְׁכ"כ בְּהַמֶּשֶׁךְ דְּבָרֵי הָרָה"ק מֵרַאפְשִׁיץ זִי"ע שֵׁם, מְקוֹר לְהָא דְאִמְרֵי אִינְשֵׁי עַל פְּלוּנִי שֵׁשׁ לוֹ 'קִמְץ בְּעֶרְדֵּל', [שְׁזָקְנוּ מְסוּדֵר כְּעֵין נִיקּוּד קִמְץ. לֹאוּ דוּוּקָא בְּחִיתוּךְ הַשְּׁעֵרוֹת חו, אֲלֹא שִׁיךְ לְסִדֵּר רוּחַב הַשֵּׁפֶם כִּגֵּל הַקִּמְץ וְהַמִּשְׁכָּת הַזֶּקֶן לְמַטָּה בְּיוֹשֵׁר כְּקוֹ הַקִּמְץ]

הָרָה"ק רַבִּי אֲשֶׁר יִשְׁעִיָּה מֵרַאפְשִׁיץ זִי"ע חֲתָנוּ, כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ 'אוֹר יִשְׁעִי', שֶׁשִּׁמְעַת מַחֲמִיו אֶת הָעֵנִין הַזֶּה בְּגִירְסָה נּוֹסֶפֶת, שֶׁשִּׁמְעָנוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה רַק 'קִמְץ אֵל"ף'. כִּי שִׁמְעוּ אֶת הָאוֹת הָרִאשׁוֹנָה דָּאֲנִכִּי שֶׁהוּא אָ. וְכֹל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת, נִמְצָא שֶׁרָאוּ אֵלֶּף עִם נִיקּוּד קִמְץ.

רמז ללמוד ולהתפלל ולהתחסד לזולתו בקמ"ץ אלף

הרה"ק מבארניב זי"ע הוסיף עוד בזה, יותר פשוט, והרי עיקר היהדות הוא ללמוד תורה לשמה, להתפלל בכונה, ולגמול חסד עם בני ישראל. פעמים שאדם מתמיד בלימוד התורה, וחושב שבזה הוא פטור מלעסוק בגמילות חסדים, וטעות בידו. וכן יש שאדם טועה בכך שהוא מרבה מאד בגמילות חסדים וחושב שבזה הוא פטור מלימוד תורה, וגם זה טעות, או שאדם מרביץ תורה לרבים באופן מופלג והוא טועה לחשוב שהוא פטור מעבודת התפילה. וגם זה טעות. כי כל יהודי צריך ג' העבודות.

קמץ אלף בגימטריה משיח מראשית עד אחרית

וזה שאמר הרה"ק מרימנוב זי"ע ששמענו מפי ה' קמץ אלף, אלף לשון לימוד התורה, כמו אאלפך חכמה. קמ"ץ ר"ת קול צום ממון, קול התפילה, וצום הוא עבודת הקימוץ הנ"ל, תענית בדיבורו תענית בעיניו תענית באוזניו ובלבו, וכדאמרי אינשי באידיש על ההתקמצות 'איינגעצוימט', וכן בלשה"ק הוא לשון צמצום. אות מ' דקמץ הוא ממון, להרבות בגמילות חסדים.

הרי ש'קמץ אלף' כולל כל עיקרי היסודות שביהדות, לימוד התורה, תפילה ושבירת התאוות, וגמילות חסדים. ואידך פירושא הוא, זיל גמור.

עוד ביאר כי 'קמץ אלף' בגימ' משי"ח' פחות ט"ז שהוא כחשבון קמץ. כי מבואר בכתבי האריז"ל שניקוד קמץ בגימ' ט"ז, שצורתו הוא אות ו' ברוחב, ועוד נקודת י' תחתיו. הרי י"ו.

זהו סודו של הרבי רבי מענדל'ע ששמענו מפי הגבורה קמץ אלף א', שבזה נכללו כל עבודות האדם בעולם עד ימות המשיח. ודברי פי חכם חן.

לא נתן יוסף אוכל לקמצים במצרים אלא משנימולו

עוד יש לרמז ע"פ משי"כ (מא, מז) וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשָׁבַע שְׁנֵי הַשָּׁבָע לְקַמְצִים, כי בכל הארץ היה רעב, יוסף הצדיק מילא את האוצרות ולא נתן תבואה רק למי שימול תחילה. וצריך להבין מה לו בכך שהם ימולו. אלא שכל האוצרות שהוא שמר היה די לכולם רק באופן שיאכלו בצמצום ולא בפזרנות ורעבתנות. כל זמן שאינם נמולים אין להם כח של צמצום בנפש. לכן צוה עליהם למול, וממילא יאכלו 'לקמצים', וכך יהיה די שפע לכולם.

הנה נודע שהרבי רבי מענדל'ע זי"ע דיבר כ"ב שנה תורה על פרשת המן, ואיך נאמר כאן שהעיקר הוא קימוץ של קמץ, אלא אדרבה הא בהא תליא, כשיהודי שומר על

הראשונה ששמענו מהקב"ה אָ דאנכי. ובפרט לדברי הרבי רבי מענדל'ע שלא שמענו רק אות אָ דאנכי, ואידך פירושא הוא. וכאמור שמרומז בזה שאדם צריך לקמץ את האוזן ואת הלב והפה והעיניים, וכל הזוכה לעשות כן, הוא בוודאי שומר הברית וצדיק אמת.

וכשהילד חוזר לביתו מהמלמד שלימד אותו אָ דאנכי, הרי הוא כבר יודע כל התורה כולה, שכבר מבואר ברש"י שכל התורה כלולה בעשרת הדברות, וכל עשרת הדברות כלולים באנכי ולא יהיה לך, ואנכי ולא יהיה לך כלולים בתיבה הראשונה אנכי, וכל תיבת אנכי נכללת באות הראשונה אָ, ונמצא שהמלמד לימד אותם את כל התורה כולה.

כשהיה הבעש"ט הק' עוזר למלמד תינוקות ולימד אותם קמץ א' היה מזכיר להם מעמד הר סיני. מה ענין מעמד הר סיני לקמץ אלף, אלא כאמור שהכונה לאות אָ דאנכי ובו כלול כל מעמד הר סיני.

הרדימתו אמו בניגון של קמץ אלף הכולל את כל התורה

חתנו הרה"ק רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זי"ע סיפר שבילדותו כשהיה ילד קטן, היתה אמו מרדימה אותו עם הניגון הנודע: 'אויפן פריפעטשיק ברענט א פייערל און אין שטוב איז הייס, און דער רבי לערנט קליינע קינדערלעך דעם אלף ביי"ת'. (פזמון) זאגט זשע, קינדערלעך, געדענקט זשע טייערע, וואס איר לערנט דא; זאגט זשע נאך א מאל, און טאקע נאך א מאל: קמץ אלף: אָ! [על האח בוערת להבונת, ובבית חם, והרבי מלמד ילדים קטנים את האלף ביי"ת'. (פזמון) ראו נא ילדים, זכרו נא יקרים מה שאתם למדים כאן; אמרו נא עוד הפעם, ואכן עוד הפעם: קמץ אלף - אָ!].

ואמר הרמ"מ שהאמהות היהודיות מזמרות כך לפני ילדיהן הקטנים, ובאותה התמימות הן מעבירות מדור לדור את כל התורה כולה.

כיון שהיה נשמה קדושה, כבר שמע בניגון של אמו, 'קמץ אלף א' א' דאנכי.

ישנם אנשים שהולכים ברחוב ולא זוכרים שום משנה בעל פה, מה יעשו, יחזרו על קמץ אלף א', עם המחשבות הנ"ל שכבר יש לך בפנים שתי יודין ואות ו' באמצע, וקמץ בזקן, הרי לך קמץ אלף בפניך, שזהו האות הראשונה ששמעת מפי הקב"ה, ובתוכו כלול כל התורה כולה.

א' ביושר, כדי שנשתוקק לזה בכל ימי חיינו. ובמהרה בקרוב יבא משיח שהוא בגימ' 'קמץ אלף א' ונחזור כולנו ל'בצלם אלקים עשה את האדם', כי בימינו אין זה 'בצלם אלקים', כי למעלה יש א' ישר ולנו יש א' עקום עם נטיה שמאלה, ובמהרה בימינו נזכה ל'פסקה זוהמת' והכל יתוקן ויטיישר בב"א.

יום חמישי כ אייר תשפו

(מס' שיעור 42513879)

**הילולת המגיד מטשערנוביל זי"ע <<
עזרא תקן להם לישראל - מברית וגאולת
השמיטה לקבה"ת**

יארציט המגיד מטשערנוביל זי"ע

היום יארציט הרה"ק רבי מרדכי בן הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל זי"ע.

רבינו אמר לתלמידו ה'בת עין' לפני שנסע לארץ ישראל, שבעלותו למירון יבא לפני רבי שמעון 'ויבכה את העיניים', לא את העיניים שלך תבכה, אלא תבכה את העיניים של רבי שמעון בר יוחאי, לעורר בו בעצמו בכיה גדולה בעיניו לעורר את הגאולה.

גאולה בכוח רשב"י אף לפחותים

והוסיף רבינו ואמר 'אילו אני הייתי נוסע, הייתי קורע את הציון של רבי שמעון בגרזן, למהר גאולת ישראל'.

וצ"ע שהרי יש סיפור נוסף, שפעם אחת אמר רבינו בשלחנו הטהור שבשמים היה רעש גדול אם למהר הגאולה או להתמהמה עוד, ואני אמרתי שיש להמתין עוד לתקן את הנשמות החלושות, שאם ימהרו הגאולה לא יהא להם חלק בגאולה.

עמד שם איזה רב, ואמר 'וכי בשביל הנשמות האלה נעכב את כל גאולות ישראל, מה בכך כי נוותר עליהם'. אמר לו רבינו 'מי ערב לך שאתה אינך מאלו הנשמות'.

וא"כ קשה איך אמר רבינו על עצמו שאילו היה נוסע למירון היה מביא את הגאולה בכח?

וצריך לומר שבכוחו דרשב"י, אילו היה רבינו גורם לו לבכות כ"כ, היה מכניס הרהורי תשובה אפילו בפחותים, 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו', דרך קדושת הרשב"י היה רבינו פועל את הגאולה יותר מהר.

חיינו בבחינת 'קמץ אלף' לקמוץ ולשמור את עינינו לבו ופיו, עי"ז הוא שומר הברית וממילא יש לו שפע ברכה ופרנסה טובה.

הרבי רבי מענדל'ע קודש הקדשים זכה להיות צינור לשפע הפרנסה, וזה היה עסקו בפרשת המן. וכן שאר עניינים קדושים, כגון ענין צניעות הלבוש ושמירתו. הכל נכלל ב'קמץ אלף'.

ובמהרה בימינו כשיבא משיח צדקינו יטיישר אות א' ויחזור לקדמותו, ולא תהא עוד נטיה לצד שמאל.

זוקף כפופים להחזיר קו האל"ף ליושר כלוחות ראשונות

וכן מבואר ב'מגלה עמוקות' שזהו הכוונה בברכת 'זוקף כפופים' שעתיד הקב"ה לזקוף את הקו האמצעי דאות א' ביושר, ואז יהיה לנו לב טהור ומח נקי. וכבר היתה זאת בידינו במעמד הר סיני, בלוחות ראשונות.

אבל בלוחות שניות כבר היו אלפין נוטין באלכסון. ועי' בספר הרוקח שגילה בזה עוד סודות. והכלל שע"י שאנו נתחזק לשמור על היו"י שבפנינו, יטיישר במהרה אות א' כבגן עדן מקדם.

ו'ירא יעקב צורת אל"ף ביושר כפי שהיה בסול"ם דסיני

מבואר בספה"ק 'ויצ"א יעקב מבאר שבע וילך חרנה', וביאר 'מגלה עמוקות' 'ויצ"א ר"ת וירא יעקב צורת אלף', וצ"ע וכי רק אז ראה צורת א', והרי כבר אמו רבקה היתה מרדימה אותו באות א', המלמד בחידר כבר לימד אותו קמץ אלף, וא"כ איך כתוב בהיותו בן ס"ג 'וירא יעקב צורת אלף'? אלא שבהמשך כתוב 'וירא והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', סלם בגימ' סיני, שם זכינו לאות א' ביושר, וכן היה אותו הסולם שעומד בבאר שבע וראשו בבית אל ואמצעו כנגד ירושלים, אך יעקב אבינו ראה את צורת א' ביושר, כשם שהיא עתידה להיות בסיני.

אנו טועים לחשוב שאי אפשר לעלות עם סולם ישר, לכן אמרי אינשי שאין לך דבר ישר כמו סולם עקום. כך הוא בגלות, במהרה כשיתיישר הא' יהיה הסולם ביושר. וזה שהראה הקב"ה ליעקב אבינו, שיש סלם שלם כמו שהוא נראה בסיני. וכדי להעמידו ביושר, צריך שירד יעקב לבית לבן ולהוליד שבטי י"ה ואח"כ עתידים שבעים נפש לרדת למצרים, והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך, עד שיחזור הסולם להתיישר.

ועד שהמלך במסיבו נרדי נתן ריחו, בשבעה עשר בתמוז חזר הא' ונתעקם, אך כבר זכינו לטעום ארבעים יום טעם

מעט מים רחצו רגליכם והשענו

רבינו השתדך עם בעל התניא זי"ע, בסעודת החתונה אמר בעל התניא תורה באריכות, כשם שבטשערנאבל אמרו הרבה תהילים ומעט חידושי תורה, בחב"ד היתה אריכות באמירת תורה. ולאחר שאמר בעל התניא מאמר ארוך לכבוד החתונה, כיבד את רבינו שיאמר תורה, אמר רבינו **'יוקח נא מעט מים'**, אין מים אלא תורה, אין צריך לומר אלא מעט, כי העיקר הוא **ורחצו רגליכם**, שכל אחד ירחץ ויטהר מההרגלים שלו, וכל השאר **והשענו תחת העץ**, יסמוך על כח הצדיק.

שני הצדיקים ישבו בשמחה ואהבה ורעות, אף שרבינו דיבר כמה דברים שנחלק עליו בעל התניא, כי הוא היה סבור שצריך לומר הרבה תורה, ולדעתו אין ענין לסמוך על הצדיק, כי הצדיק אינו אלא מורה דרך, והעבודה צריכה להעשות לבד. זי"ע ועכ"י.

נפשי כעפר עד זיבולא בתרייתא

הרה"ק מוולעדניק זי"ע היה תלמיד רבינו, וכתב בספרו הק' שארית ישראל שער הזמנים, בשם רבינו, ע"פ דברי הגמ' ברכות 'לעולם אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים, עד זיבולא בתרייתא'. וביאר רבינו, כי הכל בא מן העפר והכל שב אל העפר, ובין זה לזה, אנו שוכחים מזה, ולכן אנו מתפללים בכל יום 'ונפשי כעפר לכל תהיה' שלא נשכח מאיפה באנו ולאן אנו הולכים.

ועפ"ז ביאר רבינו שיבקש אדם רחמים 'עד זיבולא בתרייתא' כלומר העפר האחרון, שיתפלל ויתחנן שנפשו תזכור תמיד את העפר, את הזיבולא בתרייתא, שהוא עצמו חוזר אל העפר, וממילא יחיה בענוה ושפלות. ה' יזכנו אמן.

ברכות וקללות שבתו"כ קודם ר"ה דעצרת

אי' בגמ' מגילה שעזרא הסופר תיקן לקרוא לפני חג השבועות פרשת בחקותי, ברכות וקללות שבתורת כהנים. וכבר נתבאר בשנים קודמות שאע"פ שהיה עזרא בארץ ישראל, ואז לא נהגו לסיים כל התורה בשנה אחת אלא פעם בשלש שנים, וכמ"ש ברמב"ם שבימיו כשהיה במצרים, עוד היה בית מדרש שנהגו כן, ובשבועות אחת לג' שנים היו מסיימים וזאת הברכה ושמחו בשמחת התורה. והקהילות הגדולות שמחים זה עם זה, כי מנהג הבבליים לסיים בכל שנה בשמחת תורה, כמנהגינו, והיו הקהילות הולכים זה אצל זה לשמוח בשמחת התורה. ואם היו מסיימין התורה חד בתלת שתא, א"כ לא בכל שנה יצא להם פרשת בחקותי קודם שבועות, ואעפ"כ

כל העובר עבירה ומתבייש בה מיד

פעם אחת היה רבינו אצל הרה"ק מסאווראן זי"ע, היה דרכו של רבינו להקפיד מאד בחומרות בהלכות נטילת ידיים, ושם בהיותו בסאווראן נטל ידיו לסעודה, ולא עלתה בידו לקיים כל החומרות כדרכו בקודש, וכשהרגיש בכך, אמר תיכף לעצמו 'כל העובר עבירה ומתבייש בה, מיד מוחלין לו'.

ואמר הסאווראנער רב שבשעה שאמר רבינו 'כל העובר עבירה' היתה בושא מכסה את פניו, בושא נוראה לפני השי"ת, כמי שעבר חטא ופשע נורא ח"ו. וברגע אח"כ כשאמר 'מיד מוחלין לו', נתמלא שמחה וצהלת פניו. ואמר שאין לו השגה איך אפשר לעבור ברגע אחד מבושה כזאת לשמחה כזאת.

מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה

אחד מהיסודות בחצר טשערנאבל הוא ריבוי אמירת תהילים. וברו"ז'ן לא נהגו כ"כ בריבוי אמירת תהילים, ופעם אחת שאל הרה"ק מרוז'ין זי"ע את רבינו, שהיה דודו, [כי הרה"ק רבי שלום שכנא היה חתן בנו של ה'מאור עיניים' זי"ע] והרי כתוב בשו"ע סי' א' טוב מעט בכוונה מהרבות שלא בכוונה, ואיך אתם אומרים כ"כ הרבה תהילים?

ותירץ לו רבינו שהוא מפרש כך 'טוב מעט בכוונה', איך יזכה אדם לומר מעט בכוונת הלב, רק ע"י שיאמר הרבה שלא בכוונה. וכן כתוב בשם הרה"ק רבי פינחס'ל קאריצער זי"ע, כשאדם אומר כל ספר התהילים, לא ימלט שלא יאמר פסוק אחד מעומק הלב. וכשם שאמרו חז"ל 'אלף נכנסים להוראה ואחד יוצא'. אי אפשר לקחת רק תלמיד אחד שהוא יהיה ה'אחד יוצא להוראה', כי אין לך אחד כזה רק מתוך אלף שאין יוצאים, כך אין לך פסוק אחד מעומק הלב רק מתוך אמירת כל ספר התהילים אפילו שלא בכוונה. טוב מעט בכוונה, מתוך הרבות שלא בכוונה.

אחד מבניו של הרה"ק מרוז'ין היה חתן אצל רבינו, וכשנולד לו בן זכר קרא שמו מרדכי ע"ש רבינו, ויתמהו אנשים וישאלו 'והרי רבינו עודנו בחיים', אמר הרה"ק מרוז'ין 'דודי כבר לא נמצא כאן בעוה"ז זה ט"ו שנה...'

הצדיקים המופלגים הרה"ק מלובלין, מרימנוב, והמגייד מקאזניץ, זי"ע, נסתלקו בשנת תקע"ה. אחריהם הנהיג את הדור הרה"ק מאפטא זי"ע שהוא היה זקן הצדיקים בדור שלאחריהם, ואחר שנסתלק הרה"ק מאפטא, היה רבינו זקן הצדיקים.

אומר בתחלת העניין מה הוא אומר (ויקרא כ"ה) ושבתה הארץ שבת ליי' שש שנים תזרע שדך וגו' שמיטיים ויובלות ברכות וקללות בסוף העניין מה הוא אומר (שם כ"ו) אלה החוקים והמשפטים והתורות אמרו מקבלין אנו עלינו כיון שראה שקבלו עליהם נטל הדם וזרק על העם שנאמר (שמות כ"ד) ויקח משה את הדם ויזרוק על העם אמר להם הרי אתם קשורים ענובים תפוסים מחר בואו וקבלו עליכם המצוות כולן. רבי יוסי ברבי יהודה אומר בו ביום נעשו כל המעשים.

חוזרין וקורין בה"ב לפני קבה"ת בכל שנה

כלומר שביום ה' סיון בנה משה רבינו את המזבחות, הקריב את הקרבנות והיזה את הדם, ואח"כ כתב ספר הברית, לדעת רבי ישמעאל היינו מצות שמיטה, עוד לפני שזכינו למתן תורה ולכל התורה, זכינו כבר לפרשת שמיטה ויובל!

והראיה שהרי הפרשה מתחלת 'וידבר ה' אל משה בהר סיני', וכל אחד רואה שאין זה נכתב במקומו, כי חומש תורת כהנים כבר נאמר 'באהל מועד' ולא 'בהר סיני'. הר סיני הוא בחומש שמות, משפטים היה בסיני, כמ"ש רש"י שם, מה ראשונים בסיני אף אלו מסיני. אח"כ 'במשוך היובל המה יעלו בהר', עברה שכינה מהר סיני למשכן ה'. וענן ה' על המשכן. ומכאן והלאה מדבר ה' אל משה רבינו מאהל מועד. וא"כ מה קרה כאן בענין שמיטה שה' דיבר אל משה מהר סיני?

ורש"י תירץ בשם חז"ל שזה בא ללמדנו שכל כללי ופרטי כל המצוות הם מסיני, והקשה הרמב"ן ועוד, דעדיין צ"ע מדוע דווקא במצות שמיטה הקדים הפסוק לומר 'בהר סיני'?

אך לדעת רבי ישמעאל הוא ענין אחר לגמרי, כי באמת חומש שמות נאמר בהר סיני, חומש ויקרא באהל מועד, פרט לפרשת בהר שנאמר בהר סיני עוד לפני מתן תורה, כי ביום חמשה בסיון דיבר ה' אל משה את אלו הדברים, מצות שמיטה ויובל, וכן כל פרשת בחקותי תלכו ובחקותי תמאסו, עד פרשת ערכין 'אלה דברי הברית'.

וכל זה כתב משה רבינו ביום ה' סיון על 'ספר הברית', ויקרא באזני העם. ושאל את בני ישראל האם אתם מקבלים עליכם זה הספר, שיש בו מצות שמיטה ויובל וברכות אם מקיימים אותם, וקללות אם לאו ח"ו. ויענו כל העם שהם מקבלים את המצוות הללו. ואז היו מוכנים ללכת מחר לקבל תורה בסיני.

פלאי פלאים.

תיקן עזרא לישראל שיוציאו ספר תורה ויקראו קללות שבתורת כהנים קודם העצרת וקללות שבמשנה תורה קודם ראש השנה, מאי טעמא, תכלה שנה וקללותיה. ואמרו בגמ' שגם בעצרת צריך לקיים תכלה שנה וקללותיה, כי עצרת נמי ראש השנה היא כמו ששנינו 'בעצרת נדונין על פירות האילן'.

לימדן מקצת קלות וחמורות לפני שבאו בברית

מבואר במפרשים שאין הכונה שהיו מוציאים ס"ת לקרוא רק הקללות שבפרשת בחקותי, אלא היו קורין גם פרשת בהר! כי בהר ובחקותי הם פרשה אחת, בפרשת בהר יש מצות שמיטה ויובל, והמצוות הנלוות אליו, ממכר קרקע בחשבון שנות היובל וכו', ואח"כ בא כריתת הברית דפרשת בחקותי ועיקר הברית על שמיטה ויובל, ובפשטות הכונה 'אם בחקותי תלכו' היינו מצות חק שמיטה ויובל דפרשת בהר, 'ואם בחקותי תמאסו' היינו מצות שמיטה ויובל.

וככתוב להדיא בפרשת הקללות 'אז תרצה הארץ את שבתותיה, כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה'. וא"כ מוכרח שגם 'אם בחקותי תלכו' - המכוון לשמור מצות שמיטה ויובל. וכן אי' במכילתא כי 'כריתת הברית' היה בעיקר על מצות שמיטה. וכן סיבת הגלות היה בעון שמיטה ויובלות כמבואר בדברי חז"ל. ואף שהיו עוד חטאים בשעת החורבן, שורש הכל היה מצות שמיטה ויובל, וכמו שיתבאר להלן מדוע שמיטה ויובל הוא שורש הכל.

ולכן תיקן עזרא לקרוא בקללות שבתורת כהנים קודם שבועות, משום תכלה שנה וקללותיה, וכן מתקנים סדר הפרשיות באופן כזה שיקראו הקללות לפני מתן תורה. ובתוספו' מבואר שתיקנו עוד שבת אחת הפסקה, כדי להפסיק בין התוכחה לבין יו"ט, וכן מבואר בשו"ע.

וכדי להבין טעם הדבר מדוע יש לקרוא קללות לפני מתן תורה, נזכיר מש"כ במכילתא פרשת יתרו שמשה רבינו כתב ספר, 'ויקח את ספר הברית ויקרא באזני העם', ואח"כ שחט קרבן והיזה דם על המזבח ועל העם, ואמר 'הנה דם הברית'. וצריך להבין מה היה אותו ספר ואותו דם הברית.

שיטת רש"י שמשה רבינו כתב על הספר מבראשית ועד פרשת יתרו. אך במכילתא כתוב 'בחמישי השכים בבקר ובנה מזבח שנאמר (שמות כ"ד) וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר. וכו' ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם אבל לא שמענו מהיכן קרא באזניהם. רבי יוסי ברבי אסי אומר מתחלת בראשית ועד כאן. רבי אומר מצוות שנצטווה אדם הראשון ומצוות שנצטוו בני נח ומצוות שנצטוו במצרים ובמרה ושאר כל המצוות כלן. רבי ישמעאל

קבלו מלכותי בביטול של שמיטה לפני המצוות

הענין הפשוט שיש לבאר כאן, כי כשם שמודיעים לגר צדק הבא להתגייה, מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות, כמ"ש במס' יבמות, אסור ללמדו כל התורה לפני שנמול ונעשה יהודי, רק מראים לו דוגמאות כוללות, ואם מקבל עליו, מקבלים אותו.

כך עשה הקב"ה איתנו, ממש כגרי צדק עשו לנו מילה טבילה והזאת דמים, וכן קרא לנו משה קלות וחמורות, פרשת בהר ובחקותי. וכיון שהסכמנו נכנסנו לברית וזכינו לקבל תורה בסיני.

ועתה מובן יפה מדוע יש לקרוא בכל שנה אלו הפרשיות לפני מתן תורה, כי זהו ההכנה הראשונה לפני מתן תורה. ומדוע בחר הקב"ה לקרב אותנו דווקא ע"י מצות שמיטה ויובל, וקרא לו 'ספר הברית'?

הנה נודע שנחלקו הרמב"ם והרמב"ן אם יש למנות מצות האמונה בחשבון תרי"ג מצוות, הרמב"ם כתב שזו המצוה הראשונה שבתורה, והרמב"ן כתב שהבה"ג לא מנה את האמונה כאחת מחשבון המצוות, ע"פ משל המובא בדברי חז"ל שאמרו למלך לגזור גזירה על אזרחיו, 'אמר להם, כשיקבלו מלכותי אגזור עליהם גזירות', משמע שכל זמן שלא קבלו מלכות לא שייך מצוה, והאמונה היא היא קבלת מלכותו ית'.

מתירים כל שנה קשרי עוה"ז לפני קבה"ת

ועתה נבין ענין השמיטה, כי מבואר בתורת כהנים בכ"מ שמצות השמיטה היא עצמה קבלת עול מלכותו ית'. כי זה מבטל מהאדם את כל הקניינים שלו, הוא קנה קרקעות ועבדים, והלוה הרבה מעות לאנשים, והנה באה שנת השמיטה ונכנסים לשדהו ולכרמו כל בני העיר, השער פתוח וכולם דורכים לו על הנשמה. עד שאמרו חז"ל ששומרי שביעית נקראים מלאכים גבורי כח.

ומי יוכל לשער ענין ביטול כל ההלוואות שהלוה לחבריו ולשכניו. כמה כוחות הנפש צריכין לזה.

ובפרט בשנת היובל, כל העבדים שהיו משמשים אותו כמה עשרות שנים, חרשו וזרעו לו, עשו לו קפה, לפתע ביום אחד כולם משוחררים וצוחקים עליו ברחוב, כמוני כמוך. כתוב בחז"ל שהעבדים היו יושבים עם עטרות וכתרים אחר ששחררו אותם.

יש בכלים טכנולוגיים כפתור מיוחד שעל ידו מאפסים ומשחזרים את הכלי. גם לאחר שאדם הטעין הרבה שיעורי תורה בתוך הנגן שלו, והקליט כמה שיעורים חשובים מאד, וכו' וכו', אם בטעות הוא לוחץ על הכפתור שחזור,

הכל נמחק, וחוזר להוראות יצרן הראשונים. ולכן דרכו לשאול בזהירות 'האם בכוונתך לשחזר ולמחוק הכל?' כי הוא יודע שבעוד רגע לא תוכל לחזור בך.

כעין זה היה בשנת השמיטה. ואחריו בשנת היובל, אלו הם כמו שני לחיצות על כפתור שחזור... אח"כ הוא מוצא את הלוה שלוה ממנו סכום הגון, והלה מתבייש קצת, והוא אומר 'משמט אני', לא יודע משום חוב. וכל שטרי החוב הופכים להיות סמרטוטין נאין לצור על פי צלוחיותיו.

ולכן שאל משה רבינו את בני ישראל לפני מתן תורה, האם אתם מוכנים לדבר כזה? כשאמרו הן. 'אמר להם **הרי אתם קשורים ענובים תפוסים מחר בואו וקבלו עליכם המצוות כולן**'.

וגם בימינו שאין לנו שדות ושמיטה ויובל, יש לנו קריאת התורה, שהקריאה מעוררת את הנפש, להסיר את כל הקשרים והשעבודים שיש לנו לקנייני עוה"ז.

משל לחתן ההולך לחופה, שנהגו אנשי מעשה לפתוח את כל הקשרים שיש לו במכנסיו ובנעליו, רמז לפתוח קשר חדש בחופה הקדושה, קשר של קיימא, ולכן צריך להקדים ולעזוב כל הקשרים הישנים.

כך כשאנו נגשים להר סיני לקבל תורה, צריכין להקדים בעזיבת כל שאר הקשרים, ולקרוא דרוו. לא רק העבד יוצא לחירות, אלא כל אדם יוצא לחירות.

זו היתה ההקדמה לפני קבלת התורה בסיני, ועזרא תיקן לישראל שתהא הקדמה זאת בכל שנה ושנה, וגם פרשת בחקותי בכלל זה, כי הכונה על חוקי השמיטה והיובל.

לא בא קושי מצוה בכתוב אלא בשמיטה

והנה לא מצאנו בכל התורה התייחסות שיאמר הפסוק בעצמו שקשה לקיים את המצוה הזאת. רק בשמיטת קרקע ובשמיטת כספים בלבד!

בשמיטת כספים: (דברים טו, ט) הַשְׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דִבָּר עִם לִבְּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר קִרְבָּה שְׁנַת הַשְּׂבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינֶיךָ בְּאַחִיךָ הָאֲבִיּוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה בְּךָ חֲטָא: נָתַן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יֵרַע לִבְּךָ בְּתִתֶּנָּה לוֹ כִּי בְּגִלְל הַדִּבָּר הַזֶּה יִבְרָכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ:

ובשמיטת קרקע: (ויקרא כה, כ) וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נִאֶסְף אֶת תְּבוּאָתֵינוּ: וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂית אֶת תְּבוּאָה לְשִׁלֹּשׁ הַשָּׁנִים:

הרי שהתורה הק' עצמה מעידה ששתי דברים הללו הכי קשה לקיים מכל רמ"ח מצוות עשה שבתורה.

וכתב השלה"ק בשם תולעת יעקב, בפרשה, שחג השבועות הוא זמן הגאולה, וכמ"ש בזה"ק 'בעצרתא, יפקון מגלותא ברחמי'.

מצד אחד 'בניסן עתידים להגאל', ומאידך 'בחג השבועות יצאו מהגלות ברחמים'. ויש כמה בחינות בגאולה, בעתה ואחישנה.

וכתב השלה"ק בשם תולעת יעקב שמדובר כאן על גאולה גבוהה מאד. כי הנה לפני חטא עץ הדעת לא היה אדה"ר צריך להתייגע בל"ט מלאכות. רק לאחר החטא נפלו בני אדם לגלות ושעבוד מלאכות אלו. ובמהרה כשיבא משיח צדקינו יהיה גאולה זאת לישראל, כמ"ש הרמב"ם שכל המעדנים יהיו מצויין כעפר, 'ולא תהיה עסק כל העולם כולו אלא לדעת את השם'.

גאולה מל"ט מלאכות הפת לעסק ידיעת השם

והקשו הנו"כ מה הכונה שיהיו המעדנים כעפר, והרי הרמב"ם פסק שאין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד, ולא יהיו גודלים לחם על האילנות, כמו שיהיה לעתיד לבא.

אלא שהגאולה תהא בכך שלא יצטרכו לעסוק בל"ט מלאכות.

והנה בימינו אלה אנו רואים איך הקב"ה מכין את העולם לגאולה העתידה. אם לפני אלף שנה, ומאה שנה, היו מזיעים בעת חרישה וקצירה, היום בימינו הדברים נעשים מאליהם עם מכשירים טכנולוגיים.

ומיום ליום אנו רואים שעוד סוג אומנות שבעולם התבטלה, כי ה-AI ממלא את מקומם של בני האדם במלאכתם. מי שאין לו בטחון בהשי"ת, פשוט משתגע מרוב דאגה, הן מהיכן יתפרנס, והן מה יעשה עם הזמן...

כל מי שבא ללמוד היום מקצוע, עיקר המדובר הוא האם המקצוע הזה יגנב גם הוא ע"י AI, או שיהא בר קיימא לכל הפחות לכמה שנים...

פעם חשבו 'ועבדו זרים ורעו צאנכם', יהיו גויים מסין או מיפאן, ובגמ' שבת כתוב שבשכר מצות ציצית יהיה לכל יהודי אלפיים ושמונה מאות עבדים, יש לך עצבים לכ"כ הרבה ערבים שיסתובבו בביתך? ועתה נתברר שהכונה לאלפיים ושמונה מאות חלקי פלסטיק שיהיו בביתך.

הדאגה שלהם הוא רק שיתקיים בהם הכתוב 'והיית משועב ממראה עיניך אשר תראה', שיראו כל היום את הרובוטים מסדרים את כל הבית והם יושבים בשעמום ומשתגעים. אך מי שיש לו את אביי ורבא, רש"י ותוספות, מחבר רמ"א, בעש"ט ומגיד. אריז"ל ורש"ש וכו'. ומתקיים בו

בשבת גם לא עושין מלאכה, אך לאחר השבת הוא חוזר לשדהו כמו שהשאיר אותה בעש"ק, משא"כ בשנת השמיטה כשהוא יושב ולומד בכולל, הוא חושב שברגע זה דורך העני על אותו העץ הרגיש שהשקיע שם כ"כ הרבה זיבול וגידום וכו'. והכל נהרס ברגע אחד.

וכמו כן מצות שמיטת כספים, לפני שתיקן הלל פרוזבול, מי יוכל לשער כמה כוחות נפש צריכין לזה. וכן שחרור כל העבדים בשנת היובל.

ולכן קרא משה רבינו לפנינו אלו הפרשיות, לדעת שאם אנו מקבלים אלו המצוות, סימן שנוכל לקבל כל התורה כולה, כי בכלל מאתיים מנה.

שמיטה ריבית ויובל לבטחון בעולם שנה נפש

כתוב בספה"ק 'מי השילוח' להרה"ק מאיז'ביצא זי"ע סדר נאה בפרשה זאת ע"פ סדר 'עולם שנה נפש'. וזלה"ק: "דבר אל בני ישראל וכו' ושביתה הארץ שבת לה'. ענין שלש פרשיות הנאמרין כאן פרשת שמיטה ופרשת דרור עבדים ביובל ופרשת ריבית, והוא שהש"י מזהיר לישראל שלא ישימו בטחונם בשום דבר הנראה לעיני האדם שיוכל לבטוח בו, ואלו השלשה דברים שמיטה ויובל וריבית הם בעולם ושנה ונפש. כי קנין שדות וכרמים הוא קנין שיש לאדם **בעולם** אשר יוכל לבטוח בו, וצוה הש"י נגד זה מצות שמיטה היינו שלא ישים האדם בטחונו בהם ויראה כי לה' הם, כי בשנת השמיטה אין לאדם שום הכרת קנין בקנינו, ויראה כי לה' הארץ.

ונגד הבטחה שיש לאדם **בזמן**, היינו שיש לו מבטח שיאסוף הון מחיר הזמן היינו שיקח ריבית, אמרה תורה אל תקח מאתו נשך כי עיקר ריבית הוא שלוקח **מחיר הזמן** כמאמר הגמ' [בבא מציעא ס"ג ע"ב] כללא דרביתא כל אגר נטר ליה אסור.

ונגד קנין שיש לאדם **בנפשות** עבדים ויכול לבטוח בהם שישתמש בהם לכל צרכיו, נגד זה צוה הש"י מצות דרור עבדים ביובל, היינו שיראה האדם שאין לו קנין בגופם וצריך לשלחם לחפשי וגם בעת היותם עבדים צוה הש"י שלא ירדה בו בפרך, היינו שייבין שאין גופו שייך לו. וצוה הש"י אלו שלשה המצוות היינו שנראה שהעולם והשנה והנפש אין שום מבטח להאדם בהם, רק ה' הוא מבטח האדם'.

בעצרתא יפקון מן גלותא ברחמי בהקדם שמיטה

והנה אמרו חז"ל שבמוצאי שביעית בן דוד בא, בזכות שמירת מצות השמיטה נזכה לגאולה. ומרן החזו"א זי"ע היה מעורר על זה מאד, ועסק הרבה לגרום לעוד ועוד בני ישראל לשמור על מצות שמיטה, לקרב הגאולה.

ובשבועות נגאלים מעול דרך ארץ, 'קרבה אל נפשי גאלה', לגאול את הנפש מכל השעבודים לענייני עוה"ז.

ולכן תיקן עזרא שיוציאו ספר תורה ויקראו בפרשיות בהר בחקותי לפני חג השבועות. כי כשם שבמוצאי שביעית בן דוד בא, כך במוצאי קריאת בהר בחקותי, יפקון מן גלותא ביו"ט שבועות. לצאת לחירות מכל שעבודי הנפש.

מותר האדם מן הבהמה בקניני הבעלות שלו

כתב ה'כלי יקר' כמה טעמים מרבותינו הקודמים על מצות השמיטה, והוסיף מדיליה טעם נחמד, 'שהטעם של המצוה הזאת הוא כדי להוציא מלבם של עם הקודש שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם', מצות שמיטה משריש באדם 'כי לי כל הארץ'.

ונקדים להתבונן בכל ענין הבעלות והרכוש שיש בעולם, כל אחד הוא בעלים על משהו, אחד הוא בעלים של הבגדים שלו, הכובע והנעליים הם שלו ולא של זולתו, יש אחד שהוא בעלים על עוד כמה מטרים של בית, ויש שהוא בעלים על כמה נפשות. אין בכל העולם עוד בריה שיש לה 'בעלות', הנשר והאריה והדוב אין להם שום בעלות על כלום, לא כובע לא נעליים, לא דירה ולא שום דבר.

יש בין בעלי החיים בג'ונגל מלחמת טריטוריות, אוי לו לאריה ממשפחה אחת שיכנס לתוך השטח של משפחה אחרת של אריות. הם מקיימים 'כל דאליים גבר' כפשוטו. הוא נכנס ובודק את גובהו וחוזקו של היריב, ומכריז 'דו קרב', ואם הוא מנצח את ראש החבורה, הוא מנצח וכובש את כל השטח ונעשה שלו, כל הגורים והלביאות הופכים להיות שלו, והאריה המוכה כופף את ראשו ומקבל את גזר הדין ומסתובב והולך לו לחפש מחייתו במקום אחר. כן הוא חוקי הג'ונגל, אין שום בעלות אמיתית רק בכח הזרוע. אין זה 'בעלות' אמיתית אלא 'שליטה' בלבד.

רק במין בני האדם יש מושג של 'קניינים', ולא רק בבני ישראל כך, אלא אפילו גוי שמחויב מצד ז' מצוות בני נח לעשות דין, אין דבר כזה שיבא גוי חזק וגיבור וישליך גוי חלש וזקן מדירתו, פעם אחת נהגו כן, בסדום, ויהפוך אותם השי"ת.

כמובן שבימינו הגויים המודרניים רוצים להשוות את הבהמות לבני אדם כדי להשוות את בני האדם לבהמות, לכן הם הקימו ארגונים שלמים שנותנים צדק לבעלי החיים, ואוסרים לעשות כביש במקום שמסתובבים שם בעלי חיים, ויש להם חזקת אבות שלש שנים בלי מחאה וכו'. והם באים למחות בשם הבהמות. הכל בגלל שהם אמרו בסידור רק שורה אחת בלבד 'ומותר האדם מן הבהמה אין כי הבל הבל', ושכחו להמשיך ולומר 'לבד

דברי הרמב"ם 'לא תהיה עסק כל העולם כולו אלא לדעת את השם', שש ושמוח בהתקדמות העולם.

וכאשר אמר הח"ח שהכלים המתחדשים, הם הקדמה ליעוד הנביאים. בימיו היה הרכבת, והיום יש הרבה יותר כלים. וכבר אין מי שמזיע בעבור פת לחם. וזוהי גאולה קרובה ממש. משיח רק צריך לבא לומר לנו מה לעשות עם הזמן...

בימינו אלה הטכנולוגיה הולכת ומתקדמת מיום ליום, אדם רק נכנס לביתו והמכשירים מכירים את תווי פניו, ומיד פותחין לו שערים, ומציעים לו כוס מים לשתות. ומנקים את הבית, ומסדרים את רשימת הקניות, והולכים לקנות ומביאים את הדברים ומסדרים אותם לבד בארונות. עבדים קלים כאלה, לא עלה על דעתנו מעולם, עבדי פלסטיק, הם לא משגעים את השכל בדברי הבל. גם לא דורשים אוכל ושתיה ושירותים. גם אין להם מחשבות זרות או פניות של גאווה. חסידים של ממש.

עכ"פ כך נתבטלו כל ל"ט מלאכות בימינו. החורש והזורע והקוצר המעמר והדש והזורה, הכל בקומביין אחד.

וגם לא צריך לכתוב בימינו, אדם מדבר וזה נכתב לבד. מי שצריך היום 'עט' לכתובה, צריך לחפש יהודי עם זקן לבן...

נחזור לענייננו, יש גאולה מעותדת לשבת ולעסוק רק בדעת את ה', כאדה"ר קודם החטא, מלאכי השרת צולין לו, והנחש היה משמש נאמן ומפשיל קופתו, הנחש הקדמוני היה צריך להיות עבד נאמן לאדה"ר. אלא שהוא מיאן לשרת את האדם עמד ובלבל את הכל, אבל בסופו לחזור להיות משמש, אך לעת עתה הרי סוף סוף הוא נחש מסוכן.

וכן כלי הטכנולוגיה, לעת עתה יש בהם רע נורא ואיום, אך בסוף יתגלה שכל מה הקב"ה בעולמו, לא ברא אלא לכבודו.

במוצאי קריאת בה"ב נידונים בעצרת לגאולה

וכתב השלה"ק בשם ספר תולעת יעקב שבחג השבועות שאנו נדונים על פירות האילן, אין הכונה סתם על אילנות ופירות, אלא על החטה שהיתה עץ הדעת טוב ורע, ואיבדה שם 'עץ' בגלל החטא, ומאז צריכין כמה מלאכות עד שעושין פת. ובכל שנה בחג השבועות היה דין בשמים האם כבר הגיע הזמן שיפטרו בני ישראל ממלאכות הפת. ודווקא בשבועות שמקבלין בו עול תורה, וכל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וכן יש בכל חג השבועות התעוררות לפעול רחמים להנצל מעול מלכות ועול דרך ארץ.

כי הגלות של היהודי נכלל בשתי עולות הללו, עול מלכות ועול דרך ארץ. בניסן עתידין להגאל מעול מלכויות,

ארבע מידות בתפיסת הבעלות של האדם

וכן נזכה ללמוד בשבת קודש במסכת אבות פרק חמישי, שאם אין אדם תופס בעלות כראוי, בזה תלוי כל החסידות או הרשעות שלו: (י) אַרְבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם. הָאוֹמֵר שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, זוּ מִדָּה בִּינוּנִית. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, זוּ מִדַּת סְדוּם. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, עִם הָאָרֶץ. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, חֲסִיד. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, רָשָׁע:

הרי שעיקר המודד והמבחן שבאדם אם הוא איש אמת או רשע, הוא בענייני הקניינים. אם יש לו שם חסידות הוא איש חסיד, ולהיפך להיפך.

משלי שלך דשמיטה לאמת דשליך שלך ביובל

עפ"ז ביאר הרה"ק מאיז'ביצא זי"ע ב'מי השילוח', שאלו הם שני הפרשיות שמייטה ויובל, כי החסיד צריך לומר 'שלי שלך, ושליך שלך', בשנת השמיטה יש לאדם קרקע, והוא אומר לבני הקב"ה 'שלי שלך', כי הארץ נתן לבני אדם, יש לאדם קנין, אך כדי להורות ממנו קיבל את הקנין שלו, הוא מחזיר את זה להקב"ה ואומר 'שלי שלך'.

יובל הוא כנגד הסיפא 'שליך שלך', כי באמת מה שהיתה הקרקע בידי מ"ט שנים, זה היה רק זמני, כי בשנת היובל חוזרת הארץ לאחוזתה, וזהו סוד היובל 'שליך שלך'.

שני מדרגות יש כאן. בתחילה יכול אדם לומר 'שלי שלך', אך עדיין מרגיש בעלות באמירה זו בעצמה שהוא מסכים להפקיר בשנת השמיטה. וכמבואר בהל' קניינים שהחלק מהבעלות מתבטא בכך שהוא יכול להפקירו, ההפקרה עצמה היא הוראת בעלות.

אבל יובל הוא הכרה באמת לאמיתו 'שליך שלך', אין צריך להכיר בטובתו כלל. על שמייטה יש מחלוקת ב"ש וב"ה אם שייך הכרת הטוב, אבל ביובל לכו"ע אין הכרת הטוב, כי הוא חוזר לשלח את כל הקרקעות לבעלי הנחלה, ואינם צריכים להכיר לו טובה, כי בשנת היובל אין לו שום בעלות כלל, 'שליך שלך', זוהי הכרה אמיתית בהאמת.

הרי שהשמיטה והיובל מביאים את האדם לשלימות ההתנהגות בקנייני האדם בעולם, שלי שלך בשמיטה, ושליך שלך ביובל.

אדה"ר קיבל את כל הארץ, חוץ מאכילת עץ אחד בלבד. בא הנחש ופיתוהו להיות בעלים גם על העץ הזה. זהו שורש הגלות כשאדם עובר את השיעור, ויורד לגלות אחד 'שלי שלי שלך שלך', ולגלות נוספת 'שלי שלי שלך שלי'. שש שנים אומר אדם 'שלי שלי', בשנת השביעית הוא צריך לומר 'שלי שלך', בכך הוא מודה ומכיר ב'להויה הארץ ומלואה'.

הנשמה הטהורה'. וכך הם לוחמים גם כנגד שחיטת בעלי חיים.

והם משגעים את כל העולם בשטות זאת, כאן בכביש ירושלים - ת"א, הוכרחו לעשות קטע של גשר קטן המחובר בין הר להר, מסתמא זה עלה מאות מליונים כדי שיוכלו החיות והבהמות לעבור מהכא להתם.

מתחילת הבריאה עד לפני חמישים שנה, לא היה משוגע אחד שהיה מייצג את בעלי החיים, כי בעלי החיים אין להם בעלות.

קניתי איש את השם בקנין אדה"ר בבנו כב"נ

הקנין הראשון שהיה בעולם היה בלידת קין 'קניתי איש', זוהי הבעלות הראשונה, אבל 'קניתי איש את השם', לא אני לבדי אלא עם השי"ת ביחד.

ועי' מנחת חינוך בענין קנין האדם בבניו, בבני ישראל יש בעלות רק בבנותיו ולא בבניו, אדם יכול למכור את בתו לאמה, אבל לא את בנו. ולפי המבואר במנחת חינוך ועוד, בבני נח יש בעלות גם בבנים זכרים. כמ"ש 'מהם תקנו עבד ואמה', איך קונים עבד מגוי, מבקשים מאביו שימכרנו, ואם הוא גדול, הוא מוכר את עצמו.

אדה"ר אומר 'קניתי איש את הויה', ומאז והלאה התחיל ענין הקניינים בעולם.

השכיל אדה"ר להחזיר את קניינו להשם

ומכיון שהיה אדה"ר בר דעת, אמר בשיר של יום הראשון 'להויה הארץ ומלואה', כלומר שהקנה חזרה את הכל להקב"ה, 'מלאה הארץ קניינך'.

והסיבה שיש לאדם בעלות על עניינים בעוה"ז, הוא רק בגלל שיש באדם חלק אלו"ה ממעל, והקב"ה הוא בעל הבית של העולם, נתן לו הקב"ה לאדם לעשות קניינים, לא בגלל שיש לו גוף, כי הפיל יש לו גוף יותר גדול וחזק ממך, ואין לו כח לעשות קניינים, מצד העצמות והגוף החומרי לא שייך שיהיה לאדם בעלות על קרקע, כי אדרבה הוא נלקח מן העפר, הרי שהעפר הוא הבעלים שלו ולא הוא הבעלים על הקרקע. וכמעשה באותו רב שבאו לפניו שני בעלי דין לעשות מריבה על שטח קרקע, והתכופף והרים קצת עפר מן האדמה, ואמר להם שהוא 'שמע' איך שהיא אומרת ששתיכם שייכים אליה...

אלא שכל ענין הקניינים הוא רק מצד הנשמה שבקרבתו, חלק אלוה ממעל.

וכל זה בתנאי קודם למעשה, שהאדם ישתמש עם הקניינים כראוי, ולא מעבר לגבול ולשיעור שנתן לו הקב"ה.

והנה עכשיו מתברכים זה מזה, וכבר יכולין להשתדך ולשמוח ביחד. כי כולם בטלים ביחד לקוב"ה שהכריז קרקע פלונית לפלוני. ואין לי שום רכוש ושום חוב ושום עבד. לפני היובל היו שניהם חוטאים, זה שמכר מאחוזתו בגלל עונותיו הוכרח להגיע לידי כך. וזה שקנה את הקרקע, ונדמה לו שיש לו יותר פרנסה בשנים או שלש קרקעות, צריך לשוב בתשובה על זה. כי הקב"ה לבדו נותן פרנסה.

במוצאי קריאת בה"ב יפקון לדעת את השם

ועתה בשנת היובל, תשובו איש אל אחוזתו, זוכים לדרור וחירות הנפש, כל החובות התבטלו בסוף שנת השמיטה, בסוף כ"ט אלול, ובליילה נכנס שנת היובל, אין לי קרקעות, ולא עבדים ולא חובות. ירדה שלווה כזאת על נפשות ישראל, בקרוב נטעם את זה בימות המשיח.

אבל הגאווה האנושית לא יכולה לשמוע דיבורים כאלה, רק בשבת אחה"צ מסכימים לשמוע 'מרבח נכסים מרבה דאגה', מיד אחר הבדלה כבר מחפשים עוד דירה לקנות. אך בשנת שמיטה ויובל זוכים להסתכלות אמיתית על העולם, ולכן מיד נגאלין.

ובזעיר אנפין אנו זוכין לזה בכל שנה, עתה בפרשת בהר ובחקותי כשאנו לומדים אלו ההלכות, ומתפללין שנוכה לפנימיותן. ועי"ז אנו מצפים שבחג השבועות הבעל"ט כשידונו אותנו בשתי הלחם, אם יהיה עם מלאכות הפת, או הכל יהיה נעשה לבד עם AI בעזרת השי"ת, ולא תהיה עסק כל העולם כולו אלא לדעת את ה', תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה. אמן ואמן.

השלמה - פרשת אמור

יום שישי יד אייר פסח שני תשפו

(מס' שיעור 42506810)

**פסח שני - מידת ההוד ושירי מצה <<
מתנות עניים באמצע הרגלים - אחרית
כראשית בשנה ונפש {ב'}**

ההוד זה בהמ"ק ותרעין פתיחין מפסח שני

אנו אומרים בכל יום בתפילה: לָהּ ה' הַגְדֵּלָה וְהַגְבֹּרָה וְהַתְפָּאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוּד. פִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ: לָהּ ה'

ונחזור לענין יובל, שהוא במדרגת 'שלך שלך', כי באמת אין זה מתגלה רק בשנת החמישים אלא גם תמיד בכל שנה כשהוא מוכר או קונה איזה שדה, מוכר שיקח בחשבון שעוד כך וכך שנים תהא שנת השמיטה ובעוד כך וכך שנים תהא שנת היובל.

החפץ חיים זי"ע היה תמה על עשירי רוסיה שעושים עסקאות גדולות ובאים אל הרב שיסדר להם חוזה בין המוכר לקונה, ואף אחד מהם לא הוסיף סעיף שמתייחס לביאת המשיח, שאם יבא משיח מה יעשו עם העסק הזה. והרי בכל יום אחכה לו שיבא.

חשבון שמיטה ויובל בכל השנים שביניהם

כשהיו בני ישראל יושבים על אדמתם והיה כאן שמיטה ויובל, לא היה שום חוזה מכירה שלא הוזכר שם שמיטה ויובל, כי זה מוכרח להיות חלק מהתשלום, לפי רוב השנים ולפי מעוט השנים. ונמצא שהיובל היה תמיד עומד בין עיניהם ולא רק פעם בחמישים שנה.

ולכן היה מצוה לבית דין 'למנות' שנות שמיטה ויובלות. ובפשטות היו מברכין ברכה על מנין זה בכל שנה ושנה, וכמו שבספירת העומר אין לאבד את החשבון, כך בשנות היובל אין להסיח דעת מחשבון זה.

כי זה מה שעוזר לאדם שכל קנייניו יהיו כמו אדה"ר קודם החטא, והרי שאלו המצוות ממשיכין על האדם גאולת הנפש, וההיפך מזה, מביא את האדם לגלות, כי כמה שאדם יותר 'שולט' על נכסים ונכדים, ויש לו 'בעלות' על יותר רכוש ולבוש, הרי הוא יותר 'עבד נרצע', כי מרבה נכסים מרבה דאגה.

בשנת היובל היה היהודי שמח בשמחה עצומה, ב"ה השתחררתי מכל העבדים והקרקעות ושטרי חוב. כי כשהיו לו שטרי חוב בידיו, היה דואג על שהדולר הולך ויורד, והרה"ק מקארלין פרנקפורט כבר הבטיח שיבא זמן וישתמשו עם הדולרים כדבק על הקירות בלי שום ערך ושוויות.

לפני היובל היה לו לאדם ריבוי עבדים ריבוי נכסים וריבוי שטרות, ונתקיים בו כל מה שאמרו חז"ל על מרבה עבדים, מרבה נכסים, ומרבה חובות מרבה שונאים ואיבה, אנשים לא יכולין לראות אותך ברחוב.

גאולת האדם בדרור דשו"י מריבוי הנכסים

כיון שנכנס ראש השנה דשנת היובל, תיכף אחר מעריב הוא ניגש במאור פנים לומר 'לשנה טובה תיכתב ותיחתם' לכל אלו שלא היה מסוגל לדבר עמהם ארבעים ותשע שנה, בגלל חובות שהוא חייב להם או שהם חייבים לו,

דין, אין שם שני צדדים בדין תורה, וזכה הלה זכאי ע"י מדת ההוד של זה.

מידת ההוד דקוב"ה שהוא מודה על האמת

ומבואר בספה"ק שכן הוא כלפי מעלה כביכול, כמו שהוא מנצח במדת הנצח, כך כשהוא מתלבש במדת ההוד, הוא כביכול מודה. וזוהי ישועה גדולה לישראל יותר ממדת החסד.

ולמשל, מבואר בגמ' ברכות שאלהו הנביא זכור לטוב טען לפני השי"ת שהסיבה שכלל ישראל עזבו את דרך התורה הוא מסיבה עליונה: (מלכים א, יח, לז) עֲנִי ה' עֲנִי וַיִּדְעוּ הָעָם הִזָּה כִּי אֲתָה ה' הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסִּבֶּתָ אֶת לָבָם אַחֲרֵינִי.

כי הקב"ה צוה להמליך את ירבעם בן נבט על ישראל, הקב"ה שלח את אחיה השילוני שימליכנו לירבעם. וכבר היתה נבואה בימי דוד המלך 'רחבעם וירבעם יחלקו את המלוכה'. ועי"ז נתגלגלו הדברים שירבעם יבטל את העליה לרגל ועשה שני עגלים, ועי"ז עבדו בני ע"ז. אף שירבעם היה צדיק בתחילה, היטב ידע הקב"ה כל מה שעתיד ירבעם לעשות, בסוד הידיעה שלפני הבחירה, א"כ היה ידוע למעלה שעתיד הוא להחטיא את ישראל. וזה שאמר אליהו הנביא 'ואתה הסבות את לבם אחורנית'. כך טוען אליהו הנביא כלפי מעלה כביכול, הסיבה שהם עובדים ע"ז לבעל, אתה גרמת להם שהסבת את לבם אחורנית.

חזר הקב"ה והודה לאליהו - 'אשר הריעותי'

ואמרו חז"ל בגמ' [ברכות לב] אמר רבי שמואל בר רבי יצחק מנין שחזר הקב"ה והודה לאליהו, שנאמר ואשר הרעוּתִי. והרי שיש למעלה מדת ההודאה כביכול כביכול. אין לנו השגה מה שכתוב כאן, אך כן כתוב בגמרא של כל יהודי, שיש להקב"ה מדה שהוא מודה על התביעות שתובעים אותו, כמובן שתלוי מיהו התובע, כשאלהו הנביא אומר לו איזה מציאות, והיה הקב"ה יכול לנצח אותו כביכול, אעפ"כ הודה הקב"ה ואמר 'ואשר הרעוּתִי'. כי ברצונו הוא מתנהג עם מדת הנצח כאשר עשה עם פרעה גם שלא עברו ד' מאות שנה בפשטות וכו', וברצונו הוא מתנהג עם מדת ההוד כלפי טענותיו של אליהו הנביא. 'מנין שחזר הקב"ה והודה לאליהו'.

הודה הקב"ה למשה - סלחתי 'בשביל שאמרת'

וכן היה במשה רבינו, בתחילה אמר הקב"ה 'הרף ממני ואשמידם ואעשה אותך לגוי', טען משה רבינו לפניו 'ושמעו מצרים ואמרו הגויים מבלתי יכולת', הקב"ה לבדו

הַמְּמַלְכָּה. אלו הם ז' המדות שהקב"ה ברא בהם את העולם. וכמבואר בספה"ק שאין הם המדות 'שלו', כי הוא ית' אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל, ולא שייך לדבר על מדותיו ח"ו, אלא שיש לו להקב"ה הנהגות שונות, הנהגת חסד, הנהגת גבורה, הנהגת תפארת, נצח הוד יסוד ומלכות. וכן דרשוהו חז"ל לפסוק זה בפרק הרואה במסכת ברכות.

ומבואר בזה"ק שהיום, ב'פסח שני' שבו מתחיל שבוע של ספירת ההוד, באלו הימים 'תרעין פתיחין', כלומר ששערי שמים פתוחים. ואי' בזה"ק שקדושת פסח נמשכת עד אלו הימים.

ובגמ' ברכות נח. דרשו חז"ל פסוק 'לך ה' הגדולה והגבורה', ואמרו חז"ל 'וההוד זה בית המקדש'. וצריך להבין איך שייך ענין ביהמ"ק, עם פסח שני, ותרעין פתיחין, עם מדת ההוד.

והנה המהלך הפשוט בספרי חסידות על מדת ההוד, הוא פשוט להודות להשי"ת, וא"כ יש בזה שינוי משאר המדות, שהם מדותיו של הקב"ה כביכול, חסד שהקב"ה מנהיג עולמו בחסדו, גבורתו ותפארתו ונצחונו. איך נתהפך הוד לעבודת האדם שהוא צריך להודות להשי"ת. מהי מדת ההוד של הקב"ה? אם הוד היינו הודאה, למי הקב"ה מודה כביכול? מה שאמרו חז"ל שהוא מניח תפילין וכתוב בו 'מי כעמך ישראל', זה שייך למדת התפארת שהוא מתפאר עם בני ישראל, א"כ צריך ביאור מה שייך מדת ההוד כלפי מעלה?

ומבואר בספה"ק שהדבר כפשוטו, מדת ההוד מלשון הודאה על האמת. כי נודע שענין ההודאה יש בו שני פירושים, אחד מלשון 'תודה רבה' והשני מלשון 'מודה במקצת', כשאנו אומרים 'מודים אנחנו לך', אנו מודים על האמת שכל ההצלחות אינם בכוחינו אלא הכל ממנו יתברך לבד. הטוב כי לא כלו רחמיו, והמרחם כי לא תמו חסדיו.

לכן צריך לכרוע במודים, כי משמעות ההודאה באה בכפיפת ראש, כמי שתובע חבירו בבית דין והלה הודה לטענתו, הרי זה ככופף את ראשו. לעומת התובע שהוא ניצח בדין תורה במדת הנצח. כך הוא בכל דין תורה, יש אחד שיוצא זכאי במדת הנצח, ויש אחד שיוצא זכאי במדת ההוד כשהודה הלב לטענותיו.

דעת הרא"ש כי 'כל דאלים גבר' היינו בטענותיו בבית דין, הוא גובר ומנצח בדין תורה באלימות טענותיו, הרי שהוא ניצח במדת הנצח. אך אם השני עשה 'הודאת בעל

בפרשת אמור מבואר על בעל מום מזרע אהרן שהוא פסול לעבודה, כשרואה הכהן שהוא בעל מום, הוא מקבל את הדין באהבה והכנעה. מה שייך לומר 'למה נגרע'? וביאר החינוך שבאמת בשאר המצוות מקבלים את הדין באהבה ושוקקים, כי עבר זמנו בטל קרבנו, אך אלו הרגישו שמכיון שיש שני מצוות עשה בתורה שאם אין מקיימין אותן יש עונש כרת. רק מילה ופסח בלבד. מי שאינו מביא קרבן פסח, אינו דומה למי שלא תקע ולא שמע שופר בר"ה, כי מי שלא היה יכול לשמוע קול שופר בר"ה, נאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. ושלום על ישראל.

אך אלו האנשים שהיו טמאים לנפש אדם, הבינו שיש בזה עונש כרת ואין להם חלק בכלל ישראל, ולכן הוסיפו ואמרו 'לבלתי הקריב.. בתוך בני ישראל', אם הטענה היתה שהם רוצים להקריב עם כולם, הרי בסוף הקריבו לבדם בפסח שני, וא"כ שוב נגרעו.

וביאר הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע כי 'בתוך בני ישראל' היא היא הטענה, שאין הם רוצים להכרת ח"ו מתוך בני ישראל ע"י שלא עשו את הפסח. אנו רוצים להיות חלק מכלל ישראל.

על הכרת בביטול מצות פסח כתוב 'ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל'. ועל זאת צעקו 'למה נגרע', למה נהיה גרוע מכלל ישראל, כטענת בני מנשה כנגד בנות צלפחד שטענו בלשון 'ונגרעה נחלתנו', לשון חסרון ופקידה. כי מי שאינו מביא קרבן פסח הוא נגרע ונחסר מכלל ישראל. ואונסא כמאן דעביד לא אמרינן. [בכמה עניינים] על זאת בכו 'למה נגרע', כשיספרו את כלל ישראל, ימחקו אותנו מהרשימה? הרי אין אנו אשמים במה שנטמאנו. ובפרט לדברי הגמ' [סוכה כה] שהם היו מישאל ואלצפן שהלכו במצות משה להוציא את נדב ואביהוא מתוך הקודש. וא"כ עסקנו בחברא קדישא למת מצוה, וכי בשביל זה נגרע מתוך בני ישראל.

הודה הקב"ה לטענתם בתרעין פתיחין של מידת ההוד

אמר להם הקב"ה, אין אתם נגרעים מכלל ישראל, אלא שעכשיו עדיין חודש ניסן, ערב פסח, הנה בעוד חודש יבא שבוע של מדת ההוד, והוא סוד ההודאה העליונה כלפי טענות שטוענים כלפי מעלה. זאת מלבד ענין קבלת התפילות שהוא ממקום גבוה יותר, קבלת הטענה באה ממדת ההוד. הודה להם הקב"ה לטענת 'למה נגרע'. ולכן תהא ישועתם בשבוע של מדת ההוד.

יודע הכל, ועוד שהרי כבר אמר הקב"ה למשה רבינו בפרשת שמות 'מי שם פה לאדם', וא"כ מה שייך לטעון 'ואמרו מצרים מבלתי יכולת', מי עושה שהם יאמרו כך והרי הכל ממנו ית', א"כ יכול הקב"ה ברגע אחד להסתדר עם החשש של משה רבינו שלא יהיה חילול השם.

אלא שבחר הקב"ה להתנהג במדת ההוד, לא לנצח את טענותיו של משה, אלא אדרבה ביקש להודות לו ולגלות את מדות רחמיו ית' שהם תכלית הבריאה.

ובגמ' הוסיפו חז"ל כי אדרבה, הקב"ה רימז לו למשה שיפציר בתפילה כי הדבר תלוי בו, ולכן אמר לו 'ועתה הניחה לי ואכלם', שיבין שהדבר תלוי בו, שאם לא יניחנו, יפעל ויגלה את הרחמים. ואכן כך הוה. 'סלחתי כדברך' ופרש"י 'בשביל שאמרת'. כביכול חזר בו מחמת טענתו של משה.

כי יש בהשי"ת מדת ההוד. כשהוא רואה נקודה של אמת בלבו של משה רבינו ובלבו של אליהו הנביא, הוא מודה לעומתם.

ועתה נחזור לדבר במדותיו של בן אדם. יש לנו מדת הנצח באופן מופלג, ומעט מאד ממדת ההוד. על מדת ההוד אנו צריכין לעבוד כדי לזכות להכנע ולהודות. אבל מדת הנצח יש לנו בנפש ממילא, כי אכלנו מעץ הדעת ונכנס בנו גאווה ותמיד אנו רוצים לנצח את חברינו. ודרכו בקודש של כ"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שאע"פ שהיו לו כמה חומרות ודקדוקי הלכה, אם היה איזה וויכוח, עשה דווקא כרצון השני ולא כרצון עצמו, ואמר 'א איד טאר נישט אויספירן', יהודי אסור לו לנצח. כי מדת הנצח שייכת להקב"ה ולא לנו. רק את היצר הרע צריכין אנו לנצח בכל יום. לא את החבר ולא את השכן.

תבעו מנקודת האמת למה נגרע ונכרת מתוך בני

זהו ענין פסח שני. האנשים שהיו טמאים לנפש אדם, אמרו 'למה נגרע', אין זה בלשון תפילה אלא בלשון טענה. לא אמרו 'יהי רצון מלפניך שלא נגרע', אלא באו לפני משה בערב פסח ראשון ואמרו לו, אנחנו טמאים לנפש אדם, למה נגרע. היה לו למשה לומר להם, אם אתם טמאים אין אתם ראויים לקרבן פסח, שובו לכם לאהליכם בשתיקה. 'עבר זמנו בטל קרבנו' הוא יסוד מוסד בכל התמידים והמוספים.

כל מה שקרבן פסח דוחה שבת הוא רק משום שקבוע לו זמן. וכיון שאינו ראוי לקרבן פסח, ככתוב בתורה על ערל וטמא ושכיר ותושב שלא יאכלו בו. מה שייך לומר 'למה נגרע'?

חכמים, כביכול מקיים הקב"ה מצות יראה מלפני ת"ח. כי כל מצוה שאנו מקיימים מוכרח שיהיה לה שורש כלפי מעלה, כמ"ש 'אשר קדשנו במצותיו, מצוותיו שלו שהוא כבר קיים.

ההוד זה בהמ"ק שבו מתקבלים טענות ישראל כתפילת שלמה

אי' בגמ' ברכות נח, לך ה' הגדולה וכו', וההוד זה בית המקדש. וצריך להבין איך שייך כל הנ"ל לביהמ"ק. והענין הוא כי בשעה שחינך שלמה את הביהמ"ק הראשון אמר להקב"ה שהכח של ביהמ"ק הוא מקום של שמיעת תפילות, ואם יש לאדם טענה, בוודאי ינצח כביכול. אם ייעצר השמים ולא יהיה מטר, ויבא לכאן ויבקש, תקבל תפילתו:

(דברי הימים ב, ו.) כָּל תַּפִּלָּה כָּל תַּחֲנָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל הָאָדָם וּלְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּ אִישׁ נִגְעוֹ וּמִכְאָבוֹ וּפָרַשׁ כִּפְיוֹ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה: וְאַתָּה תִּשְׁמָע מִן הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שְׁבַתְךָ וְסִלְחָתְךָ וְנִתְתָּה לְאִישׁ כָּכָל דְּרָכָיו אֲשֶׁר תִּדְעַת אֶת לִבָּבוֹ כִּי אַתָּה לְבַדְּךָ יֹדַעְתָּ אֶת לִבִּי בְּנִי הָאָדָם: ... כִּי יֵצֵא עַמָּךְ לְמִלְחָמָה עַל אוֹיְבָיו בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלַחֵם וְהִתְפַּלְּלוּ אֵלֶיךָ דְּרָךְ הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר בְּחֶרֶת בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בְּנִיתִי לִשְׁמֶךָ: וְשָׁמַעְתָּ מִן הַשָּׁמַיִם אֶת תַּפִּלָּתָם וְאֶת תַּחֲנֻנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם: ... וְשָׁמַעְתָּ מִן הַשָּׁמַיִם מִמְּכוֹן שְׁבַתְךָ אֶת תַּפִּלָּתָם וְאֶת תַּחֲנֻנֵיהֶם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם וְסִלְחָתָם לְעַמָּךְ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ: עֲתָה אֱלֹהֵי יִהְיֶה נָא עֵינֶיךָ פֹּתָחוֹת וְאֲזַנֶיךָ קֹשְׁבוֹת לְתַפִּלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה.

כי כשם שיש 'זמן' של מדת ההוד, מי"ד אייר עד כ' אייר. כך יש 'מקום' של מדת ההוד, והוא בביהמ"ק, וכך יש 'נפש' של מדת ההוד, כמ"ש בספר יצירה שיש 'עולם שנה נפש', הנפש של מדת ההוד, הוא הצדיק שזוכה לטעון טענה אמיתית כלפי הקב"ה, והקב"ה חוזר ומודה לו. כלשון חז"ל שחזר הקב"ה והודה למשה רבינו ואמר 'ואשר הרעותי'.

הנוי והנצח לחיי העולמים במידת ההוד של צדיק גוזר

ה'אמרי חיים' זי"ע היה מפרש 'הנוי והנצח לחיי העולמים', הנוי של הצדיק שהוא מנצח את הקב"ה כביכול, והקב"ה אומר לו 'סלחתי כדבריך'.

כי תיבת הוד יש לה עוד פירוש, לשון נוי ופאר, זהו הנוי וההוד של הקב"ה כשהוא מנוצח ממך. וכמ"ש בשיחות הר"ן סי' סט: "זמרו למי שמנצחין אותו ושמח" (פסחים קיט.) כי צריכין לנצח אותו יתברך כביכול. כי אף על פי שנדמה להאדם שהשם יתברך אינו רוצה לקרבו מחמת

וזש"כ בזה"ק שיש עכשיו 'תרעין פתיחין' לשבעה ימים, כלומר שערים פתוחים לשמוע טענות אמיתיות מעומק הלב. יש עת רצון של קבלת התפילה, ויש עת רצון של קבלת הטענות.

וכן מצאנו בזה"ק שאמר רשב"י למלאך המקטרג 'לך אמור להקב"ה שכל זמן שאני בעולם לא תהא מגפה'. הוא אינו מדבר בלשון תפילה אלא בדרך טענה. 'חס ושלום לא תשתכח תורה מ'ישראל'. דבריו של רבי שמעון הם תביעות וטענות, והוא מרכבה למדת ההוד, והקב"ה מודה לו. 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. בכל הדורות לא היה לנו כזה 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים' כרבי שמעון בר יוחאי. כי הוא מרכבה למדת ההוד של הקב"ה, כביכול הוד הוא סוד הביטול, שהקב"ה מודה ונותן לטוענים פסח שני, ונותן לרשב"י את מבוקשיו לזכות ולפטור את ישראל.

וזש"כ לך ה' הגדולה... והנצח וההוד. שיש מדת הוד כלפי מעלה. וכתב הרמב"ם בהל' דעות שאנו צריכים ללכת בדרכיו של הקב"ה וגם אנו נתרגל להתבטל לפניו ית' ולפני חברים, ולא להיות מרכבה למדת הנצח כלפי בני אדם, רק כלפי נצחון על היצר הרע, כלפי החברים נהיה מרכבה למדת ההוד, להודות בהכנעה וביטול.

זהו החידוש של מדת ההוד שיש למעלה כביכול. כך היה בפסח שני, וכך היה במשה רבינו ובאליהו הנביא, וכך היה בטענת בנות צלפחד, היתכן שלא יהיה לאבינו נחלה, והודה ה' ואמר 'כן בנות צלפחד דוברות'. ואח"כ טענו בני מנשה טענה אמיתית על נחלתן, וגם שם הודה הקב"ה וסידר את הענין. כל זה הוא מדת ההוד.

ולכן יש תרעין פתיחין בשבוע זה לגבי הטענות שאדם טוען לפני ה', אך צריך להזהר שתבא הטענה מעומק הלב, רבונו של עולם עד מתי אני סובל מהיצרים והמשיכות האלה, שנים רבות שאני עולה ויורד, מתגבר ונכשל, תרחם עלי כבה. ובפרט שתהא הטענה מעומק הלב, אם לא, הרי היא חוצפה כלפי שמיא ח"ו.

בגמ' מסופר על האמורא לוי שאמר טענות כלפי מעלה, הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע היה טוען כלפי מעלה, כשהקב"ה מסכים לטענותיו זהו ממדת ההוד של הקב"ה כביכול.

הקב"ה מקיים מצות יראה להודות לטענת הת"ח

אמרו חז"ל שהקב"ה מקיים כל התורה, ושאלו הצדיקים דא"כ איך הוא מקיים מצות יראה, בשלמא תפילה הוא מתפלל 'שיכבשו רחמי את כעסי', כמבואר בגמ', אך איך שייך 'יראה' כלפי מעלה? ופירשו הצדיקים שמכיון שדרש רבי עקיבא 'את ה' אלקיך תירא, לרבות תלמידי

'עבר זמנו', שהרי גם אשתקד אכלנו מצה עד פסח שני, ומצות פסח מחוברת למצות מצה. והרי נעשה להם נס למעלה מדרך הטבע, שאכלו ממצה אחת ס"א סעודות. כל זאת כדי להמשיך אור הפסח עד פסח שני.

ובזה מיישב מה שאמרו בטענתם 'בתוך בני ישראל' אף שטענה זאת לא נפתרה כנ"ל. ביאר רבי מאיר'ל כי הם טענו שהם רוצים חלק מהיו"ט פסח הראשון, אמר להם הקב"ה, אכן כך הוא האמת, כי עד פסח שני עדיין מאיר הפסח הראשון, והראיה שאכלו מצה עד פסח שני.

ולהבין דברי רבי יעקב עמדין נוסף מש"כ החת"ס במאמרי שבת חנוכה תקצ"ד, בענין קושיית הבית יוסף מדוע יש חנוכה ח' ימים הרי היה די שמן ליום אחד. ובברכי יוסף להחיד"א הביא שיש מתרצים קושיית הב"י ע"פ דברי המזרחי שהקשה מדוע אין ספקא דיומא בחנוכה בחו"ל, ורצו לתרץ שזה גופא תירוץ על קושיית הב"י, שהיה צ"ל חנוכה ז' ימים, ומשום ספקא דיומא עושים שמונה ימים.

מקפידים על יום סיום החג כמו על יום תחילתו

אך החת"ס מקשה דא"כ מדוע יש ח' ימי חנוכה בא"י? וכתב חידוש גדול, שכשם שמקפידים על התחלת היו"ט שיהיה ביום המיועד, כך יש קפידא ביום שמסיימין את החג. וכשם שכתוב בתורה על ימי הפסח 'עד יום האחד ועשרים בערב', וצ"ע שהרי כבר כתוב 'שבעת ימים', ואני יודע לבד שיום השביעי הוא כ"א ניסן? אלא שהקפידה תורה על סיום יום החג. לו יצויר [אף שאין מציאות כזאת] שהיה ב' ימי ט"ז ניסן היה צריך להמשיך עוד יום עד כ"א ניסן.

זה נראה נכון יותר מכל מה שנאמר בקושיית הב"י

וכתב הג"מ רבי יוסף נפתלי זי"ע ששנת הנס היה חודש כסליו חסר, בשנת ג' אלפים תרכ"א, [אף שבימים ההם קדשו ע"פ הראיה ולא ע"פ חשבון, אכהמ"ל כי י"א שאף באותם הימים היה הסדר הזה] וא"כ היה יום המתחיל של נס השמן ביום כ"ה כסליו, ויום המשלים את הנס היה ב' טבת. ואם יוסיפו בשנה הבאה ל' כסליו, נמצא שיסתיים החג ביום א' טבת, וכן לא ייעשה, כי כל דתקון כעין דאורייתא תקון, והתורה מקפדת על יום סיום החג. משום אותה שנה שכסליו מלא, תקנו תמיד ח' ימי חנוכה, כדי שבכל שנה ידליקו נר חנוכה גם ביום ב' טבת. אף שבשנה חסרה נמצא שמדליקין גם בג' טבת. לא רצו לתקן פעם ז' ופעם ח', שלא מצאנו כזאת בשום יו"ט, על כן קבעו ח' ימים לעולם. וזה נראה לי לענ"ד נכון יותר מכל מה שנאמר בזה.

שקלקל הרבה, וגם עכשיו אינו מתנהג כראוי כרצונו יתברך, אף על פי כן צריך האדם לחזק עצמו ביותר ולהשתטח עצמו לפניו ולפרוש כפיו אליו יתברך שירחם עליו ויקרבהו לעבודתו כי אף על פי כן אני רוצה להיות ישראלי. נמצא שרוצה לנצח את השם יתברך כביכול, והשם יתברך יש לו שמחה מזה שמנצחין אותו כביכול.

ובמסכת אבות מבואר שע"י שאדם מבטל רצונך מפני רצונו ית', היינו שמנצח את יצרו, עי"ז יזכה גם למדת ההוד, 'כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך', לשון סגי נהור, שמבטל רצון עצמו ית' כביכול לפני רצון הצדיק.

נמשך נס יצ"מ באכילת שיירי מצה דפסח עד פסח שני

כתב החת"ס בדרושי חנוכה, וכ"כ הג"מ רבי יעקב עמדין זי"ע בסידור בית יעקב, 'עמודי שמים', שהוא רוצה לומר 'דבר ברור שלא אמרו אדם מעולם', [ופלא שהחת"ס לא הזכיר הדברים משמו, והרי סידור בית יעקב לא ירד משלחנן] שהחידוש של פסח שני הוא חידוש גדול, כי אדם שמאחר מלהביא קרבנו, דרשו עליו חז"ל 'מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות', ואיך תיקנו להם פסח שני.

והצדיקים אמרו שזה התיקון של פסח שני הוא 'דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל, לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא', אם פסח שני ביטל את הכלל של 'עבר זמנו בטל קרבנו', כנראה שהוא גם מבטל את הכלל כולו של 'מעוות לא יוכל לתקון', וכן יכולין לתקן הכל, כי אין שום יאוש בעולם כלל. כנודע מש"כ החובות הלבבות בזה.

וב'אמרי נועם' להרה"ק רבי מאיר'ל דז"קובער זי"ע מבואר בדרושי פסח שני, כי בפרשת המן כתוב שלפני ירידת המן טענו בני ישראל שאין להם מה לאכול, ופרש"י שמיציאת מצרים עד ליל ט"ו אייר, אכלו ס"א סעודות משיירי מצה שהוציאו ממצרים. [וי"א שגם ביום ט"ו אייר אכלו משיירי מצה, זה תלוי בחשבון ס"א סעודות, אם כבר אכלו סעודה שלישית בימים ההם או לא. עי' מלבי"ם בארץ חמדה]

וכתב ה'אמרי נועם' שהסיבה שהמשיך הקב"ה את אכילת המצה עד הנה, הוא להורות על הסוד הגדול הזה שאור הפסח נמשך עד פסח שני. כי היה גלוי וידוע לפניו ית' בסוד הידיעה שעתיד ליתן לנו פרשת פסח שני. כמ"ש רש"י שראויה היתה פרשה זו להנתן ע"י משה, אלא שמגלגלין זכות על ידן וטענו למה נגרע וכו'.

ולכן נתן הקב"ה לאכול משיירי מצה עד פסח שני, להבין גם בשנה השנית כשיתגלה סוד פסח שני, יראו שעדיין לא

יחשוב מיום לחברו כמובא בספרים, וכן בעבודתו יתברך לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה, כי כשרוצין ליכנס בעבודת ה', נדמה להאדם כאילו הוא משא כבד, ואי אפשר לו לישא משא כבד כזו. אבל כשיחשוב שאין לו רק אותו היום, לא יהיה לו משא כלל, וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום, לאמר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכונה ובכח כראוי, וכיוצא בזה בשאר העבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי. היום אם בקולו תשמעו, 'היום' דיקא, והבן'.

וכן מבואר ב'חובות הלבבות' לענין פרנסה, שאין להותיר מיום לחבירו, שדרכו של אדם שהוא דואג דאגת מחר, ורוצה שכבר יהיה לו מוכן במגירה לעוד כמה שנים, והקב"ה אומר לו, הרי אני נשאר איתך תמיד, מה לך לדאוג ליום מחר?

וכן אמר רשב"י לתלמידיו שזהו הטעם שלא נתן הקב"ה מן פעם בשבוע או בחודש, רק כדי שנשתוקק אליו ית' בכל יום ויום.

ומזה נלמד מדת הבטחון, שלא לדאוג למחר, וגם כשיש במגירה שפע, לא לסמוך על זה כלל, רק על השי"ת לבדו שברצונו מרחיב וברצונו מקצר. וגם הממון שיש במגירה, נברא בכל יום מחדש. וכשהולך לישון בלילה, יחשב בדעתו שכל הממון שבמגירה נבאשו עם תולעים. מחר יבא יום חדש, ואבקש מהקב"ה שפע חדש, בריה חדשה. פנים חדשות.

קל הויה ויאר לנו בכוונת 'היום' דספירת העומר

וכתב רבי אפרימ'ל כי 'היום' בגימ' ס"א, אלו הם ס"א סעודות שהטעימנו הקב"ה טעם מן, לא אותו הטעם בפשטות, כצפיחית בדבש, אלא טעם הבטחון שאנו סומכים על השי"ת מיום ליום.

ובאמת היה דבר פלא, היה להם חתיכת מצה על השלחן, וממנו אכלו שישים ואחת סעודות. זה היה כמו 'פתיחת שיעור כללי' לשיעור של אוכלי המן ארבעים שנה.

ובסידור האריז"ל כתוב בברכת העומר כשאומר 'היום' יחשוב 'א"ל הויה' בגימ' הו"ם. והוא בגימ' ז"ן. כי הקב"ה זן אותנו בכל יום ויום. ואין לנו מה לדאוג, אל הויה ויאר לנו.

פסוק של בקוצרכם נכנס לכאורה בתוך דברי חברו

ב"ה בשיעור הקודם עסקנו בפסוק 'ובקוצרכם את קציר ארצכם', ועוררנו בו שני קושיות, האחד שכבר נכתב בפסוק הזה בפרשת קדושים, והשני שנכנס כאן באמצע המועדות בין שבועות לראש השנה, והזכרנו כמה ביאורים

החת"ס כותב שאע"פ שנאמרו יותר מאלף תירוצים על קושיות הב"י, התירוצים הזה יותר נכון מכל התירוצים.

תחילת החג דאכילת מצה וסופו בפסח גדול וקטן

לאחר ששמענו שיש ענין לציין את יום המסיים כיום המתחיל, א"כ כשם שאנו מציינים את יום יציאת מצרים ואוכלין בו מצה, צריך גם לציין את יום שסיימנו בו אכילת המצה, פותחין בפסח גדול ומסיימין בפסח שני, זהו סיום מצות אכילת מצה.

[היו חסידים שאכלו רק מצה עד פסח שני, והרה"ק מפייטסבורג אכל רק מצה עד שבועות].

וזה שכתב רבי יעקב עמדין שטעם מצות פסח שני הוא זכר לאותו הנס שעד היום אכלו עוד מהמצה שהוציאנו ממצרים.

צפון ועוד ס"א סעודות שיירי מצה עולה אפיקומן

ראיתי בספר 'למודים בניסים', חיברו אב"ד סטרליסק זצוק"ל, שכתב דבר פלא, שיש בקדמונים טעם למצות 'יחץ', זכר לענין זה שהמשיכו לאכול עוד ס"א סעודות מאותה מצה. וב'צפון' מוציאים את החלק הטמון, צפון בגימ' רכ"ו. ור"ו ועוד ס"א סעודות הרי רפ"ז בגימ' אפיקומן. החילוק בין צפון לאפיקומן הוא ס"א, רמז לאותם ס"א סעודות שאכלנו אחר היציאה ממצרים.

ומבואר בשו"ע הל' יו"ט שהיה מנהג לקחת חלק משיירי אפיקומן ולתלות בבית, ובמ"ב כתוב שעשו בו צורת מגן דוד [לפני שגנבו הציונים את הצורה] ותלוהו בבית. וביו"ט אסור לעשות הצורה הזאת.

טעמו בס"א שיירי המצה טעם המן בבטחון של 'היום'

ראיתי בספה"ק 'עונג שבת' להרה"ק רבי אפרימ'ל קראקובסקי זצוק"ל, מחסידי ברסלב לפני כמאה שנה. להבין דברי חז"ל בגמ' 'עוגה שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן', וצ"ע שהרי אז עוד לא טעמו טעם מן. ועוד שאם כבר ידעו מה זה טעם מן, איך התפלאו אח"כ ו'לא ידעו מה הוא'. והרי זה להם חודש שלם שהם טועמים טעם מן. וכן צ"ע מהו ענין מנין ס"א סעודות.

וכתב שיש יסוד גדול בעבודת ה' 'היום אם בקולו תשמעו', היום דייקא. כשם שבפרשת המן אי אפשר להותיר מיום לחבירו, כך מבואר בספה"ק לקוטי מוהר"ן [קמא, סי' ער"ב] לענין עבודת ה': 'היום אם בקולו תשמעו' (תהלים צ"ה), זה כלל גדול בעבודת השם, שלא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום, הן בעסק פרנסה והצטרפותו, צריך שלא

הן הלקט והן השכחה והן הפאה, כולם הם 'אחרית הקציר', לעומת 'ראשית' יש 'אחרית'.

אם למדנו שבני ישראל נקראים כביכול כמו התבואה של הקב"ה, יש גם בהם ראשית ואחרית. נשמות גדולות של צדיקים מופלגים, ונשמות רחוקות ואחרונות ביותר. בוודאי שכל יהודי הוא חשוב מאד, כל אחד הוא שיבולת אחת בתבואתו של הקב"ה. השבולת האחרונה הנשכחת היא 'לעומת' היהודי האחרון.

מיהו היהודי האחרון? גר צדק. כי אנו מבני אברהם יצחק ויעקב שבחר בנו השי"ת והוציאנו ממצרים, רות המואביה היא כביכול כיהודי אחרון. הן מצד שהיא גיורת, והן מצד שהרבה שנים לא היתה יכולה להתקבל בעם ישראל, שעדיין לא נודע דרשת 'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית', זה היה סוד נסתר. הקב"ה רצה שזה יתגלה רק בימי שמואל. גיורת ממואב היא סוף כל אחרית שבנשמות ישראל.

הקב"ה עשה שהכהן אוכל ראשית התבואה, והגר העני אוכל את האחרית, השכחה.

וכמו שהארכנו בשיעורי השבוע ענין שבט הכהונה שהקב"ה הבדילם 'בין קודש לקודש', וכמ"ש בתוס' פסחים קד' הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושך, בתחילה הבדיל את שבט הלוי מכל שבטי ישראל, ואח"כ הבדיל עוד בין קודש לקודש בכך שקידש את הכהונה קדש קדשים.

ומכיון שהוא הקדוש ביותר, מביאים לו ביכורים שהוא ראשית התבואה. כי הראשית צריך לאכול את הראשית. והאחרית שהוא לקט שכחה ופאה ניתנים 'לגר...'. כאמור שהגר הוא האחרית שבנפשות.

וזה שמבואר במגלת רות שהגירות מלקטת את הלקט, כי הניצוץ של הנשמות הנמוכות מתהלכים בשדה וצריך ללקטם ולהגביהם.

חזר והשווה אחרית דוד לראשית העומר ושתי הלחם

באותו ענין נתגלה דבר נורא, מרות יצא דוד המלך, והקב"ה הכתירו למלך ישראל 'תשימני לראש' [תהילים יח] הרי שהאחרית נתהפך לראשית.

כשעסקנו במצות עומר ושתי הלחם שהם נקראים 'קרבן ראשית', העומר הוא ראשית כלליות הקציר, ושתי הלחם הוא ראשית החיטה, ומה עושים עם זה, כלל ישראל קונים את זה, והלכו לחפש בכל שדותיהם של ישראל לבדוק איזה מהם מבכר תחילה, ומי אוכל את זה, הכהנים, והכה"ג

בדרכי הפשט, ועתה נזכיר עוד מהלך כפי מה ששמעתי בנעילת חג השבועות ממו"ר רבי משה וואלפסאן זצוק"ל.

רבי משה היה לו צחות לשון, וכך היה פותח דברים ודרשן: כתוב בזוה"ק אורייתא מחכמה נפקת, ושבעה דברים בחכם, ואחד מהם הוא שהחכם אינו נכנס בתוך דברי חבירו, וא"כ איך זה הפסוק ובקוצרכם את קציר ארצכם נכנס לתוך דברי חבירו, שהפרשה פותחת ב'אלה מועדי השם' ומסיימת ב'וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל', הרי שכל אותה פרשה עוסקת במועדי ישראל, ואורייתא מחכמה נפקת, איך נכנס פסוק זה דמתנות עניים ב'תוך דברי חבירו'. ולא עוד אלא שהוא כתוב תיכף אחר מתן תורה, בו ביום שהקרבנו קרבנות חג השבועות לא שייך להראות סימני גולם להכנס בתוך דברי חבירו?

וברש"י תירץ שבא ללמד שהנותן מתנת עניים נחשב לו כאילו בנה ביהמ"ק והקריב קרבנותיו, וכבר הקשינו דא"כ דיו בסמיכה לאחר פרשת המועדות. וגם צ"ע איך למדנו כאן שנחשב לו 'כאילו בנה ביהמ"ק', בשלמא 'כאילו הקריב קרבנות' ניחא, שהוא נסמך לענין קרבנות המועדות, אבל בפרשת אמור לא הוזכר ביהמ"ק כלל, ואיך למדנו 'כאילו בנה מקדש'?

וביאר ע"פ מש"כ בספר 'צירה שיש ג' בחינות 'עולם שנה נפש'. מבחינת הנפש יש לכלל ישראל 'ראשית ואחרית', כמ"ש 'אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם', מ'ראשיכם' עד 'חוטב עציך ושואב מימך', שהוא סימן של עניות ודלות. מי אנו מכירים כחוטב עצים מרבוה"ק? הלל היה חוטב עצים, כשהיה עני ואביון היה מתפרנס מחטיבת עצים.

אחרית כראשית בישראל כאחרית וראשית שבקציר

מאידך נקראו בני ישראל 'ראשית', כמ"ש רש"י בתחילת התורה 'בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית שנאמר (ירמיה ב, ג) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' **רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ**, כלומר ההתחלה של התבואה של הקב"ה.

כמו שיש תבואה ביבול דארץ ישראל, ונטצוינו לקדש את הראשית, אדם רואה בשדהו תאנה שביכרה, אומר הרי זה ביכורים ומביאים אותו לבית המקדש ומגישין אותו אצל המזבח ומניפין אותו, והכהן שהוא ראשית הוא אוכל את הפרי הראשון. הרי שהראשית אוכל את הראשית.

כמו שיש ראשית כך יש אחרית, מהו האחרית ה'שכחה', לא לחינם שכחו אותו, שהרי מבואר במשנה ש'כל עומר שיש לו שם בשדה אינו שכחה, כי הוא עתיד לחזור ולקחתו'. הנשכחים הם הם האחרונים.

נולד בלי כשרונות וגם בלי יחוס. שמש ההצלחה לא האירה עליו.

התורה"ק בחרה לדבר ממתנות עניים דווקא סמוך למצות עומר ושתי הלחם, ללמדנו שהנותן מתנות עניים 'כאילו הקריב קרבן', לא רק ביכורים נחשב כקרבן שמביאים אותו לביהמ"ק ומניחין אצל המזבח ומניפין, אלא גם הנותן פרט ועוללות, כאילו בנה ביהמ"ק והקריב קרבן, אף שאין מביאין אותו לביהמ"ק, הוא אינו צריך לביהמ"ק ולא קרבן, הוא עצמו ביהמ"ק, כי השכינה שורה עליו, כדכתיב 'אשכון את דכא'. רק המכובדים צריכין לביהמ"ק, העניים שהם באחרית, הם עצמם ביהמ"ק.

לקט, שכחה, פאה, פרט, עוללות, נחשבים כחמשה קרבנות, אף שלא עשו בהם תנופה, כן הם הנשמות החלושות שלא עשו בהם 'תנופה', תלמיד שלא קיבל תעודה טובה מימיו, לא ישב מעולם על במה מכובדת, לא שמע מעולם איך מכריזים שמו כחתן או סגן חתן, אף אחד אינו מניף את נפשו, ואף לא מגישין אותו אצל המזבח, אביו מתבייש לבא לפני הרבי עם המטרד הזה, מעולם לא נתנו לו שיריים של כוס של ברכה. לא הגשה ולא תנופה. ממנו יוצא נשמת משיח צדקינו.

העבודה של 'ראשית', הוא בוודאי לרומם ולפאר חתני התורה, אך יחד עם זאת מוכרחים 'לתקוע' כאן עוד פסוק 'ובקוצרכם', ללמדנו שהעניים והשפלים, הגרים והאביונים, הם בעצמם 'בנין ביהמ"ק וקרבנותיו'.

כתוב באור החיים הק' 'כי יהיה בך אביון באחד שעריך', באיזה אביון הכתוב מדבר, במלך המשיח!

רות פורענות דאית לה אחרית כראשית טפי מאיוב

כתוב בגמ' ב"ב 'סדרן של כתובים: רות, תהילים, איוב'. והקשו בגמ' והרי איוב היה בימי משה, ורות היתה אחר כמה דורות. ותירצו 'אתחולי דפורענותא לא מתחלינן'. איוב בעל יסורים אין מקדימים אותו. והקשו בגמ' 'רות נמי פורענות היא?' כמו שאמרה נעמי 'כי המר שדי לי מאד'. כשם שאיוב איבד משפחתו גם נעמי כך? ותירצו 'רות, פורענות דאית לה אחרית'. הסוף היה טוב, בועז ישי ודוד. כן פרש"י 'סוף הפורענות נהפך לאחרית'.

והקשו בגמ' והרי גם באיוב יש אחרית טוב, 'וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו', והוליד שבענה בנות, "ד בנות תחת ז' בנותיו הראשונות.

אלא שהכונה שמגילת רות היא 'פורענות דאית בה אחרית', כלומר שמגילה זאת מלמדת מהו התפקיד של ה'אחרית' שבישראל. אי משום הסוף הטוב, גם מגילת איוב יש בו

נוטל חלק בראש באכילת שתי הלחם. וזר לא יקרב, כי ראשית צריך לאכול את הראשית.

וא"כ יעלה על הדעת, לאחר שלמדנו מעומר ושתי הלחם, שמא העיקר בבני ישראל הוא ה'ראשית' בלבד, ולא יתייחסו כלל לשאר המדרגות של נשמות ישראל, יבנו רק ישיבות למצויינים בלבד. שהרי למדנו זה עתה על שני מצוות של 'ראשית', עומר ושתי הלחם.

לזאת הזהירה התורה 'ובקוצרכם את קציר ארצכם', קורא הדורות מראש מסבב כל הסיבות שה'אחרית' יתקן ע"י ה'אחרית', גם הוא חלק מכלל ישראל, אל תתייחס רק אל הראשית בלבד, כשם שמקיימים מצוות עם הראשית כך מקיימים מצוות עם האחרית. 'לא תכלה פאת שדך, לגר ליתום ולא למנה'. תשאיר את אחרית התבואה לאחרית הנשמות.

שיבולים של לקט הם כאסקופה הנדרסת, הכל דורכין עליהן ומזולזלין בהן, ומי מלקט אותם, גרים ועניים שנפשותיהם נדרסין ומזולזלין, מעולם לא קבלו 'מפטיר יונה' ולא 'שישי', דווקא מהם נתגלה נשמת משיח צדקינו, 'מצאתי דוד עבדי, בשמן קדשי משחתי', בועז היה עסוק לכבד את האחרית, גם של תשולו לה מן הצבתים, רות לקחה שש שעורים, ודרשו חז"ל שהוא רמז לה שמה 'אחרית' הזה של רות, עתידים לצאת ששה צדיקים, דוד, שלמה, יאשיהו, צדקיהו, ומשיח צדקינו.

כמ"ש במדרש [רות ז,ג]: 'א"ר יהודה בר ר' סימון בזכות וימד שש שעורים וישת עליה, זכה ועמדו ממנה ששה צדיקים וכל אחד ואחד בהן שש מדות, דוד חזקיהו יאשיהו חנניה מישאל ועזריה דניאל ומלך המשיח'.

כי משיח צדקינו לא מסתובב בין מכובדי העם, אלא בין העניים והדלים, כמ"ש בגמ' סנהדרין שהוא עני ודל, והוא מסובב עם עניים ודלים, הוא יושב מחוץ למחנה בין המצורעים. כי בכדי להגביה ולרומם את כלל ישראל, הוא מוכרח להיות 'אחרית שנתהפך לראשית'. זהו התיקון של כל כלל ישראל.

אחרית דעוללות ופרט כראשית דביכורים במקדש

ולא רק רק לקט ושכחה ופאה כך, אלא גם פרט ועוללות, כי כשאדם בא ללקט בכרמו הוא לוקח תחילה את האשכולות הנאות והמלאות, אמרה תורה, את הראשונות תביא לביהמ"ק ותתנם לכהן שהוא ראשית, את האמצעיים תאכל בביתך, אך את הפרט והעוללות שהם האחרונים, תשאירם לנשמות האחרונים, עניים וגרים. 'עוללות' לא הגיע לכלל ביכור, הוא ההיפך הגמור מראשית ביכורים, תאנה שבכרה, העוללת לא הצליח להתפתח יפה, מסכן

ראש חודש ניסן נאמר בו 'החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה'. וכתב החת"ס זי"ע במאמרי ת"ב שקוראין בו 'דברים ד, ל' בַּצֹּר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשָׁבֶתָ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ'. כשם שניסן הוא ראשית הזמן, כשאדם נזכר מימי ניסן, נהיה לו טוב על הלב. כך חודש אב הוא אחרית הזמן. כשאדם רק נזכר מתשעת הימים נהיה לו לא טוב על הלב. אנו יושבים אז בין תנור וכיריים, ואסורים בשמיעת מוזיקה ושמחת נשואין ואכילת בשר.

אך בוטחים אנו בהשי"ת שבמהרה בקרוב יתהפך חודש אב ל'ראשית' שאין כמוהו, המועד של ת"ב יהיה בראש כל המועדות, ורמז לזה שבלייל פסח אוכלין ביצה לקשר את ליל פסח עם ת"ב, ובו נולד משיח צדקינו שהוא אחרית ולכן הוא נולד באחרית הימים.

בתשעה באב אי אפשר לכוון שם הויה בברכות ראשונות, מכוונים חילוף שם הויה, טדה"ד, כוז"ו, אחרית השם. ובבני יששכר מבואר שחודשי תמוז ואב נבראו באותיות ד' ל'. כעני וד"ל.

אך בסוף הקב"ה 'עוזר דלים', ובמהרה בקרוב יתהפך האחרית לראשית.

ועתה נתיישב היטב איך נכנס הפסוק 'ובקוצרכם את קציר ארצכם' בין פסוקי המועדות, תחילת הפרשה הוא 'אלה מועדי ה' מקראי קודש תקראו אותם במועד', לא היה הכתוב יכול לשקר ולומר שאחר יו"ט שבועות בא יו"ט ר"ה, כי במהרה בקרוב ידעו כל תנוקות של בית רבן שיו"ט תשעה באב בא אחר יו"ט שבועות. אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח, ואע"פ שיתמהמה עכ"ז אחכה לו בכל יום שיבא. וממילא במהרה יתהפך ת"ב למועד הגדול ביותר.

אך מכיון שהתורה יודעת שלמשך הרבה שנים לא יוכלו לקרוא פסוק 'ובחודש החמישי בתשעה לחודש תחוגו את חג ה'... והקרבתם...' שהרי אוכלין ביצה באפר בסעודות המספקת, ומתענין בתשעה באב. לכן כתבה תורה ברמז 'ובקוצרכם את קציר ארצכם', תתעסקו עם ה'אחרית' שבתבואה, ותבינו שעתיד האחרית להתרומם ולהתנשא, הן אחרית שבשנה, הן אחרית שבמקום, והן אחרית שבנפש.

פתח משה ב'אלה מועדי' וסיים ב'וידבר משה את מועדי', לא יתכן שלא יספר לנו על המועד של ת"ב.

הריון של משיח ב"ז תמוז ולידתו בתשעה באב

וכן מרומז כאן המועד של י"ז בתמוז, כמבואר בחת"ס שההריון של יסוד נשמת משיח הוא בליל י"ז בתמוז

סוף טוב, אך מגילת רות מלמדת על בירור נורא שנפש מישראל שהיא אחרית נהפכת לראשית.

על איוב היה הו"א שהוא יתעלה כמדרגת האב"ק ויאמרו 'אלקי איוב', אך הוא לא הצליח בזה. רות כן הצליחה בזה, 'כשם שאומרים מגן אברהם כך אומרים מגן דוד'. אחריתה של רות הוא 'תשימני לראש גויים'.

מקום המקדש הראשון בא באחרית ונהיה לראש פינה

כשם שהיה בבחינת 'נפש' שהאחרית של רות נהפכה לראשית של דוד מלך ישראל, כך הוא בבחינת 'מקום', המקום הראשון שברא הקב"ה בעולם היה מקום המקדש, כמ"ש בגמ' פסחים דף ה' מרום מראשון מקום מקדשינו, 'אבן שתיה שמשם הושחת העולם'. ובגמ' סוכה 'בראשית - ברא שית', ברא הקב"ה את השיתין של המזבח בראשונה.

מה כבשו בני ישראל באחרית של כל ערי ישראל, לאחר שכבשו כנעני חתי ואמורי, ויצא דוד לכבוש את מואב מחוץ לארץ ישראל, 'ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת', דוד המלך כבר הלך לארם נהריים וארם צובא, כבר היה עסוק בכיבוש יחיד. רק פינה אחת שכחו לכבוש, אי אחד בארץ יהודה ששמו 'יבוס', היה שם גוי ששמו ארונה. היבוסים טענו שהם נכדים של אבימלך, ולכן לא יכלו לכבוש אותם עדיין, כי עוד היה חי אחד מנכדי אבימלך שאמר לאאע"ה 'אם תשקור לי ולניני ולנכדי'. למה עשה ה' ככה שאחד מנכדי אבימלך עוד חי בימי דוד?

כי הוא רוצה שמקום המקדש שהוא ראשית יהיה תחילה 'אחרית', לא כבשו את ירושלים רק בפרק אחרון של דוד המלך, בספר שמואל ב' בפרק האחרון, שם כתוב שדוד המלך קנה את גורן ארונה בכסף מלא של כלל ישראל.

פלאי פלאות, זה המקום שנברא בראשונה נכבש לישראל באחרונה, ומי כובש אותו, דוד המלך שממנו יוצא משיח, כי שמו של משיח קדמה לעולם, וסיבב הקב"ה שהראשית נעשה אחרית, ומשם נתהפך ועולה להיות מאחרית לראשית.

וזה שאמר דוד המלך שהוא בעצמו גם בתורת 'אחרית' שנתהפך לראשית 'אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה'. הבונים אלו האב"ק, שהבטיח אאע"ה כן לאבימלך, ובסוף 'היתה לראש פינה'.

רימז ליו"ט של אחרית הימים דת"ב כלשו"פ לאחר שבועות

כשם שבנפש ובעולם כך, גם בזמן כך.

עש"ק פ' בהר בחקותי כ"ב אייר תשפ"ו

ר"ת	בעלזא	מוצש"ק	הדה"נ	ירושלים
8:42	8:20	8:05	6:49	ירושלים
8:40	8:18	8:07	7:04	בני ברק
8:43	8:21	8:08	6:56	חיפה
8:40	8:18	8:07	7:04	אשדוד
8:41	8:19	8:06	6:48	בית שמש
8:41	8:19	8:06	7:05	קרית גת
8:43	8:21	8:07	6:59	נוף הגליל

זמני השיעורים:

שיעור בפרשת השבוע	א' ו' 09:15
שיעור תלמוד בבלי	א' ו' 10:45
שיעור במשניות	א' ה' 11:45
שיעור תלמוד ירושלמי	א' ה' 19:45
שיעור נביאים וכתובים	א' ה' 20:40
רמב"ם יד החזקה	א' ד' 21:45
שיעור ביאורי תפילה	יום ה' 21:45

מספרי קול הלשון בארץ ובעולם:

מספר ישיר לשיעורי הרב רייזמאן:

אידיש - 03-6171105 | עברית - 03-6171106
ארה"ב - 7185591035

מספרי קול הלשון בארץ ישראל:

03-6171111 | *6761

+442081917000	אנגליה
+17185215231	ארה"ב
+33980091256	צרפת
+61390216884	אוסטרליה
+27115680938	דרום אפריקה
+41445087456	שווייץ
+31208932952	הולנד
+52(55)41613064	מקסיקו
+5144469513	קנדה
+32(3)8080388	בלגיה
+541152198855	ארגנטינה

מרכזיה קול הלשון: 073-2828268
www.kolhalashon.com | support@kolhl.com

להערות והצטרפות לפנות למייל:

yy5470@gmail.com | 5387234@gmail.com

והלידה בת"ב. כי מבואר בירושלמי מס' ביכורים שקציר שעורים וקציר חיטים נמשך לשלשה חדשים, ובנעמי ורות כתוב 'והמה באו בית לחם בתחילת קציר שעורים' ופרש"י 'יום קצירת העומר היה', ט"ז ניסן. לאחר ג' חדשים הוא ט"ז תמוז. וכתוב ברות שהיא היתה בשדה עד כלות קציר חיטים ושעורים, אמרה לה נעמי לרות: וְעַתָּה הֲלֹא בִעַז מִדַּעַתְנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת נַעֲרוֹתַי הִנֵּה הוּא זֶרֶה אֶת גֶּרֶן הַשְּׁעָרִים הַלֵּלָהּ. בבוקר של ט"ז תמוז, אמרה שעדיין לא היה היחוד, אמרה נעמי: וְתֹאמַר שְׂבִי בְּתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין אִיךָ יִפְלֹ דָבָר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם כָּלָה הַדָּבָר הַיּוֹם. כי למחר כבר מתחילין ימי בין המצרים, ובו ביום נתקדשה, ובלילה נתעברה עם נשמת משיח. ולמחרת ביום י"ז בתמוז כבר היה הלוייה של בועז. הרי שיסוד נשמת משיח הוא ב"ז בתמוז, ובת"ב הוא נולד. אלו הם שני המועדות.

טעם גרשיים לרמז על החורבן הכפול שיהפך ליו"ט

ובזה יובן עוד מה שדייקנו אתמול בשינוי טעמי המקרא שיש בין שני הפסוקים האלה, ובקוצרכם מוטעם בטעם גרשיים, לא תכלה גם מוטעם בטעם גרשיים, רמז לתרין תירוכין, שתי גירושים גורשנו מבית ראשון ובית שני, שניהם בת"ב.

אך הפסוק המופלא הזה מחזק אותנו, לא להתייאש, הנה הנה יבא משיח צדקינו, הן גאלתי אתכם אחרית כראשית. כל הנ"ל מבואר בקצרה בשפ"א לקוטים פרשת אמור. והארכנו בביאורו ע"פ דרכו של רבי משה וואלפסאן זצוק"ל.

לע"נ הרה"ח ר' אשר זצ"ל בהרה"ח ר' אברהם יהודא הי"ד (י"ז אדר תשע"ג)
לע"נ מרת אסתר דרייזיל ע"ה בת הרה"ח ר' שלום זאב זצוק"ל (י"ח שבט תשל"ז)
לע"נ הרה"ח הר"ר בנימין מאניש זצ"ל בהרה"ח ר' ישראל זצ"ל (ר' ניסן תשע"ה)
לע"נ מרת שפרה ברכה ע"ה בת הרה"ח ר' נפתלי צבי זצ"ל (ג' תמוז תשפ"ג)

